

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜ. ΤΣΑΤΣΟΣ ύφηγητης
του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΒΟΥΛΗΣ 1

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Φιλελλήνων 2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦ. 24-263

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 75

Δια Τραπεζας, Έταιρίας και
λοιπούς Όργανισμούς δρχ. 300

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Λ.Α. 1

ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10

ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ: δολάρια 4

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 3

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1935

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ ΣΤ. - ΤΕΥΧΟΣ 275

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΔΗΜ. Κ. ΖΑΝΝΟΥ:

Πώς πρέπει να καταρτισθῇ ἡ «νέα» Γερουσία.

ΥΠΟ *:

Ἡ διεθνὴς εἰρήνη ἐν κινδύνῳ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδίου τῶν Ἀγγλῶν ὑπουργῶν εἰς
Βερολίνον.—Αἱ συνομιλίας τοῦ κ. Ἐντεν μετὰ τοῦ Στάλιν καὶ
Λιτβίνωφ ἐν Μόσχᾳ.

Σ. ΔΕΛΤΑ:

Τὸ κλασσικὸ γυμνάσιον.

ΗΛΙΑ ΛΑΓΑΚΟΥ:

Συστηματοποιήσις τῶν διωκτικῶν τοῦ ἐγκλήματος ὑπηρεσιῶν.

Δ. Ι. ΑΘΗΝΟΓΕΝΟΥΣ:

Οἱ ἐρμηνευτικοὶ νόμοι.

ΠΑΝ. Ι. ΔΕΔΟΠΟΥΛΟΥ:

Ὁ νεαρὸς ἐν Γερμανίᾳ νόμος τοῦ Erbhof.

Δ. ΤΖΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ:

Ἡ ἐπιστῆμη τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Α. Θ. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ:

Ἡ διετία τοῦ ἀμερικανικοῦ πειράματος.

Θ. Χ. ΧΡΗΣΤΙΔΗ:

Ἡ τουρκικὴ βιομηχανία.

Δ. Ι. ΔΕΛΙΒΑΝΗ:

Ἡ συναλλαγματικὴ καὶ νομισματικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλά-
δος εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1935.

ΑΡ. ΕΛΕΑΔΗ:

Τὸ ζήτημα τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος.

—Ἡ χρηματιστηριακὴ κίνησις τῆς ἐβδομάδος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ

ΑΛΚ.:

«Ἡ κυρία μετὰ τὰ πράσινα γάντια». — «Οἱ γάμοι τοῦ Φιγκαρό».

ΑΥΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ:

Συναυλίες στὴν Ἀθήνα. — Θρίαμβοι στὸ Παρίσι.

Α. Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Μιά ἐκθεσις μετὰ ψυχαναλυτικὸ ἐνδιαφέρον.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1841

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΙΔΡΥΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 11 Δεκεμβρίου 1934)

Δρχμ. 1.205.000.000

₯ 9.850.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ἐν Ἀθήναις

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Ὁδὸς Μητροπόλεως 9, Ἐν Καλλιθέᾳ, Ἐν Ἰωνίᾳ, Ἐν Πειραιῶν

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΙΡΩ: Rue Elmad el Dine No 17.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfik.
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου.

Τηλεγραφικαὶ Διευθύνσεις:

Διὰ τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, Ἀθήνας.
» ὑποκατάστημα Ἀθηνῶν (ὁδὸς Μητροπόλεως): ΝΕΟΕΘΝΙΚΗΝ.
» Καλλιθέας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΚΑΛΙΘΕΑΝ, Ἀθήνας.
» Ν. Ἰωνίας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΝΕΑΝ ΙΩΝΙΑΝ, Ἀθήνας.
» Παγκρατίου: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΠΑΓΚΡΑΤΙ, Ἀθήνας.
» τὰ ὑποκαταστήματα ἐπαρχιῶν: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ.
» τὸ ὑποκατάστημα Ἀλεξανδρείας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ.
» Καίρου: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΚΑΙΡΟ.
» Πρακτορεῖον Ζαγαζίκ: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΖΑΓΑΖΙΚ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΑΡΧΕΥ
ΜΕΡΟΜ.
45667

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΠΡΟΣ ΕΥΚΟΛΙΑΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ, ὁδὸς Σοφοκλέους 11, ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ, ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 165.
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ, Λεωφόρος Θεωρίας ἀριθ. 110.
ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ, ὁδὸς Εὐτυχίδου 23.
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Γωνία Μαυρομυχάλη καὶ Καλλιδρομίου.
ΠΛΑΚΑ, ὁδὸς Καπνικαρέας ἀριθ. 37.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ὁδὸς Ὀμήρου 16, παρὰ τὴν Ἀγ. Τριάδα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Μ. Λ. ΤΟΛΕΣ, Λεωφόρος Μακρῆς Στῆς ἀριθ. 55.
ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, ὁδὸς Ἀγ. Διονυσίου καὶ Ψαρρῶν.

ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Συνάλλασσόμενοι μὲ τὸ πλησιέστερον συνοικιακὸν παράρτημά μας ἀποφεύγετε τὰ ἔξοδα καὶ τὴν ἀργοπορίαν τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ κέντρον.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "TITAN"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαια 3.000.000

Διευθύνσεις ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου
Τηλέφωνον 125

Γραφεῖα φορτώσεων ἐν Πειραιῶν. Τηλέφωνον
ἀριθμὸς 42 π.

Ἐργοστάσιον ἐν Ἐλευσίᾳ. Τηλέφωνον
ἀριθμὸς 865.

Τηλεγραφ. «TITAN» Ἀθήνας
Τοιμέντα «TITAN» τύπου ΠΟΡΤΛΑΝΔ
(Ciment Artificiel Portland) ἀνταποκρι-
νόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους κανο-
νισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν
δι' ἔργα ἐκ μετὸν πάσης φύσεως:
Μπετόν ἀρμὲ λιμενικά, πλακοποιῶν, ἐ-
πιστρώσεις ὁδῶν, κατασκευὴ πλίνθων
τοῦβλων καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια)
πρέκια κλπ.

Τσιμέντο «ΚΥΚΛΩΣ». Εἰδικὴ κονία
κατάλληλος διὰ τὴν παρασκευὴν ὑ-
δραυλικῶν ἀμμοκονιασμάτων δι' οἰ-
κοδομὰς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλεῖστα
ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάσμα-
τα τῆς ἀσβέστου.

Πολὺ ταχύτερα πῆξις. Ἀσυγκρίτως
μεγαλύτερα ἀντοχὴ, ὅθεν: Ταχύτης
ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις
τοῦ πάχους τῶν τοίχων ἤτοι: Κέρδος
εἰς χρήσιμον χώρον καὶ οἰκονομία εἰς
ἐργατικά καὶ ὄγκον λιθοδομῆς. Συν-
στᾶται ἰδιαίτερος δι' ἔργα λιμενικά.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΘΗ Η "ΝΕΑ", ΓΕΡΟΥΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΖΑΝΝΟΥ

Ἡ Γερουσία τῶν Ἑλλήνων καθρηγῆθη ἥδη δυστυχῶς διὰ συνταγματικῆς πράξε-
ως τῆς κυβερνήσεως, παρ' ὅλα ὅσα ἐλέ-
χθησαν καὶ ἐγράφησαν κατὰ τῆς καταρ-
τήσεως ταύτης. Κρίνω ἐπομένως τελείως
ἀσκοπον πλέον νὰ συζητήσω ἐπὶ τοῦ ζη-
τήματος τούτου καὶ περιορίζομαι μόνον
εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος τοῦ πῶς
πρέπει νὰ καταρτισθῇ ἡ «Νέα» Γερουσία,
ἵνα εἰναι πραγματικῶς ὠφέλιμος εἰς τὸν
τόπον.

Καὶ κατὰ πρῶτον φρονῶ ὅτι ἡ γενικὴ
κατάρτις τῆς Γερουσίας ὅσον ἀφορᾷ τὰ
δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις αὐτῆς, δέον
νὰ παραμείνουν ὡς εἶχον καὶ εἰς τὴν πα-
λαιάν Γερουσίαν, ἀποκλεισμένου πάντως
τοῦ περιορισμοῦ αὐτῆς εἰς μόνον συμ-
βουλευτικὸν, δηλαδὴ ἀχρηστον, σῶ-
μα. Θὰ ἡδύνατο ἴσως μόνον νὰ διευκρινι-
σθῇ τὸ ζήτημα τῶν κοινῶν συνεδριάσεων
τῶν δύο Βουλῶν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐ-
δεμία ἀμφισβήτησις εἰς τὸ μέλλον.

Τούτων ὅμως ἐχόντων, οὐδεμία δύναται
νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὸ μέλλον
νὰ καταρτισθῇ δεύτερον νομοθετικὸν σῶμα
δὲον ἢ ἐκπροσώπων τῶν ἐπαγγελματι-
κῶν τάξεων νὰ εἰναι πολὺ μείζονος ἀνα-
λογίας, ἐν σχέσει μὲ τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν
τῶν γερουσταστῶν, ἀπὸ ἐκείνην ἥτις ὕ-
πηρχεν εἰς τὴν καταργηθεῖσαν Γερουσίαν,
καὶ τοῦτο διὰ τοὺς κάτωθι λόγους:

Καὶ κατὰ πρῶτον, ὡς πρὸς τὰ δύο κε-
φαλαίωδους σημασίας ζητήματα, εἰς τὰ ὅ-
ποια ἡ Γερουσία ἔχει ὑψίστην ἀποστολήν,
δηλαδὴ τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προ-
έδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸ ζήτημα
τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς, εἰναι ἐκτὸς
πάσης ἀμφιβολίας ὅτι οἱ γερουσταστοὶ ἐκ-
πρόσωποι τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων θὰ
ψηφίσουν ὅλως ἀνεπηρέαστως ἀπὸ κομμα-
τικὰς ἀπόψεως, ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὸ
γενικὸν συμφέρον τοῦ τόπου.

Ἐπομένως, ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον πε-
ρὶ τῶν δύο κεφαλαίων τούτων ζητημά-
των, θὰ ἐπρότεινον ὁλόκληρος ἡ Γερουσία
νὰ συγκροτηθῇ ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν ἐ-
παγγελματικῶν τάξεων.

Ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὸ ζήτημα τοῦ κοι-
νοβουλευτικοῦ ἐλέγχου τῆς κυβερνήσεως
ὑπὸ τοῦ δευτέρου νομοθετικοῦ σώματος.

Ὁ ἐλεγχος ἐν τῇ Γερουσίᾳ δὲν ἔχει καὶ
δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ οὔτε τὴν οὐδέτητα οὔτε
τὴν πολιτικὴν σημασίαν τοῦ ἐλέγχου ἐν τῇ
ἐκτῇ Βουλῇ. Διὰ τοῦτο οἱ ἐκπρόσωποι τῶν
ἐπαγγελματικῶν τάξεων εἰναι ἀπολύτως
ἐνδεειγμένοι δι' ἀντικειμενικὸν ἔλεγχον,
ἀποβλέποντα οὐχὶ εἰς ἀνατροπὴν ἢ πολιτι-
κὴν φθορὰν τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ εἰς ὁ-
ρθὰς ὑποδείξεις καὶ διορθώσεις κακῶς ἐ-
χόντων.

Εἰδικώτερον μάλιστα προκειμένου περὶ

τοῦ ἐλέγχου τῶν διαφόρων, ἐν τάχει, ὑπὸ
τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς ψηφισμένων
διατάξεων, ὧν μοιραῖως πολλὰ εἰναι προ-
σωπικαὶ ἢ σκανδαλώδεις, οἱ ἐκπρόσωποι
τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων εἰναι ἀρίστα
κατηρτισμένοι ὥπως ἀμέσως ἀντι-
λαμβάνονται ἐν τῇ Γερουσίᾳ τὰ κα-
κῶς ἔχοντα, ἀσφαλῶς δὲ εἰς τὸ σημεῖον
τούτου ὅλοι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπαγγελ-
ματικῶν τάξεων συμφωνοῦν πάντοτε, δια-
γράφοντες ὁμοφώνως τοιαύτας διατάξεις.

Ὅπως δὲ ὅμως, ἐπεὶ πρέπει νὰ ὑ-
πάρχῃ καὶ πολιτικὸς ἔλεγχος ἐν τῇ Γε-
ρουσίᾳ, χάριν αὐτοῦ, θὰ πρέπει νὰ ὑπάρ-
χουν καὶ ἀρκετὰ μέλη τῆς Γερουσίας προ-
ερχόμενα ἐκ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος πολιτι-
κῶν ἀνδρῶν καὶ ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ λα-
οῦ κατὰ τρόπον ὃν θὰ ὑποδείξω κατω-
τέρω.

Τέλος, ὡς ἐξετάσαμεν τὴν καθ' ἑαυτὴν
νομοθετικὴν ἐργασίαν. Ὡς γνωστὸν, ἐπὶ
τοῦ σημείου τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἐ-
πιφυλάξεις, θεωρητικαὶ μᾶλλον, ἐκ μέρους
πολιτεολόγων, ὁμιλοῦντων οὐχὶ ἐκ πραγ-
ματικῆς πείρας ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε δρά-
σεως τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει
θεωρητικῶν ὑποθέσεων. Ἡ πραγματικὴ
ὁμῶς καὶ ἐντάθῃ εἰναι ὑπὲρ τῆς μεγάλῃς
ἐκπροσώπησεως τῶν ἐπαγγελματικῶν τά-
ξεων ἐν τῇ Γερουσίᾳ. Οἱ λόγοι εἰναι οἱ ἑ-
ξῆς: Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπαγγελματικῶν
τάξεων, ἐκτὸς τῆς ἐιδικότητός του ἑκα-
στός, ἥτις τὸν διακρίνει τῶν συναδέλφων
του, ἔχουν πλείους ὅσας κοινὰς ἀπόψεις,
κατεβύσεις καὶ ἀντιλήψεις, ἢ ταυτότης
τῶν ὁποίων ἐκδηλοῦται καὶ ἐξωτερικεύε-
ται κατὰ τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Δυνατὸν ἐπὶ ὁρισμένων νομοθετημάτων
μερικοῦ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐπαγγελμα-
τικῶν νὰ ἔχουν ἐκ τῆς προελεύσεώς των
μειζονα ἐιδικότητα καὶ μείζον ἐνδιαφέρον.
Ἐκ τούτου ὁμῶς δὲν ἐπεται ὅτι ὅλοι οἱ
ἄλλοι γερουσταστοὶ τῶν ὁργανώσεων δὲν
εἰναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῶν τὰ ἐιδικὰ
ταῦτα ζητήματα, πάντως πολὺ καλύτερον
τῶν γερουσταστῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ.
Διότι, ὡς γνωστὸν, καὶ οἱ διάφοροι κλά-
δοι τῆς παραγωγῆς εἰναι μετὰ τῶν ὁλ-
κληνόμενων, καὶ τοὺς ἐκπροσώπους ὅλων
τῶν παραγωγικῶν τάξεων χαρακτηρίζει
γενικὸς πνεῦμα πρακτικόν, πνεῦμα προ-
όδου, πνεῦμα ἀντικειμενικῆς πραγματικό-
τητος.

Οὕτω, τὸ ἀποτέλεσμα ἐμφανίζεται ἐκ
τῆς πραγματικότητος ἀριστον. Διότι ὅλα
τὰ ζητήματα, ἀναπτυσσόμενα ὑπὸ ἐιδικῶν
καὶ κρίνόμενα ὑπὸ μὴ ἐιδικῶν ἐν τῇ στενῇ
ἀντιλήψει, ἀλλὰ ὑπὸ ἀνθρώπων ἐπιλέκτων
τῶν παραγωγικῶν τάξεων, μὲ εὐρεῖαν ἐγ-
κυκλοπαίδειαν μὲν ὡς καὶ μὲ γενικὸν
πνεῦμα προόδου καὶ πραγματικότητος, εἰς

τὸ τέλος καταλήγουν εἰς ἀρίστην, ἀντικει-
μενικὴν καὶ χρήσιμον διατύπωσιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι καὶ
ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς νομοθετικῆς ἐργα-
σίας εἰναι καλύτερον νὰ καταρτισθῇ ἡ Γε-
ρουσία κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ μέλῃ ἐκ-
προσωποῦντα τὰς ἐπαγγελματικὰς τάξεις.
Ἄλλως τε ἡ Γερουσία δὲν ἔχει κυριαρχί-
κην γνῶμην ἐπὶ τῆς νομοθεσίας, ἀπλῶς ἀ-
νασταλτικὴν δύναμιν ἔχει. Καὶ ἐὰν ἐπομέ-
ως ὑπῆρχεν ὁ κίνδυνος νὰ κρίνῃ ἡ Γε-
ρουσία νομοθέτημα τι κατὰ τρόπον στε-
νῶς ἐπαγγελματικὸν (πράγμα ἀδύνατον
πρακτικῶς) πάλιν οὐδεμία ζημία θὰ ἡδύ-
νατο νὰ ἐπέλθῃ, διότι ἡ Βουλὴ θὰ ἦτο ἐ-
λευθέρα νὰ μὴ δεχθῇ τὰς τροπολογίας τῆς
Γερουσίας.

Ἐναντὶ τοῦ ἀνυπόκριτου τούτου κινδύ-
νου εἰς περιπτώσιν κυριαρχίας τῶν μελῶν
τῶν ἐκπροσωποῦντων τὰς ἐπαγγελματι-
κὰς ὁργανώσεις, θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὴν περί-
πτωσιν ἀντιθέτου πλειοψηφίας τῶν μελῶν
τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενων (ὡς σήμε-
ρον) ὁ μέγιστος κίνδυνος νὰ ἐγκρίνεται
νομοσχέδια, καὶ τοῖς ἀναγνωρίζομενα ὡς κα-
τὰ βάσιν δὲ ὁλοῦς εἰς τὴν ἐθνικὴν μας οἰ-
κονομίαν, μόνον καὶ μόνον διότι ζητοῦν
ταῦτα ὠρισμένα τάξεις, διαθέτουσαι πολ-
λὰς συγκεντρωμένας ψήφους.

Τοιαύτην χρῆσιν τῆς ψήφου, ὁλοῦς ἂν
ἀπὸ ἀπόψεως συμφέροντος τοῦ τόπου, μόν-
ον ἀπὸ ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ δύναμεθα
νὰ φοβούμεθα.

Συνδυάζον ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω, κατα-
λήγω εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀπὸ πάσης
ἀπόψεως ἐνδείκνυται ἡ κατάρτις τῆς νέ-
ας Γερουσίας νὰ γῇ οὕτως ὥστε νὰ πλει-
οψηφῶν σηματικῶς τὰς ἐπαγγελματικὰς ὁργανώ-
σεις. Ἐπὶ τῶν 120 γερουσταστῶν, ἐξ ὧν
ἦσαν μόνον 18 τῶν ὁργανώσεων (τῆς πα-
λαιᾶς Γερουσίας), θὰ ἐπρότεινον διὰ τὴν
νέαν Γερουσίαν 80 γερουσταστὰς τῶν ὁρ-
γανώσεων καὶ 40 ἐκ τοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ καὶ τῶν 40 τούτων ἐκ τοῦ λαοῦ
ἐκλεγόμενων ἢ ἐκλογῇ νὰ μὴ εἰναι κομ-
ματικὴ. Οἱ ἐκλεγόμενοι νὰ ἐκτιμῶνται ὡς
ἀνεξάρτητοι, ἀπαγορευμένης (ἐπὶ ποινῇ
ἀκυρότητος τῆς ἐκλογῆς) τῆς ἀναμείξεως
αὐτῶν εἰς οἰαδήποτε κομματικὴν παρά-
ταξιν.

Γερουσία καταρτιζομένη κατὰ τὸν τρό-
πον τούτον θὰ εἰναι σῶμα νομοθετικὸν ἀ-
νεξάρτητον, προσφέρον μέγιστας ὑπηρεσί-
ας καὶ μέλλον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πραγ-
ματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ τόπου.

Ἐν Ἀθήναις 3 Ἀπριλίου 1935.

ΔΗΜ. Κ. ΖΑΝΝΟΣ

ΑΝΑΜΙΚΤΑ

Ο κ. Ρακτιβάν, παρατηθείς, απεχώρησε της δημοσίας υπηρεσίας. Τον συνοδεύει ο αμέριστος σεβασμός ολοκλήρου του νομικού κόσμου διά το πραγματικώς υπέροχον έργον, το όποιον έχει πραγματοποιήσει ως επιστήμων, ως νομομαθής, ως δικηγόρος και ιδίως ως πρώτος Πρόεδρος του Συμβουλίου της Έπικρατείας.

Είς το άνωτάτον τούτο αξίωμα της πολιτικής Ιεραρχίας ταχθείς υπό της Πολιτείας υπηρέτησεν από του διορισμού του μέχρι πρό των ημερών με άκατάβλητον επιμέλειαν, με άκλόνητον πίστιν, άκολουθήσας πάντοτε την εϋθείαν της συνειδήσεως του όδον κατά τρόπον, ώστε να άποβή παράδειγμα ήθους και κρίσεως δικαστικής. Όλίγοι βεβαίως είναι οι πολίται, οι όποιοι δύναται να έχουν το ύψηλόν συναισθημα της άπολύτου εκπληρώσεως όλων των προς την Πολιτείαν καθηκόντων αυτών. Ο κ. Ρακτιβάν δύναται άσφαλώς να τό έχη.

□□

Κατά την διάρκειαν των τελευταίων γεγονότων είς πολλάς ξένας έφημερίδας και ξένα περιοδικά έδημοσιεύθησαν άνταποκρίσεις έξ Ελλάδος προσβάλλουσας το στοιχειώδες αίσθημα της φιλοτιμίας ήμων.

Υποθέτομεν ότι ύφίσταται εις έκαστην πρεσβείαν υπηρεσία τύπου, ή όποία δύναται να παρακολουθή τα δημοσιεύματα αυτά και ειδικώς επί του προκειμένου. Υποθέτομεν ότι διεπιστώθη ποιοί ήσαν οι ούτω περί Ελλάδος γράφοντες. Υποθέτομεν επίσης ότι σημείωμα σχετικόν περί των κυρίων αυτών θα έστάλη και εις την ύπαιθρον παρακολουθήσεως των άλλων έμνων ίνα παρακληθούν οι κύριοι αυτοί να φύγουν και να μη έναγαυρίσουν. Άλλά φοβούμεθα δυστυχώς ότι μόνον υποθέτομεν και ότι τίποτε δεν έγινε.

□□

Η φοιτητική έβδομάς έφέτος παρ' ότι είχαν οργανωθεί με πολλήν επιμέλειαν, δεν κατέστη δυνατόν να προκολλήση και συγκεντρώση την προσοχήν της αθηναϊκής κοινωνίας. Όφείλεται τούτο εις την ταράχην των ημερών και τας άδικαιολογήτους μέν, ως έκ των ύστερων απέδειχθη, αλλά μεγάλας έν τούτοις άνησυχίας της κοινής γνώμης.

Φρονοούμεν έν τούτοις ότι έν τινι μέτρω πταίει και τό ότι ή φοιτητική έβδομάς έχει συνυφανθή με ώρισμένον φοιτητικόν σύλλογον. Τούτο δεν είναι όρθόν. Καί ή ειλικρίνεια των άποτελούντων τον σύλλογον αυτών μάς πείθει ότι θα ήδύνατο πρωτοβουλίαι άκριβώς του σύλλογου εις την οργανώσιν της φοιτητικής εβδομάδος να συμμετέχουν έφεξης όλαί αι φοιτητικάί οργανώσεις. Ούτως ώστε ο έορτασμός αυτής να άποβή πράγματι κοινός δι' όλους τούς φοιτητάς.

□□

Πρό τινος άνηγγείλαμεν την δευτέραν έκδοσιν των «Πορισμάτων της Νομολογίας του Συμβουλίου της Έπικρατείας» του τέως αντιπροέδρου και ήδη προέδρου του άνωτάτου διοικητικού δικαστηρίου. Έχοντες όμως ήδη ύπ' ύψει τά πρώτα τυπογραφικά φύλλα του έργου τούτου, διαπι-

στούμεν ότι και άν έκδοθή υπό τον αυτών στυλον ως και τά «Πορίσματα», και ως προς τον στυλον και την διάταξιν της ύλης θα άμοιάζουν προς αυτά.

Πρόκειται κατ' ούσίαν περί έργου νέου, εις δ συγκεντρώνται πράγματι όλα τά διδάγματα της νομολογίας του Συμβουλίου της Έπικρατείας, νομολογίας έξαιρετικώς όγκώδους έν σχέσει προς τό βραχύ από της ίδρύσεως του θεσμού διαρρευσαν διάστημα.

□□

Κατ' άνακοίνωσιν της Γ.Σ.Υ.Ε. του υπουργείου Έθνικής Οικονομίας, ή ναυτι-

ΕΚΑΛΗ

Η Α. Ο. Ε. «Εκάλη» άποβλέπουσα εις τό να διευκολύνη τούς επιθυμούντας ν' άποκτήσων έξοχικάς κατοικίας έν Έκάλη, άνεγείρει έν τω θμωνύμω προστείω δέκα πέντε έξοχικάς διαφόρους οικίας τριών διαφόρων κατηγοριών.

Έκαστη οικία της πρώτης κατηγορίας περιλαμβάνει τρία κύρια δωμάτια, πλήρες λουτρόν, βεράνταν, W. C., όφφίς, δωμάτιον υπηρεσίας, πλυντήριο, άποθήκην κλ. Αί της δευτέρας κατηγορίας οικίας περιλαμβάνουσι τέσσαρα κύρια δωμάτια, πλήρες λουτρόν κλπ. ως άνωτέρω.

Αί οικίας της τρίτης κατηγορίας αποτελούνται από πέντε κύρια δωμάτια, πλήρες λουτρόν κλπ. ως άνω.

Αί οικίας αΐται άνεγείρονται εις ώραίαν μαγευτικήν τοποθεσίαν του Νοτιοδυτικού τομέως της Έκάλης και θα είναι καθ' όλα έτοιμοι προς παράδοσιν περί τας αρχάς του προσεχούς μηνός Ιουνίου έ.ε.

Η Έταιρεία παρέχει εις τούς άγοραστός οικονομικάς διευκολύνσεις.

Οί άγορασταί παρακαλούνται ν' άπευθύνωνται διά πάσαν πληροφορίαν εις την διεύθυνσιν των γραφείων της Α.Ο.Ε. «Εκάλη» έν Αθήναις, δδός Σοφοκλέους άρ. 10 (Νέον Μέγαρον Χρηματιστηρίου) (Έκ της Διευθύνσεως)

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Διπλωματούχος της Όδοντοιατρικής Σχολής Παρισίων Ε.Δ.Ρ.
Ακαδημίας 29, έναντι Δημοσίου Μαγειρηρίου
Τηλ. 24568
Δέχεται 9-1 και 3-7

ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΜΑΡΣΕΛΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Έταιρος της Διεθνούς Ούρολογικής Έταιρίας
Μέλος της Γερμανικής Έταιρίας Ούρολογίας
Τ. Ε. βοηθός του καθηγητού Joseph έν τφ Πανεπιστημίο του Βερολίνου.
Ειδική έφαρμογή Ένδοθερμογονίας (Diathermie).

ΔΕΧΕΤΑΙ ΕΝ ΤΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ
Λυκαβηττού-Αλ. Σούτσου 21.—Τηλέφωνον 20.660

λιακή κίνησις της Ελλάδος μετά του έξωτερικού κατά τον μήνα Ιανουάριον έχει ως άκολουθώς:

Κατέπλευσαν έν δλω πλοία έμφορτα 228 χωρητ. 391.031 κόρων, έξ άν υπό ελληνικήν ήσαν 67 πλοία χωρητ. 62.627 κόρων, τά δε υπόλοιπα ήσαν υπό ξένας σημαίας. Απέπλευσαν δε 193 πλοία χωρητ. 351.070 κόρων, έξ άν υπό ελληνικήν ήσαν 32 πλοία χωρητ. 28.630 κόρων, τά δε υπόλοιπα ήσαν υπό ξένας σημαίας.

Κατά τό αντίστοιχον χρονικόν διάστημα του 1934 οι ως άνω άριθμοί μεταβάλλονται ως άκολουθώς:

Κατέπλευσαν πλοία έμφορτα 228 χωρητ. κόρων 386.246, έξ άν υπό ελληνικήν ήσαν 71 χωρητ. 53.632 κόρων, απέπλευσαν δε πλοία έμφορτα 183 χωρητ. κόρων 328.495, έξ άν υπό ελληνικήν σημαίαν ήσαν 34 χωρητ. 17.452, ήτοι κατά τον μήνα Ιανουάριον του 1935 έν συγκρίσει προς τον του 1934 παρατηρείται αύξησης εις τούς κατάπλους εις χωρητικότητα κατά 4.785 κόρους, εις δε τούς άπόπλους αύξησης άριθμού κατά 15 πλοία και εις χωρητικότητα κατά 22.575 κόρους.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Όδός Γλάδστονος 1

Μετοχικόν Κεφάλαιον 5ρ.14.600.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

Έν Δραπετσώνα παρά Πειραιά
Ταμείνα «ΗΡΑΚΛΗΣ» 70.000 τ. έτησ.
ΕΝ ΒΟΛΩ

Ταμείνα «ΟΔΥΜΠΟΣ» 35.000 τ. έτησ.
Αί μεγαλύτεραι και με τά πλέον συγχρονισμένα μηχανήματα εγκαταστάσεις:
Τρείς περιστροφικοί κλίβανοι, άρτιώματα εργαστήρια χημικών και μηχανικών δοκιμών παρακολούθησε ποιότητος προϊόντων.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Εργοστασίου άριθ. 40-441 Πειραιεύς
Κεντρ. Γραφεία άριθ. 25-101 Αθήναι.
Πρατηρίου άριθ. 25-191 Αθήναι.
Γραφεία Βόλου: Δημητριάδος 128—Τηλ. 55.
Πρατήριο (Θεσ)νίκης: Στοά «Παρθενών» 8 —Τηλ. 39-18.
Τηλεγραφική διεύθυνσις: «Σιμηρακλής» Αθήνας. — «Βολοσιμίντα» Βόλου.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΙΡΗΝΗ ΕΝ ΚΙΝΔΥΝΩ

Αί από του τελευταίου μας, περί του γερμανικού πραξικοπήματος της 16 Μαρτίου, σημειώματος διπλωματικά ζυμώσεις εξέλιχθησαν τόσον ραγδαίως, ώστε παρίσταται άνάγκη ή παρούσα στήλη, ή συνήθως λεπτολόγος εις πληροφορίας και κρίσεις, να συμπτύξη και ταύτας και εκείνας. Απεδείχθη ούχι υπερβολικός ο χαρακτηρισμός ως επικινδύνως σοβαράς της δημιουργηθείσης εκ της γερμανικής ενεργείας διεθνούς καταστάσεως. Τά ληφθέντα και από τας μη άμεσώτατα εξ αυτής θιγομένης Δυνάμεις μέτρα (Ιταλική κινητοποίηση της εξ 160.000 άνδρων κλάσεως των γεννηθέντων τό 1911, δι' ής ο Ιταλικός στρατός φθάνει τας 560.000, αύξησης του άμερικανικού στρατού από 118.500 εις 165.000, κατάθεσις εις την άμερικανικήν Γερουσίαν νομοσχεδίου περί λεπτομερούς πολεμικής οργανώσεως της χώρας διά την περιπτωσιν έμπλοκής της εις διεθνή σύρροξιν) παρέχουν μίαν εικόνα της κρατούσης άτμοσφαιρας, την όποιαν εξ άλλου άρκούντως χαρακτηρίζουν άφ' ένός ή γενομένη εις τό έλβετικόν γόητρον βαρεία προσβολή διά της υπό χιτλερικών όργανων άρπαγής εκ Βασιλείας του γερμανού πολιτικού φυγάδος Γιάκομπ και άφ' έτέρου αι άπροκάλυπτοι κατά της λιθουανικής άκεραιότητος άπειλαί εξ άφορμής της εις θάνατον καταδικής χιτλερικών τινων ταραξιών του Μέμελ. Εις άξιοσημείωτον άρθρον εις τον παρισινόν «Χρόνον» ο κ. Ντ' Ορμεσόν θεωρεί τον κίνδυνον της ειρήνης ως όχι άπλως γαλλογερμανικόν, αλλά πανευρωπαϊκόν. Θα ήτο ίσως ακριβέστερον να τον δημάσωμεν παγκόσμιον. Αί έστιαί του παλλαπλάσιάζοντα σάν τας κεφαλάς της Λερναίας Ύδρας. Μόλις άνέπνευσεν ή ανθρωπότης από τά προβλήματα του δράματος της Μασσαλίας και της Σάαρ, καπνίζουν ήδη νέα πολιτικά ή φαίστεια, πυκνότερα από τά κατασβεσθέντα.

□□

Αί ταχυτότου ρυθμοί διπλωματικά διαπραγματεύσεις του δευτέρου δεκαπενθήμερου του Μαρτίου, άτινες πρόκειται να συνεχισθώσιν με την ίδίαν ένταση καθ' όλον τον Άπριλιον, υπενθυμίζουν τον Ιούλιον του 1914. Την 18 παρελθόντος έπεδόθη εις την γερμανικήν κυβέρνησιν ή άγγλική διακοίνωσις διαμαρτυρίας. Την 20 προσέφυγεν ή Γαλλία εις την Κ.Τ.Ε. δυνάμει του άρθρου 11 του Συμφώνου. Την 21 έπεδόθησαν αι διακοινώσεις Γαλλίας και Ιταλίας. Την 23 έλαβε χώραν εις Παρίσιους ή σύσκεψις Λαβάλ—Έντεν—Σούβιτς. Την 25 ήρχισε τά ταξίδια του άνα τας ευρωπαϊκάς πρωτεύουσας ο πρόεδρος των Συμβουλίων της τε Μικράς και Βαλκανικής Συνενοήσεως κ. Τιτουλέσκο. Την 1-βίαν ήμέραν συνητήθησαν εις Βερολίνον ο Σερ Τζών Σάιμον και ο κ. Έντεν με τον Φύρερ. Την 28 μετέβη ο κ. Έντεν εις Μόσχαν, την 1 Άπριλίου εις Βαρσοβίαν, την 3 εις Πράγαν. Αναμένεται συντόμως μετάβασις εις Μόσχαν και ίσως εις Βαρσοβίαν του κ. Λαβάλ. Την 11 πρόκειται να συναντηθώσιν εις Στρέζαν με τον Ντοτσε ο Σερ Τζών Σάιμον και ο κ. Λαβάλ. Την 15 θα συνέλθωσιν εις έκτακτον σύνοδον τό Συμβούλιον της Κ.Τ.Ε. διά να εξετάση την γαλλικήν προσφυγήν. Καί τέλος γί-

νεται λόγος και περί μίας άκόμη διεθνούς συσκέψεως, εις την όποιαν να εύρεθή τρόπος να μετάσχη και ή Γερμανία.

Όσα, εις τό προηγούμενον σημείωμά μας, έλέγομεν περί της, παρά πάσαν γαλλικήν αντίρρησην, προσφορότητος της μεταβάσεως των άλλων ύπουργών εις Βερολίνον, δείκνυνται ήδη όρθά. Όχι, άτυχώς, διότι έπέδειξεν ή Γερμανία εις τό κεφάλαιον της άσφαλείας την καλήν θέλησιν, την όποιαν θα προσεδόκα κανείς μετά την κατά τό δοκοϋν αύτή αυθαίρετον εκ μέρους της ρύθμισιν του κεφαλαίου των όπλισμών. Άλλά διότι ή έξωτερικεύσις των γενικωτέρων γερμανικών αντιλήψεων επιτρέπει και επιβάλλει πλέον εις την Άγγλίαν να χαράξη την σαφή έκείνην πολιτικήν που υπογορεύει ή κρίσιμότης της στιγμής. Δεν έγνώσθη επισήμως ποία ύπηρεσαν αι γερμανικάί άπόψεις. Άλλ' ήδη τον πενήκτον του άγγλογερμανικού άνακοινωθέντος της 26 Μαρτίου ήνοιγε την όδόν προς την άπαισιοδοξίαν. Αί δε δηλώσεις του Σερ Τζών Σάιμον εις την Βουλήν των Κοινοτήτων την 28, καθ' ός και λαβοϋσαι χώραν συνομιλία άπεκάλυψαν σημαντικάς διαφοράς γνωμών μεταξύ των δύο κυβερνήσεων, άρκετά άπερίφραστοι λαμβανόμενης ύπ' όψει της συνήθους άγγλικής έφεκτικότητος, έπικυρώνουν τό αίσθημα τούτο. Αί ποικιλώτεροι διαδόσεις ήκούσθησαν περί των γερμανικών αξιώσεων, φερόμενων ως περιλαμβανουσών δημιουργίαν δυνατότητος διά τον άυστριακόν λαόν να έκφράση έλευθέρως την θέλησιν του περί της περαιτέρω τύχης του, τροποποιήσιν των προς την Τσεχοσλοβακίαν γερμανικών συνόρων, άνάκτησιν του πολωνικού διαδρόμου, και ούτω καθέξής. Άλλά και άν άκόμη δεχθώμεν ότι τίποτε από όλα αυτά δεν είναι άκριβές, μένουσιν αι πληροφορίες τό Λονδινεύου «Ημερησίου Τηλεγράφου», του συνήθως τόσον καλώς πληροφορημένου, κατά τας όποίας έζητήθη ναυτική και άεροπορική ίσοπλία προς την Γαλλίαν και έτέθη ζήτημα άποικίων. Έκείνη έπίσης τό όποισιν μετά πολλής πιθανοφάνειας δύναται να συναχθή εκ της συγκρίσεως των διαφόρων δημοσιογραφικών ειδήσεων, είναι ότι εις την στερεώς έχομένην του μεσολαβητικού της ρόλου Άγγλίας, ή Γερμανία έίκαμε την άδεξιότητα να διηγήσεται περί άντισοβιετικού ευρωπαϊκού συνασπισμού. Τό αποτέλεσμα της προσπάθειας της Γερμανίας να άπομονώση την Ρωσίαν θα είναι ίσως να άπομονώση ή ίδια.

ΣΠΗΛ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ

μηχανικός—σύμβουλος
ingenieur-conseil

ΑΘΗΝΑΙ δδός Καραβία 18
(Τ. 80.104)

Διαιτησίαι — Πραγματογνωμοεύ-
ναι — Έξελέγεις — Γνωμοδετή-
σεις — Συμμετάσεις — Έγκαταρ-
σεις (Επί παντός οικονομικού και
τεχνικού θέματος).

□□

Άλλά που τελοςπάντων βασίζεται ή γερμανική πολιτική; Νά φαντασθή κανείς ότι αντιμετωπίζει από τοϋδε τό ένδεχόμενον ένός άγώνος, ο όποιος θα είναι κατά πάσαν πιθανότητα πολυμέτωπος, θα ήτο παρακεκινδυνευμένος. Απομένει ή σκέψις ότι κατά τά δύο ή τρία έτη που της χρειάζονται άκόμη διά την ολοκλήρωσιν της πανόπλου της παρασκευής, θα συνεχίση τό σύστημα των βαρβαρικών και μεθόδικων πραξικοπημάτων, με την έλπίδα ότι, όπως ή πράξις της 16 Μαρτίου παρέμεινεν άνευ κυρώσεων, θα μέινουν άτιμώρητοι και ένδεχόμενα βίαια ένέργειαι εις την Άνατολικήν Εύρώπην, ότι όχι μόνον ο άγγλικός, άλλ' ούτε και ο γαλλικός λαός θα έδωκετο να πολεμήσιν διά τό Μέμελ ή τό Δάντςγκ. Τό προσεχές μέλλον θα δείξη άν είναι στερεοί τοιοϋτοι τυχόν γερμανικοί ύπολογισμοί. Έκείνο όμως τό όποισιν δύναται τις να προσήνη μετά βεβαιότητος είναι ότι άν λάβη ένα τοιοϋτον ροϋν ή ευρωπαϊκή πολιτική, άν έπιτύχη ή Γερμανία ίκανοποιήσεως εις τά άνατολικά (διαδρόμος—Μέμελ), τά νότια (Αυστρία—Τσεχοσλοβακία), τά βόρεια της (Σλέσβιγκ) σύνορα, ούδεμία ανθρωπινή δύναμις, ούδέν Λοκάρνο, ούδεμία πανηγυρική αναγνώρισις του μεταπολεμικού καθεστώτος του Ρήνου θα δύνηθη να σταματήσει τον έκχειλίζοντα, δυναμικός και ψυχικός, γερμανικόν χείμαρρον από τον πόθον να σημειώση, έκείθεν του άλυστακού Ρήνου, τό στεφάνωμα του άκατακτιτού του και την άπαρχήν ένός νέου κατακτητικού προγράμματος.

□□

Ένδιαφέρον, μέσα εις την άλην ζυμώσιν, είναι τό πρόβλημα της έφεξης στάσεως της Πολωνίας. Είναι γνωστή ή μέχρι τοϋδε άπέχθεια της Πολωνίας προς την ιδέαν του

δι' ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Αὐτὸ θὰ ἐξήμαινε εὐρυτάτας παραχωρήσεις, ὅποτε ἡ ἰσοτιμία μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἐπιθυμία ἐπικρατήσεως.

Ἄν ὅμως οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα καὶ ἂν ἡ Γερμανία ἐγκατέλειπε κάθε διάθεσιν διὰ νὰ μετασχη εἰς ἓν γενικὸν σύστημα συλλογικῆς ἀσφαλείας, καθίσταται προφανές ὅτι ἡ Ἀγγλία θὰ εὐρεθῇ ἡναγκασμένη νὰ παραιτηθῇ τοῦ ρόλου της ὡς μεσάζουσας διὰ τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς στενωτέρας ἐπαφῆς μετὰ τῶν χωρῶν πού πιστεύουν ἀκόμη εἰς τὴν συλλογικὴν ἀσφάλειαν τὴν ἐδραζομένην ἐπὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Μετὰ τὰς συνομιλίας τοῦ κ. Ἔντεν καὶ μετὰ τὴν συνδιάσκεψιν τῆς Στρέζας, πρέπει νὰ ἀναμνησθῇ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβερνήσις θὰ ἔχη νὰ σκεφθῇ ἐκ νέου διὰ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὅποιαν πρόκειται νὰ ἔχη ἡ οὕτω δημιουργουμένη νέα κατάσταση πραγμάτων ἐπὶ τῆς βρετανικῆς πολιτικῆς τῶν ἐξοπλισμῶν.

Οἱ «Τάιμς» συμφωνοῦν μὲ τὸν «Ἡμερήσιον Τηλέγραφον» καὶ συμπεραίνουν ὅτι «ἡ Γερμανία δὲν φαίνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι θεωρεῖ συμφέρον της νὰ μετασχη

εἰς ἓνα σύστημα συλλογικῆς ἀσφαλείας».

Ἡ ἴδια ἐφημερίδα παραθέτει καὶ μερικὰς ἀπὸ τὰς διεκδικήσεις τοῦ Χίτλερ:

«Ὁ Φύρερ θὰ ἤθελε, ὁ Κ.Τ.Ε. νὰ ἀποτελέσῃ ἓνα ὄργανον ἐξουσιάζον ἀπὸ τὴν Συνθήκην τῶν Βερσαλλιών. Λέγεται ἐπίσης ὅτι ὁ Χίτλερ θὰ ἐξήτει ὅπως, ἐάν ἡ Γερμανία ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν Κοινωνίαν νὰ ἐπιστρέψῃ ὡς Δύναμις ἐντολοδόχος, δηλαδή νὰ τῆς ἀνατεθῇ ἡ διοίκησις μιᾶς ἢ περισσοτέρων ἐκ τῶν παλαιῶν ἀποικίων της, πού τῆς ἀφῆρέθησαν μετὰ τὸν πόλεμον.

Τὸ γενικὸν συμπέρασμα εἶναι ὅτι μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν δὲν ἐπετεύχθη σύμπαισις γνωμῶν παρὰ μόνον ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἀεροπορικοῦ συμφώνου, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς δυνατότητος τῆς ἐπιτεύξεως ἐνὸς οὐλοῦντος περιορισμοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἕνας καθαρῶς ἀπαισιόδοξος τόνος χαρακτηρίζει τὴν ἀρδωρογραφίαν τῆς «Μόρινγκ Πόστ», ἡ ὁποία θεωρεῖ ὅτι ἡ Εὐρώπη εὐρίσκει εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὅπως κατὰ τὸ 1907, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ «θεῖον» προελεύσεως δικαίον τῶν βασιλέων» ἔχει μεταβληθῇ εἰς «θεῖον δικαίον τῆς βορείου φυλῆς».

Ὁ «Ἡμερήσιος Κήρυξ», τὸ ὄργανον τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, ἔχει ἐναποθέσει τὰς ἐλπίδας του εἰς τὰς ἀγγλο-σοβιετικὰς συνομιλίας:

«Μία βρετανικὴ ὑπουργικὴ ἐπίσκεψις εἰς τὴν Μόσχαν, γράφει ὁ «Ἡμερήσιος Κήρυξ», εἶχε ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ καταστή ἀναγκαίαν διὰ νὰ διαδηλωθῇ δι' αὐτῆς ὅτι ἡ Ἀγγλία ἀπέναντι τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως τηρεῖ ἐξ ἴσου φιλικὴν στάσιν καὶ δεικνύει τὴν αὐτὴν προθυμίαν πρὸς συνεργασίαν ὅπως καὶ ἀπέναντι τῶν ἄλλων Δυνάμεων.

»Σήμερον ὅμως μία τοιαύτη ἐπίσκεψις ἔχει πλέον κεφαλαιώδη σημασίαν. Ὅλαι αἱ ἐλπίδες διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης στηρίζονται τῶρα ἐπὶ τῆς θελήσεως ὧν τῶν ἐθνῶν ὅπως παρατηροῦν τῶν ἰδιαιτέρων φιλιῶν διὰ νὰ ἐγκολπωθοῦν γενικὰς φιλικὰς καὶ νὰ ἐργασθοῦν σοβαρὰς καὶ μενεργητικότητάς διὰ μιαν Κοινωνίαν Ἑθνῶν πραγματικῶς δολοκλήρωμένην καὶ δι' ἓν σύστημα ἀμοιβαίας προστασίας.

Τὸ «Νταϊλντ Μαϊν» τέλος, γράφει ὅτι κυκλοφοροῦν φήμες περὶ προσκλήσεως τῆς Γερμανίας εἰς μιαν Διάσκεψιν τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, συγκληθησομένην προσεχῶς εἰς τὸ Λονδίνον.

ΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΙ ΤΟΥ Κ. ΕΝΤΕΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΛΙΤΒΙΝΩΦ ΕΝ ΜΟΣΧΑ

Περὶ πολλοὺς καρποφόρους τῆς συναντήσεως τοῦ Βερολίνου, εἰς ἀμέσως ἀποτελέσματα, ὑπῆρξεν ἡ ἐν Μόσχᾳ συνάντησις τοῦ κ. Ἔντεν μετὰ τοῦ ἐρυθροῦ δικτάτορος Στάλιν καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπιτρόπου Λιτβίνωφ. Εἰς τὴν συνάντησιν τῆς Μόσχας καὶ τὴν διαπιστωθεῖσαν κατ' αὐτὴν πλήρη σύμπτωσιν μετὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἀγγλικῆς καὶ τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως, ἐπὶ τῶν μεγάλων διεθνῶν ζητημάτων, ὁ παρισινὸς «Χρόνος» ἀφιερώνει τὸ κατωτέρω ἐνδιαφέρον ἀρθρον.

Αἱ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων δηλώσεις τοῦ Σέρ Τζῶν Σάιμον καὶ ἡ συνάντησις τῶν Ἔντεν καὶ Λιτβίνωφ εἰς τὴν Μόσχαν, εἶναι τὰ δύο γεγονότα πού κυριαρχοῦν τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὴν διεθνή κατάστασιν. Ἐκεῖνοι πού ἀνέμεναν μιαν διεξοδικὴν ἔκθεσιν τοῦ σέρ Τζῶν Σάιμον ἀπεγοητεύθησαν.

Ὁ δὲ περιωρίσθη νὰ κάμῃ βραχείας δηλώσεις ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἐν Βερολίνῳ διαβήματος του, δηλώσεις, ἀπὸ τὴν διατύπωσιν τῶν ὁποίων ἐμμαντεύετο ὁ ἀπαισιόδοξος χαρακτήρ πού εἶχον καὶ πού κατεβάλλετο προσπάθεια ν' ἀποκρυβῇ.

Δὲν γίνετα πλέον λόγος περὶ σχετικῆς αἰσιοδοξίας, ὅπως πρὸ τοῦ ταξιδίου εἰς Βερολίνον. Ἀπόλυτος ἐπιφύλαξις ἐπικρατεῖ εἰς τὰς ἀπόψεις τοῦ ἀμέσων μέλλοντος. Καὶ διαπιστοῦται τέλος ὅτι «κολλοσιαιαὶ διαφοραὶ» μετὰ τῶν κυβερνήσεων Λονδίνου καὶ Βερολίνου προέκυψαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἀγγλο-γερμανικῶν συνεννοήσεων.

Ἐκ παραλλήλου, καθ' ἣν ἀκριβῶς σιγμὴν ὁ Σέρ Τζῶν Σάιμον προέβαινε εἰς τὰς δηλώσεις του εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, ὁ κ. Ἔντεν συνειλέγετο εἰς Μόσχαν μετὰ τοῦ κ. Λιτβίνωφ. Ἡ πρώτη ἐπαφὴ μετὰ τοῦ «Ἀγγλοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως» φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἰδιαίτερος ἐγκάρδιος. Εἰς τὸν λόγον τὸν ὅποιον ἐξε-

φώνησεν ὁ τελευταῖος οὗτος κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς διπλωματικῆς δεξιώσεως, γυνόμενης πρὸς τιμὴν τῶν κ. Ἔντεν, εἶπεν ὅτι καθήκον ὧν τῶν χωρῶν εἶναι νὰ προστατεύσων ἐαυτὰς ἀπὸ τοῦ ἐπικρεμένου κινδύνου, διότι, ὡς ἐδήλωσε, μία προληπτικὴ ἐνέργεια ἀξίζει περισσοτέρων ἀπὸ μιαν θεραπευτικὴν ἐπέμβασιν. Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπιτροπὸς τοῦ λαοῦ τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀποδεχόμενος ὅτι ὁ κινδύνος ὁ ἀπειλῶν τὴν Εὐρώπην δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ ἢ νὰ μειωθῇ παρὰ μόνον δι' ὁμοδικῶν προσπαθειῶν ὧν τῶν ἐνδιαφερομένων. Καὶ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔλαβεν, ἐν πλήρει συμφωνίᾳ μετὰ τὴν Γαλλίαν, διὰ τῆς κοινῆς δηλώσεως τῆς 3ης Φεβρουαρίου, τὸ πρῶτον μέτρον διὰ τὴν ἐπιβίωσιν διὰ τὴν ὁμαδικὴν προστασίαν τῆς εἰρήνης. Ὁμοίως ὁ κ. Λιτβίνωφ παρατηρεῖ ὅτι ἡ συνεργασία τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καὶ τῆς Μεγαλῆς Βρετανίας ἐνέχει ἀποφασιστικὴν σημασίαν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης καὶ διαβλέπει εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Ἔντεν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς συνεχίσεως τῆς συνεργασίας αὐτῆς. Ὁ κ. Ἔντεν, ἀπαντῶν, ὁμολῶσεν εἰς τὸν ἴδιον τόνον, υπογραμμίσας ὅτι ἡ εἰς Μόσχαν ἐπίσκεψις του σημειώνει ἓνα σταθμὸν «πλήρη ὑποσχέσεων» εἰς τὰς σχέσεις Ἀγγλίας—Ρωσίας. Ἐπανελάβε μὲ δύναμιν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Μεγαλῆς Βρετανίας στηρίζεται ἐπὶ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, τῆς ὁποίας ὁ κυριώτερος σκοπὸς εἶναι ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης καὶ ἡ βελτίωσις τῶν διεθνῶν σχέσεων. Ἡ πεποίθησις τοῦ κ. Ἔντεν, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν του εἰς Βερολίνον, εἶναι ὅτι ἡ ἐν Εὐρώπῃ ἐπικρατοῦσα ἐντασις δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ χαλαρωθῇ παρὰ μόνον διὰ τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων ἐθνῶν.

Ἐπίσης υπεγράμμισεν ὅτι ἡ προσπάθεια τῶν τριῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν, οἱ ὅποιοι θὰ συναντηθοῦν εἰς τὴν Στρέζαν, θὰ τεῖνῃ εἰς τὴν ἐξέυρεσιν μιᾶς λύσεως, ἥτις «θὰ εἶναι δικαία καὶ τιμητικὴ δι' ὅλα τὰ ἔθνη καὶ σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρχὰς

τῆς ὁμαδικῆς ἀσφαλείας, εἰς τὰς ὁποίας ὅλοι πιστεύομεν».

Λόγοι ὅπως αὐτοί, δημιουργοῦν τὴν ἀπαραίτητον ἀτμόσφαιραν διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν χρησίων ἀποφάσεων.

Ὅταν ἀκούῃ τις τὸν κ. Λιτβίνωφ, Ἐπιτροπὸν τοῦ λαοῦ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, νὰ προπῇ ἐπισημῶς εἰς ὑγίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ὅταν βλέπῃ ἓνα Ἀγγλον ὑπουργὸν νὰ συνδιαλέγεται μὲ ἐμπιστοσύνην, ἐν Μόσχᾳ, μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Σοβιετικῆς κυβερνήσεως, ὅταν διαπιστοῦται ὅτι ὁ Σοβιετικὸς Τύπος τιμᾷ τὰς γνώμας τοῦ Σέρ Ὁστέν Τσάμπερλαιν, τοῦ ὁποίου ἄλλοτε ἐκάιντο ὁμοιώματα ἐν Μόσχᾳ, ὑποχρεοῦται νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι κατὰ μετεβλήθη εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ὅτι ἡ Ἀγγλία ἐγκαινιάζει μιαν ὁδὸν νέαν πολιτικὴν ἀπέναντι τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ
ΤΟΙΧΟΥ
ἀσφαλέστατα, ἀφλεκτα, ἀπὸ
ΔΡΧ. 500
καὶ ἄνω
Ἐργοστασίον
ΝΑΥΠΛΙΩΤΟΥ
Ἀθῆναι, Ἡφαίστου 18.
(Σιδ. Σταθμὸς) Μοναστηράκι.
ΠΛΑΣΤΙΓΓΕΣ
Μηχανουργικαὶ — Οἰκοδομικαὶ
ἐργασίαι.
Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι

Ἀνατολικῷ Συμφώνου. Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ἐὰν ἀληθεύουν αἱ φήμες ὅτι μετὰ τῶν γερμανικῶν ἀξιώσεων διέφυγε καὶ ἡ ἐπιθυμία ἀνακτισεως τοῦ διαδρόμου; Ἐνὰ ἀπὸ τὰ δύο: Ἡ ὅτι ἡ Πολωνία δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο ἀντιρρήσεις (ἀρκουμένη ἴσως εἰς τὴν διατήρησιν τῆς διὰ Γκντύνιας οἰκονομικῆς διεξόδου εἰς τὴν θάλασσαν) καὶ τοῦτο θὰ ἐξήμαινε ὅτι ἔλαβεν ὑποσχέσεις σοβαρωτάτων ἀνταλλαγματῶν, εἴτε διὰ γερμανοπολωνικῆς διανομῆς τῆς Λιθουανίας, εἴτε δι' ἐπεκτάσεως εἰς τὰ ἀχανῆ οὐκράνικα ἐδάφη, εἴτε δι' ἀμφοτέρων. Καὶ τότε θὰ πρόκειται περὶ εὐρυτέρας καὶ μέχρις ἐσχάτων γερμανοπολωνικῆς συμπτρώσεως, τὴν ὅποιαν δυσκόλως θὰ διαρρήξῃ ἡ ἀγγλικὴ προσπάθεια. Ἡ ὅτι ἡ Πολωνία εὐρίσκειται πρὸς γερμανικῆς προδοσίας, καὶ τότε εἶναι πιθανώτατον ὅτι θὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὰς παλαιὰς τῆς φίλας, ὑπογράφουσα καὶ τὸ Ἀνατολικὸν Συμφωνον. Γίνεται ἄλλως τε λόγος νὰ ἀποβῇ τοῦτο εὐκαμπτότερον, τῶν κρατῶν τῶν μὴ ἐπιθυμούντων νὰ μετασχη εἰς ρήτρας ἀμοιβαίας ἀρωγῆς, δυναμένων νὰ ἀρκεσθοῦν εἰς ρήτραν μὴ ἐπιθέσεως. Σημειωτέον ὅτι παρομοίαν τινα περιωρισμένην ὑποχρέωσιν θὰ ἀνελάμβανε καὶ ἡ Ἀγγλία, ἥτις φέρεται βεβαιώσασα τὴν Ρωσίαν ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τῆς ἐπιτεθῇ ἡ Γερμανία καὶ σπύση ἡ Γαλλία εἰς βοήθειάν της, ἡ Ἀγγλία δὲν θὰ

θεωρήσῃ τὴν γαλλικὴν ταύτην κατὰ τῆς Γερμανίας ἐπιθέσιν ὡς παραβίασιν τῶν συμφωνιών τοῦ Λοκάρνο.

Ἐκεῖνὸν τὸ ὅποιον καθιστᾷ εἰσέτι αἰνιγματώδη τὴν πολωνικὴν στάσιν εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ εἰς Βαρσοβίαν ταξιδίου τοῦ κ. Λαβάλ. Ἐγνώσθη κατ' ἀρχὰς ὅτι ἐν Παρισίοις πρεσβευτῆς τῆς Πολωνίας τὸν παρεκάλεσεν ὅπως, μεταβαίνων εἰς Μόσχαν, σταματήσῃ εἰς Βαρσοβίαν. Ἀλλ' ἐπηκολούθησεν ἀνακοινωθὲν τοῦ πολωνικοῦ Γραφείου Τύπου, διαφεύδον τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τινὰς ἐφημερίδας ἀντιθετον εἰδησίαν, «καθ' ἣν ὁ κ. Μπέκ εἶπεν εἰς τὸν ἐν Βαρσοβίᾳ πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ὅτι ὁ κ. Λαβάλ δὲν πρέπει νὰ προσδοκᾷ πρόσκλησιν, χωρὶς καὶ νὰ ἐπιβεβαιωθῇ τὴν εἰδησίαν περὶ προσκλήσεως. Ὅταν θὰ δημοσιεύωνται αἱ παραδοχαὶ γραμματῶν, ἡ ἀπορία θὰ ἔχῃ λυθῇ, ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ πολωνικὸς γρίφος δὲν ἔχει ἀκόμη διαλευκανθῇ.

□□

Μέσα εἰς τὴν παραζάλην τῶν εὐρωπαϊκῶν γεγονότων, παρήλθε σχετικῶς ἀπαρτήρητος μία εἰδησίς, ἡ ὁποία μᾶς ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα. Ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ πρέσβυς τῆς Βουλγαρίας ἐδήλωσεν εἰς τὸν κ. Ἀράς, ὅστις ἔσπευσε νὰ τὸ μεταδόσῃ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως, ὅτι ἡ Βουλγαρία οὐδόλως προτίθεται

νὰ καταγγεῖλῃ μονομερῶς τὰς στρατιωτικὰς διατάξεις τῆς Συνθήκης τοῦ Μεινῦ. Εἶναι κάπως περιέργον ὅτι ἡ Βουλγαρία ἐξέλεξε τὸ μόνον ἐκ τῶν κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως πού δὲν μετέχει τῆς Συνθήκης τοῦ Μεινῦ διὰ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνακοινώσιν της. Ἀλλ' εἴτε ὀφείλεται τοῦτο εἰς κάποιαν εὐθυσίαν, ὠθοῦσαν τὴν Βουλγαρίαν νὰ μὴ φαθῇ ὅτι ἐκ τῶν προτέρων ἀπολογουμένη εἰς τοὺς νικητὰς τῆς Ἑλλάδας, Νοτιοσλαβίας καὶ Ρουμανίας, εἴτε δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ὑπάρξεως προσφάτου ἐπεισοδίου, στρατιωτικοῦ περιεχομένου, μετὰ τὴν Τουρκίαν καὶ Βουλγαρίαν (1), τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν φαίνεται διατεθειμένη νὰ μιμηθῇ μεθόδους, αἱ ὁποῖαι, ἐὰν ἀκολουθοῦνται ἀπὸ μιαν Δύναμιν ὡς ἡ Γερμανία, θὰ ἠδύνατο ὅμως νὰ ἀποβῇ καταστρεπτικὰ διὰ μιαν Δύναμιν ὅπως ἡ Βουλγαρία. Σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ Οὐγγαρία ἐγείρει μὲν ἀξιώσεις ἰσότητος εἰς τὰ τῶν ὀπλισμῶν, πλὴν προσθέτει ὅτι τὴν πραγματοποιοῦσιν τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν θὰ ἐπιδιώξῃ διὰ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

✱

(1) Τοῦ προσηφάντος τὴν 7 Μαρτίου ἐκ τῆς ἐπιδόσεως βουλγαρικῆς διαμαρτυρίας πρὸς τὴν Κ.Τ.Ε. διὰ τὰς ἐν Ἀνατολικῇ Θερραϊκῇ συγκυβερνήσεως, καὶ διευθετηθέντος ἐντὸς 48 ὥρων δι' ἀνευρώσεως τῆς διαμαρτυρίας ταύτης κατόπιν τῶν δοθεισῶν παρὰ τῆς Τουρκίας ἐξηγήσεων.

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΙΣ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ

Τὸ ταξίδιον τῶν Ἀγγλων ὑπουργῶν Σάιμον καὶ Ἔντεν εἰς Βερολίνον, καὶ ἡ συνάντησις τοῦ δευτέρου μετὰ τοῦ Στάλιν καὶ Λιτβίνωφ ἐν Μόσχᾳ, κρίνονται ὑπὸ τοῦ διεθνούς Τύπου ὡς γεγονότα μεγίστης καὶ ἀποφασιστικῆς σημασίας διὰ τὸ μέλλον τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Εἰς τὸ ταξίδιον τῶν δύο Ἀγγλων ὑπουργῶν εἰς Βερολίνον ὁ παρισινὸς «Χρόνος» ἀφιέρωσε τὸ κατωτέρω βαρυσήμαντον ἀρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται τὰ σημεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπῆλθε συμφωνία καὶ διαγράφονται αἱ γαλλικαὶ ἀποφάσεις ἂν ἀντιθέσῃ πρὸς τὰς διατυπωθείσας γερμανικὰς ἀντιλήψεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐξοπλισμῶν, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁρῶν τῆς ἐπανόδου τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Κ.Τ.Ε.Ι.

Ὁ Σέρ Τζῶν Σάιμον ἐφθασεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Κρόντον τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Τετάρτης. Ἀμέσως κατηνύθη εἰς τὸ Φόρεϊν Ὁφίς, ὅπου ὁ Ἀγγλος πρωθυπουργὸς Μάκ Ντόναλντ εἶχε συγκαλέσει τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, πρὸ τοῦ ὁποίου ὁ ἐκ Βερολίνου ἐπανακάμπων ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ ἐξέθετε τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τῆς εἰς τὴν γερμανικὴν πρωτεύουσιν ἐπισκέψεώς του.

Κατὰ τὸ ὑπουργικὸν αὐτὸ συμβούλιον, τὸ ὁποῖον διήρκεσε τρία τέταρτα τῆς ὥρας, ὁ Σέρ Τζῶν Σάιμον ἔκαμεν ἓνα σύντομον ἀπολογισμὸν τῶν ἀγγλο-γερμανικῶν συνομιλιῶν τῆς 25ης καὶ 26ης Μαρτίου. Θὰ ὑποβῇ ὅμως εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ ἐν λεπτομερῆς ὑπόμνημα διὰ νὰ καταποτίσῃ πλήρως τοὺς συναδέλφους

του ἐπὶ ὧν τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν ἐν Βερολίνῳ. Εἶναι πάντως φανερόν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδίου τοῦ Σέρ Τζῶν Σάιμον δὲν πρόκειται νὰ καταστῶν ἀντικείμενον καρποφόρων συζητήσεων, παρὰ μόνον μετὰ τὸ πέρας τῆς εἰς Μόσχαν, Βαρσοβίαν καὶ Πράγαν ἀποστολῆς τοῦ λόρδου Σφραγιδοφύλακος κ. Ἔντεν.

Τότε θὰ ἐξετασθῇ ἡ θέσις τῶν προβλημάτων πού θὰ καταστῶν ἀντικείμενον μελέτης κατὰ τὴν ἀγγλο-γαλλο-ιταλικὴν διάσκεψιν τῆς Στρέζας. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς εἰς τὸ Λονδίνον θεωρεῖται σκόπιμον νὰ μὴ γίνων ἐπὶ τοῦ παρόντος οὔτε εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, οὔτε εἰς τὸν Τύπον εὐρεῖα συζητήσεως ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν δύο τελευταίων ταξιδίων τῶν Ἀγγλων ὑπουργῶν.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὰ βρετανικὰ σχόλια διαφαίνεται μᾶλλον ὅτι ἡ «εὐκρινὴς τῶν σκέψεων», περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος εἰς τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦ Βερολίνου, ἀπεκάλυψε περισσοτέρας διαφανείας παρὰ ὁμοιότητας μετὰ τῶν ἀγγλικῶν καὶ τῶν γερμανικῶν ἀποφάσεων.

Εἰς τὸ Λονδίνον βεβαίον ὅτι ὁ Σέρ Τζῶν Σάιμον δὲν περιορίσθη ἀπλῶς ν' ἀκούσῃ τὰς γνώμας τοῦ κ. Χίτλερ, ἀλλὰ ὅτι ἀγέφυγε κατηγορηματικῶς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως ὡς αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ ὁργανώσις τῆς συλλογικῆς ἀσφαλείας μετὰ τῶν καλῆς θελήσεως κρατῶν καὶ ἡ πίστις εἰς τὰς ἀρχὰς πού διέπουν τὴν Κ.Τ.Ε.

Ἐχεῖ δημιουργηθῇ ὅμως ἡ ἐντύπωσις ὅτι οἱ Ἀγγλοι ὑπουργοὶ εὗρον τοὺς ἀρχηγούς τοῦ γερμανικοῦ Ράιχ ἀδυσπόρους

ἢ ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀρχὰς αὐτὰς καὶ μᾶλλον διατεθειμένους νὰ ζητήσουν μιαν ἰσότητά, ἡ ὁποία ἂν ἐπιτευχθῇ, ἀσφαλῶς θὰ σημάδῃ ἀπὸ ἀποφάσεως δυνάμεων μιαν ὑπεροχὴν διὰ τὸ Ράιχ.

Πράγματι, φαίνεται ὅτι μόνον ἐπὶ ἐνός σημείου ἐπιτεύχθη εἰς τὸ Βερολίνον μιὰ θεωρητικὴ συμφωνία, ἀναφερομένη ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸ σχέδιον μιᾶς ἀεροπορικῆς συμβάσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνάγκης τοῦ κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον περιορισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν.

«Συμφώνως πρὸς τὸ ἀνακοινωθὲν πού ἐξεδόθη εἰς τὸ Βερολίνον», γράφει ὁ Λονδίνικος «Ἡμερήσιος Τηλέγραφος», «αἱ κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας εἶναι ἱκανοποιημέναι ἀπὸ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὀφειλόμενης τῶν ἀπ' εὐθείας συνομιλιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο». Μία ἀπαισιόδοξος, ἀλλὰ ὅχι καὶ λαϊκάσμενη κριτικὴ τοῦ κειμένου αὐτοῦ θὰ ἠρμύνευε τὴν οὐσιαδεστέραν λέξιν τοῦ «ὀφειλόμενης» ὡς ἓνα τύπον εὐγενείας, ὑπὸ τὴν ὅποιαν διαφαίνεται καθαρά ὅτι ἐπὶ οὐδενὸς ἐκ τῶν συζητηθέντων προβλημάτων δὲν διεπιστώθη πραγματικὴ ἀρμονία μετὰ τῶν βρετανικῶν καὶ τῶν γερμανικῶν ἀποφάσεων.

Φαίνεται ἀκόμη ὅτι ὁ Σέρ Τζῶν Σάιμον δὲν ἔλαβε καμμίαν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Χίτλερ ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς συλλογικῆς ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς βρετανικῆς πολιτικῆς. Ἡ δὲ ἐπιστροφή τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. δὲν ἔγινεν ἀπὸ τὸν Φύρερ ἀποδεκτὴ παρὰ μόνον ἐὰν δοθῇ εἰς τὸ Ράιχ ἡ ἰσοτιμία, ἡ ἰσοτιμία ὅμως ὅχι μόνον μετὰ τῶν κρατῶν τῶν ἀληκόντων εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. ἀλλὰ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΙΩΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. ΗΛΙΑ ΛΑΓΑΚΟΥ

Ἔχουμεν καὶ ἄλλοτε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τόνωμεν τὴν ὅλως ἰδιόζουσαν σημασίαν τὴν ὅποια ἔχει διὰ τὴν κανονικὴν ἀπονομὴν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἡ συστηματοποίησης τῶν βοηθητικῶν αὐτῆς ὑπηρεσιῶν τῶν ὑπηρεσιῶν δηλαδή τοῦ Ποινικοῦ Μητρώου, τῆς Ἑγκληματολογικῆς Σημάνσεως, τῆς Ἑγκληματολογικῆς Στατιστικῆς καὶ τῶν Ἑργαστηρίων Ἐπιστημονικῆς Ἀστυνομίας. (βλ. «Δικανικά Χρονικά» ἀριθ. 9-10, 1933).

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ διαπίστωσις τῆς ταυτότητος καὶ τῶν δικαστικῶν προηγουμένων παντὸς κατηγορουμένου ἀσκεῖ κεφαλαιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Ἡ δικαστικὴ ἐξατομίκευσις τῆς ποινῆς, ἐν τινὶ δὲ μέτρῳ καὶ ἡ ἐξατομίκευσις τῆς περαιτέρω σωφρονιστικῆς μεταχειρίσεως τοῦ καταδικαιούμενου καθορίζεται βάσει τῶν δεδομένων τούτων. Ἐπίσης ἀναμφισβήτητος τάσις τῆς ποινικῆς ἀνακρίσεως εἶναι σήμερον ὅπως θέτῃ εἰς δευτερεύουσαν μοῖραν τὰς ἐπὶ μαρτυρικῶν καταθέσεων βασιζομένης ἐνδείξεως ἐνοχῆς, λόγῳ τοῦ ἐπιστημονικῶς ἀποδειχθέντος ἐπισφαλοῦς αὐτῶν χαρακτήρος καὶ βασιζέται κυρίως εἰς τὰ ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐγκλήματος καταλιπόμενα ἔχνη καὶ λοιπὰ ὕλικά στοιχεία, ἐκ τῆς φρεύνης καὶ τῆς παραβολῆς τῶν ὁποίων οἱ δικασταὶ προέχονται εἰς ἀντικειμενικὰς πεποιθήσεις περὶ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν δραστῶν τῶν ἐγκλημάτων.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, πλὴν τῆς ἐπιζητουμένης ἐξειδικεύσεως τῶν ποινικῶν δικαστῶν, διεμορφώθησαν κατὰ τὰς φρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος βοηθητικαὶ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι προσέλαβον χαρακτηριστικὰ καθαρῶς τεχνικὸν καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπατῶν τὸ μὲν ἐιδικὰς γνώσεις καὶ ἐμπειρίαν, τὸ δὲ ἐφοδιασμὸν διὰ καταλλήλων ὕλικων καὶ ἐργαλείων, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐξακριβώσις τῆς ταυτότητος τῶν δραστῶν καὶ ἡ ἐξερευνήσις τοῦ τόπου τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῶν πεποιητῶν.

Αἱ ὑπηρεσίαι ὅμως αὗται διὰ νὰ ἐπιτύχουν τῆς ἀποστολῆς των, πρέπει νὰ ἐπὶ ῥύκνῳ συντονισμῷ κατευθύνων. Παρ' ἡμῖν τοιαῦται ὑπηρεσίαι διεμορφώθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν ἡ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Δικαιοσύνης ὑπηρεσία τοῦ Ποινικοῦ Μητρώου, ἡ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν δι-εὑθύνσις Ἑγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Οἰκονομικῆς Ἑγκληματολογικῆς καὶ Σωφρονιστικῆς Στατιστικῆς.

Ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων, ἡ μὲν Στατιστικὴ καὶ Ποιν. Μητρώον χωλαίνουν ἐπαρ-σθητῶς, ἔλλειψι μέσων καὶ συντόνου πα-ρακολουθήσεως, ἡ δὲ Σημάνσις παρὰ τὴν ἀριτιότητα τῆς ὁργανώσεως αὐτῆς καὶ τὸ κῆρος τοῦ διεκτιντοῦ τῆς, δὲν ἀπέδωκεν εἰσέτι, ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν, ὅσα θὰ ἡδύ-νατο νὰ ἀποδώσῃ, καὶ τοῦτο διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεως τῶν ἐν αὐτῇ ὑπηρετούντων.

Ἡ ἐλαττωματικότης τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν σημαντικῶν τούτων ὑπηρεσιῶν ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὸν μὴ

συντονισμὸν τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀμοιβαίας συνεργασίας καὶ ἀλληλοβοηθείας, εἰς τρόπον ὥστε σή-μερον, ὅποτε ἡ ἐγκληματοκότης ἐξαπλοῦ-ται ἀλματωδῶς καὶ ἐπικινδύνως, νὰ ἀνα-κύπτῃ ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς καλύτε-ρας ὁργανώσεως αὐτῶν, χάριν τῆς εὐχε-ρεστέρως ἐξιχνάσεως καὶ κολασμοῦ τοῦ ἐγκλήματος.

1. — Ποινικὸν Μητρώον. Διὰ πᾶν ἄτομον καταδικαζόμενον τελεσιδικῶς ἐπὶ κακούργηματι ἢ πλημμελήματι καὶ ἐπὶ τι-σι πταίσμασιν (κλοπῇ, ὑπεξαίρεσιν, ἀπάτῃ εἰς βαθμὴν πταίσματος) συντάσσεται δελ-τίον ποινικοῦ μητρώου, περιέχον πάντα τὰ στοιχεῖα ταυτότητος τοῦ καταδικασθέντος καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς κατ' αὐτοῦ ἐκδοθεί-σης ἀποφάσεως. Τὰ δελτία ποινικοῦ μη-τρώου, κατ'ἀναστέλλομενα λεξιλογικῶς, τηροῦνται ἐν ἰδίῳ ἀρχεῖῳ παρὰ τῇ γραμ-ματεῖᾳ τοῦ πρωτοδικείου τῆς περιφέρειας ὅπου ἐγεννήθησαν οἱ καταδικασθέντες, διὰ δὲ τοὺς γεννηθέντας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ τοὺς ἀγνώστου τόπου γεννήσεως, τὰ οἰκεία δελτία συγκεντρώνονται παρὰ τῷ ὑ-πουργεῖῳ Δικαιοσύνης. Εἰς τὰ δελτία ταυ-τα ἀναγράφονται μεταγενεστέρως αἱ ἐν-δεχόμεναι μεταβολαὶ τῆς ἐπιβλήσεως ποινῆς διὰ χάριτος, ὅφ' ὅρον ἀπολύσεως, μετατροπῆς, ἀναστολῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς κλπ.

Διὰ τοῦ συστήματος τούτου, δασάκις αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ δικαστήρια θέ-λουν νὰ μορφώσουν γνώμην περὶ τοῦ ποι-οῦ κατηγορουμένου τινὸς ἢ νὰ διαπιστώ-σουν ἐάν οὗτος, εἶναι ὑπότροπος ἢ ὄχι, πάντοτε δηλαδή δασάκις σχηματίζεται ποι-νικὴ δικογραφία, ἀπευθύνονται κατὰ τὰς περιστάσεις πρὸς τὸν γραμματέα τοῦ πρω-τοδικείου τοῦ τόπου γεννήσεως τούτου ἢ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης καὶ λαμ-βάνουν πλήρη κατὰστασιν τῶν εἰς βάρος αὐτοῦ προηγουμένων καταδικῶν. Περιου-ζόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν ἔκθεσιν μόνον τῆς τοιαύτης χρησιμοποίησιν τοῦ Ποιν. Μητρώ-ου, τὸ ὁποῖον ὅμως ἔχει καὶ ἄλλους ἐπι-σης σημαντικούς σκοποὺς.

Ἀλλ' εἰς τὴν πράξιν συμβαίνει ἀτυχῶς ὥστε οἱ μὲν ἐπικινδύνων τῶν ἐγκλημα-τιῶν, ἀλλάσσοντες ἐκάστοτε τόπον διαμο-νῆς, νὰ δηλοῦν, συλλαβανόμενοι ἢ ἀνα-κρινόμενοι, εἴτε ψευδὲς ὀνοματεπώνυμον, εἴτε ψευδὴ τόπον γεννήσεως καὶ νὰ παρα-πλανοῦν οὕτω τὰς δικαστικὰς ἀρχάς. Ἀλ-λά καὶ δασάκις αἱ ἐν λόγῳ ἀρχαὶ ἐξακριβώ-νουν τὴν ταυτότητα καὶ τὸν τόπον γεννή-σεως τῶν διωκομένων, πάλιν δὲν ἀποκλει-εται νὰ λάβουν ἐσφαλμένας περὶ τοῦ ποι-οῦ αὐτῶν πληροφορίας παρὰ τῶν γραμμα-τέων τῶν πρωτοδικείων, λόγῳ τῆς μὴ ἀρ-τίας λειτουργίας τῶν κατὰ τούτους ὑπηρε-σιῶν ποινικοῦ μητρώου. Διότι ἡ μὴ ἐνη-μερότης, ἔστω καὶ ἐνός γραφείου (ὅπως λ.χ. συμβαίνει νῦν μὲ τὸ γραφεῖον τοῦ πρω-τοδικείου Ἀθηνῶν), ἐπιφέρει ἀναστάτῳιν ὅλων τῶν γραφείων τοῦ κράτους, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἀποστέλλονται ὑπὸ τοῦ καθυ-στεροῦντος γραφείου τὰ δελτία τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν γεννηθέντων, οἱ ὁποῖοι καταδικάσθησαν τυχόν ὑπὸ τῶν δικαστηρί-ων τοῦ ἐν τῇ καθυστερήσει γραφείου. Πλὴν

τούτου, συνήθεις εἶναι αἱ ἐκ πυρκαϊῶν ἢ ἄλλων αἰτίων καταστροφῶν τῶν ἀρχείων ποινικοῦ μητρώου τῶν πρωτοδικείων (Ἱ-ωάννινα, Πύργος, Καρπενήσιον, Μεσολό-γιον) καὶ ἡ ἐντεῦθεν ὕλική ἀδυναμία πα-ροχῆς τῶν αἰτουμένων πληροφοριῶν.

11. — Ἑγκλημ. Σημάνσις. Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἑγκληματολογικῆς Σημάν-σεως ἔχει σκοποὺς συντρέχοντας πρὸς τοὺς τοῦ ποινικοῦ μητρώου, εἰς τινὰ δὲ σημεία καὶ εὐρύτερους τούτου. Συντρέχοντες, ἐφ' ὅσον ὡς ἀναγράφεται ἐν ἀρθρῳ 1 τοῦ Κα-νονισμοῦ αὐτῆς ἐπιδίδωκει α) τὴν παροχὴν πληροφοριῶν πρὸς πρόληψιν καὶ καταστο-λὴν τοῦ ἐγκλήματος, β) τὴν βεβαίωσιν τῆς δικαστικῆς ταυτότητος τῶν ἐγκληματοῶν καὶ γ) τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐγκλημα-τικότητος καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν πρὸς προσφορῶν δίδωσιν τοῦ ἐγκλήματος ἀ-παιτουμένων νομοθετικῶν μέτρων. Εὐρύ-τερος δὲ, ἐφ' ὅσον ἐκτείνεται εἰς τὴν ἐ-παγγελματικὴν μόρφωσιν τῶν στελεχῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς ἀστυνομίας πό-λεως, τὴν ἀνεύρεσιν ἐξοφανιζομένων ἀτό-μων καὶ ἀπολωθέντων ἢ κλαπέντων ἀντι-κειμένων κ.ο.κ.

Τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς ἡ διέυ-θυνσις Ἑγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐ-πιδίδωκει διὰ τῆς καλούμενης ἐγκληματολο-γικῆς σημάνσεως, ἥτοι τῆς κατὰ τὸ σύστη-μα τοῦ Ἀγγλοῦ Σέρ "Εδουαρδ' Ἐνρου δα-κτυλοσκοπήσεως, ἀνθρωπομετρήσεως καὶ φωτογραφήσεως τῶν ἐγκληματοῶν. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου καὶ διὰ μόνης τῆς δακτυλοσκοπήσεως ἐπιτυγχάνεται ἡ κατ' ἀναμφισβήτητον τρόπον διαπίστῳσις τῆς ταυτότητος τῶν ἐγκληματοῶν.

Εἰς τὰς προσπαθείας τῆς ὁμοῦς ἢ ἐν λό-γῳ ὑπηρεσίας, παρὰ τὴν ἀρίστην καὶ εὐ-μέθοδον ἐσωτερικὴν αὐτῆς ὁργανῶσιν, χω-λαίνει ἀκριβῶς διότι δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου Δικαιοσύνης καὶ δὲν δύ-ναται ἐκ τοῦ λόγου τούτου νὰ ἐπικρατήσῃ εὐχερῶς μετὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, νὰ κατευθύνῃ ταύτας καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐ-λέγχῃ ταύτας δασάκις δὲν τὴν συντελόντων εἰς τὸ ἔργον τῆς. Διότι ἡ συλλογὴ τῶν στοιχείων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται αὐτὴ αὐτὴ ἡ ὑπάρξις τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἀ-νατίθεται κυρίως εἰς τὰ παρὰ τῆς ἀστυ-νομικῆς ὑπηρεσίας συνεργεῖα ἐγκληματολο-γικῆς σημάνσεως καὶ εἰς τὰ ὁμοῖα συνε-ργεῖα τῶν φυλακῶν τοῦ κράτους. Ἀλλ' ἐνῷ τὰ δευτέρα ἐκπληροῦν ἢ δύναται νὰ ἐκ-πληρώσουν ὁπωσδήποτε εὐχερῶς τὸν προ-ορισμὸν αὐτῶν, τὰ πρῶτα, τὰ καὶ κυρίω-τερα, δὲν δύναται νὰ παρακολουθήσουν τὴν κίνησιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὰ ἀποτε-λέσματα τῶν ἀσκουμένων ποινικῶν διώξε-ων διὰ τοὺς κάτωθι λόγους: α) διότι οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ τὰ ἀνακριτικὰ γραφεῖα δὲν παραπέμπουν πρὸς σήμανσιν τὰ ἀτο-μα, τῶν ὁποίων ἡ δίωξις ἀσκέται διὰ μη-νύσεων ὑποβαλλομένων ἀπ' εὐθείας εἰς τὰς εἰσαγγελίας καὶ μὴ διερχομένων ὡς ἐκ τούτου διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν ἀσφαλείας, β) διότι καὶ ἐν ἀκόμῃ αἱ ἀνακριτικὰ καὶ εἰσαγγελικὰ ἀρχαὶ ἤθελον νὰ διευκολύ-νουν τὸ ἔργον τῶν ἀστυνομικῶν συνεργεί-ων σημάνσεως, πάλιν τοῦτο δὲν θὰ καθί-στατο δυνατόν εἰς ἄς περιπτώσεις οἱ ὡς

κατηγορούμενοι φερόμενοι δὲν παρουσιάζοντο, ὡς πολλάκις συμβαίνει, πρὸς ἀνά-κρισιν, καὶ γ) διότι καὶ ἐκείνων τῶν κατη-γορουμένων, τῶν ὁποίων ἡ σήμανσις ἐπι-τυγχάνεται, τὰ ἀστυνομικὰ συνεργεῖα δὲν δύναται νὰ παρακολουθήσουν τὴν τύχην, διότι μὴ εὐρίσκόμενα εἰς στενὴν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους, οἱ ὁ-ποιοὶ μετέχουν τῆς συνθέσεως τῶν ποινι-κῶν δικαστηρίων, δὲν δύναται νὰ πληρο-φοροῦνται τὰ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης, ὁ-σάκις, ὡς συνήθως συμβαίνει, οἱ ἐν λόγῳ δικαστικοὶ ὑπαλλήλοι δὲν ἐπιμελονται τῆς συμπληρώσεως καὶ ἀποστολῆς τῶν διαβι-βαζομένων αὐτοῖς «δελτίων διαπραχθέντος ἀδικήματος».

Οὕτω, τὰ παρὰ τῇ διευθύνσει Ἑγκλημα-τολογικῶν Ὑπηρεσιῶν ταξινομημένα σήμε-ρον δακτυλοσκοπικὰ δελτία ἀνέρχονται μό-νον εἰς 150.000 περίπου, ἐνῷ κανονικῶς ταῦτα ἔπρεπε νὰ εἶναι τοὐλάχιστον διπλά-σια, ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ τεραστία ἐπέ-κτασις τῆς ἐγκληματικότητος εἰς τὴν Ἑλ-λάδα ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ ἐφεξῆς. Ἐν ἄλ-λοις λόγοις, ἡ νεοπαγὴς αὕτη ὑπηρεσία μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ ἔχει ἐπιτύχει τοῦ προ-ορισμοῦ τῆς. Δεδομένων ἐν τούτοις τῶν ἐκ τῶν ἑτηρίων ἐκθέσεως τῆς δράσεως αὐτῆς προκυπτόντων ἀποτελεσμάτων, πᾶς τις δύ-ναται νὰ φαντασθῇ ὅποιαν ἀνυπολόγιστον συμβολὴν θὰ ἡδύνατο νὰ παράσχω εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἐάν κατάρθωνε νὰ ὁλοκληρώσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς.

III. — Ἑγκλημ. Στατιστικὴ. Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἑγκληματολογικῆς Στατι-στικῆς, ὡς καὶ ἡ ἐν γένει στατιστικὴ τῆς δικαιοσύνης, ἀποτελεῖ ἐξάρτημα τῆς παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Γενι-κῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας. Εἶναι ὁμοῦς γνωστὸν ὅτι ἡ ἐγκλημ. στατιστικὴ τεχνι-κῶς συνδέεται στενῶτα πρὸς τὸ ποινι-κὸν μητρώον, τὸ ὁποῖον ἐλέγχει δι' εἰδι-κῶν δελτίων καὶ ὅπο τοῦ ὁποῖου ἐπίσης ἐ-λέγχεται. Διὰ τὴν ἀσφάλειαν συνεπῶς καὶ τὴν ἀκριβείαν ἀμφοτέρων δὲν εἶναι νοη-τὸς ὁ ἀπὸ τοῦ 1926 ἐπελθὼν χωρισμὸς αὐ-τῶν δυνάμεθα μάλιστα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ παροῦσα παράλυσις τοῦ ποινικοῦ μη-τρώου ὀφείλεται καὶ κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν ἀπὸ τῆς στατιστικῆς ἀπομόνωσιν αὐ-τοῦ. Ἐν ἀπουσίᾳ τῶν ἀτομικῶν στατιστι-κῶν δελτίων ὅτε ἡ κατάρτισις αὐτῆς κατ' ἐαυτὴν, οὕτε ἡ ἀκριβεία τῶν στοιχείων τῶν περιεχομένων εἰς τὰ δελτία τοῦ ποινι-κοῦ μητρώου δύναται νὰ διαπιστωθῇ.

IV. — Ἑργαστήρια Ἐπιστημονι-κῆς ἢ Τεχνικῆς Ἀστυνομίας. Τοιαῦτα ἐρ-γαστήρια ἐλλείπουν παντελῶς ἐν Ἑλλάδι: αἱ ἀνάγκαι τῆς Δικαιοσύνης ἱκανοποιον-ται προχειρῶς καὶ ἀτελῶς διὰ στοιχειῶδων μέσων, τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ διέυθυνσις Ἑγ-κληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τὸ Ἱα-τροδικαστικὸν Ἰνστιτοῦτον τοῦ Πανεπιστη-μίου.

Αἱ εἰσαγγελικαὶ καὶ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ εὐρίσκονται καθημερινῶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καταφεύγουν εἰς ἰδιώτας πραγματογνώ-μονας ἱατροῦς, χημικοὺς, γραφολόγους, φωτογράφους καὶ ἄλλους ἵνα δυνηθῶν καὶ συλλάβουν τὸν μίτον τὸν οδηγούντα εἰς τὴν διαλεύκανσιν πολυπλόκων καὶ σκοτει-νῶν υποθέσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπασχολοῦν ὄχι μόνον τὰς ἀρχὰς ταύτας, ἀλλὰ καὶ γενι-κότερον τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἡ προσφυγὴ ὅμως εἰς τοιοῦτους πραγ-ματογνώμονας, ἐκτός τῶν γενικωτέρων κινδύνων τοὺς ὁποίους παρουσιάζει (ἔλ-λειψις πείρας, ἐνδιαφέροντος, πιθανὸς θε-κασμός κλπ.) εἶναι κατ' ἐξοχὴν δαπανη-ρά. Τὰ δι' ἀμοιβὴν τούτων διατιθέμενα ἐ-τησίως ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ κοινῆς ἐ-κείνων διὰ τὴν ἀρίστην ὁργάνωσιν

2-3 κρατικῶν ἐργαστηρίων ἐπιστημονικῆς ἀστυνομίας εἰς τὰς μεγαλῶτερας πόλεις τοῦ κράτους, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξυπηρε-τοῦντο εὐχερέστατα ὄχι μόνον αἱ ἀνάγκαι τῆς πρωτεύουσας (ὡς συμβαίνει σήμερον) ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν δικαστηρίων. Ἡ συμβολὴ τῶν ἐργαστηρίων τούτων εἰς τὴν διαλεύκανσιν τῶν διαφορῶν ἐγκλημάτων ἔχει τόσον πολὺ ἐξαρθῇ, ὥστε θὰ ἀπετέλει ματαιοπονίαν πᾶσα προσπάθεια ἀναλύσε-ως τῆς χρησιμότητος αὐτῶν.

Ἐξ ὅλων τῶν κρατῶν, ἐφ' ὅσον γνωρί-ζομεν, μόνον ἡ Ἑλλάς στερεῖται τοιούτων. Ἐκ τῶν Βαλκανίων, ἡ μὲν Γιουγκοσλαβία μετεκάλεισεν εἰδικὸν διὰ τὴν ὁργάνωσιν αὐτῶν Ἑλβετὶν, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρου-μανία ἐξεπαίδευσαν εἰδικούς ὑπαλλήλους εἰς Γαλλίαν, Βέλγιον καὶ Γερμανίαν, ἡ δὲ Τουρκία, ὡς ἐπληροφορήθημεν, συνεκρό-τησε τοιαῦτα ἐργαστήρια εἰς Κωνσταντι-νούπολιν καὶ Ἀγκυραν.

□□

Ἐκ τῶν ὅσων ἐξετέθησαν ἀνωτέρω προ-κύπτει ὅτι αἱ μὲν ὑπηρεσίαι τοῦ Ποινικοῦ Μητρώου, τῆς Ἑγκληματολογικῆς Σημάν-σεως καὶ Στατιστικῆς λειτουργοῦν πλημμε-λῶς, τὰ δὲ Ἑργαστήρια τῆς Τεχνικῆς Ἀ-στυνομίας (χημικόν, ἱατροδικαστικόν, γρα-φολογικόν, φωτογραφικόν) εἶναι ἀνύπαρ-κα.

Ἡ τοιαύτη καθυστέρησις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν κατὰ τὸ ἐγκλήματος ὀπισθισμὸν τῆς εἶναι ἐπιζήμια καὶ ἐπικίνδυνος. Ἐπιζήμια διότι ταλαιπωρεῖ τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς διαδίκους εἰς μακράς καὶ δαπανηράς ἐ-ρεύνας καὶ εἰς κατάτας ἀπασχολήσεις δι-ωκτικῶν καὶ ἀνακριτικῶν ὁργάνων, ἐπι-κίνδυνος δὲ διότι ἐννοεῖ ὅτι μὴ δημιουργη-τὴν ἀλματώδη αὐξήσιν τῆς ἐγκληματικότη-τος, τὴν ὅποιαν μαρτυροῦν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αἱ στατιστικαὶ μας. Διότι ὀφείλο-μεν πάντες νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ πρόληψις τοῦ ἐγκλήματος, πρῶτον καθήκον πάσης ἐννομιμένης Πολιτείας, δὲν ἐπιτυγχάνε-ται τόσον διὰ τῆς αὐστηρότητος τῶν ποι-νῶν, ὅσον διὰ τῆς πεποιθήσεως ἡ ὁποῖα ἐμπεδοῖται παρὰ τοῖς ὑποψηφίοις ἐγκλη-ματοῖσι ὅτι αἱ πράξεις αὐτῶν ὁπωσδήποτε θὰ ἀποκαλυφθῶν καὶ θὰ τιμωρηθῶν. Ἡ ἐλπίς καὶ ἡ πιθανότης τῆς ἀτιμωρησίας εἶναι παραγωγὴ ἐγκλήματος.

Ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κέντρον δι-εθνῶν ἐγκλημάτων κινδυνεύει νὰ καταστῇ ὁ τόπος ἡμῶν λόγῳ τῆς καθυστερήσεως ταύτης. Διότι, ὅπως τὸ κακὸν νόμισμα ἐκ-δίδωκε τὸ καλόν, οὕτω καὶ ἡ κακὴ ὁργά-νωσις τῶν δικωτικῶν ὑπηρεσιῶν ἐνὸς κρά-τους ἐπιτρέπει εἰς τὰ πάντοτε καλῶς πλη-ροφρημένα στοιχεῖα τοῦ ξένου ὑποκόσμου νὰ διοχετεύονται ἀπὸ τὰ κράτη, ὅπου ἀ-πηνῶς διώκονται εἰς ἄλλα, ὅπου μὲ ὀλιγω-τέρας ἐνοχλήσεως θὰ ἀναπτύξουν τὴν ἐντι-μον αὐτῶν δράσιν ἢ τοὐλάχιστον θὰ ἀπο-λαύσουν ἐν πάσῃ ἡρεμίᾳ τοὺς καρπούς τῶν ἐγκληματικῶν τῶν μόχθων. Εἰδικῶς παρ' ἡμῖν ἡ ζημία θὰ εἶναι προσεχῶς πολὺ με-γαλύτερα, διότι ἐκ τῶν σημειωθεισῶν ἐλ-λειψῶν θὰ εἰς δυσχεραίνῃ τὰ μέγιστα ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑπὸ τὸ σχεδίου τοῦ νέου Ποινικοῦ Κώδικος προβλεπομένων ποινῶν καὶ μέτρων ἀσφαλείας κατὰ τῆς κατηγο-ρίας τῶν ὑποτρόπων καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐγκληματοῶν, ὁ ἐκ τῶν ὁποίων κίνδυνος ἀ-ποβαίνει ἡμέρα τῇ ἡμέρα λίαν ἀνησυχη-τικός.

Πρὸς ἄρσιν τῶν ἐκτεθεισῶν ἀνωμαλιῶν καὶ ἀποτροπὴν ἐπικειμένων κινδύνων, ἐ-προτείνωμεν ἀρμόδιος πρὸ τινος χρόνου, ἐ-πιμένομεν δὲ καὶ ἤδη διὰ ἐπελγεῖς ἡ ὑπὸ ἐ-νιαίαν διέυθυνσιν ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῆς Δι-καίουσης, συγκέντρωσις τῶν βοηθητικῶν

ὑπηρεσιῶν τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης καὶ ἡ συστηματοποίησις αὐτῶν διὰ τῆς ὁργανώ-σεως Κεντρικοῦ Ποινικοῦ Μητρώου (ἐκ-τός τῶν περιφερειακῶν τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν ἤδη) διὰ τοῦ ἀλληλοελέγχου καὶ συ-νεργασίας αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑγκληματολο-γικὴν Σημάνσιν καὶ Στατιστικὴν καὶ διὰ τῆς ὁργανώσεως συγχρονισμένων ἐργα-στηρίων Ἐπιστημονικῆς Ἀστυνομίας εἰς τὰς μεγαλῶτερας πόλεις τοῦ κράτους (Ἀ-θήναι, Θεσσαλονίκη, Πάτρα κ.ά.).

Τὸ Κεντρικὸν Ποινικὸν Μητρώον θέλει ἀπαρτιοθῇ ἐξ ἀντιγράφου τῶν ὑπὸ τῶν δι-καστηρίων συντασσόμενων δελτίων, τὰ ὁ-ποῖα θὰ συγκεντρώνονται καὶ θὰ ταξινομοῦν-ται παρὰ τῷ ὑπουργεῖῳ Δικαιοσύνης: α) κατὰ πρωτοδικεῖας τόπου γεννήσεως τῶν καταδικαζομένων καὶ β) κατὰ γενικὴν λε-ξιλογικὴν κατάταξιν ἐπὶ τῇ βάσει καρ-τῶν (fiches), εἰς τρόπον ὥστε διὰ πάντα καταδικαζόμενον, ἀνεξαρτήτως τῶν δελτι-ῶν τὰ ὁποῖα τὸν ἀφοροῦν νὰ ὑπάρχῃ μία καὶ μόνον κάρτα. Διὰ τοῦ συστήματος τῶν καρτῶν ἐπιτυγχάνεται, πλὴν τῶν πολλὰ-πλὴν ἄλλων ὀφελειμάτων, καὶ ἡ ἐξακρι-βώσις τῶν δηλούντων ψευδῆ τόπον γεννή-σεως, εἰς τὰς περισσοτέρας δὲ περιπτώ-σεις καὶ τῶν δηλούντων ψευδῆ στοιχεῖα ταυτότητος ἐπιφέρονται κατὰ συνέπειαν αἱ δέουσαι τροποποιήσεις εἰς τὸ κεν-τρικὸν καὶ τὰ τοπικὰ Ποινικά Μητρώα.

Πλήρης οὐχ ἦτον βεβαίως περὶ τῆς ταυτότητος τῶν διωκομένων ἢ καταδικα-ζομένων δὲν ἐξασφαλίζεται παρὰ διὰ τῆς σημάνσεως καὶ εἰδικώτερον διὰ τῆς δακτυ-λοσκοπήσεως. Ὑπὸ κοινὴν καθοδήγησιν τὸ Ποινικὸν Μητρώον καὶ ἡ Ἑγκληματολογι-κὴ Σημάνσις θὰ ἀλληλοσυμπληροῦνται κα-τὰ ἰσὺς καὶ ὁμοῖον τρόπον. Οἱ ἐπὶ τῆς τηρήσεως τοῦ Ποιν. Μητρώου ὑπαλλήλοι, προκειμέ-νης ἐξακριβώσεως ταυτότητος τινὸς ἢ δι-καστικῶν προηγουμένων, θὰ προσφεύγουν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὰ φῶτα τῶν ἐπὶ τῆς ταξινόμησεως τῶν δακτυλοσκοπικῶν δελτίων συναδελφῶν τῆς Σημάνσεως, οἱ τελευταῖοι δ' οὗτοι θὰ ἀνακοινῶν ἀμέσως καὶ εὐχερῶς εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ Ποιν. Μη-τρώου ὑπαλλήλους πᾶσαν πλαιοπροσ-οπίαν ἢ ψευδὴ δηλώσιν, τὴν ὅποιαν θὰ ἀ-ποκαλύπτουν ἐκ τῶν ὑποβαλλομένων εἰς αὐτοὺς στοιχείων σημάνσεως.

Ἀμφότερα αἱ ὑπηρεσίαι αὗται θὰ ἀ-πληλᾶσσουν πολλοὺς φέρτους καὶ θὰ ἐδε-χοντο πολυτίμους πληροφορίας ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ συλλεγόμενα ὑπὸ τῆς Ἑγκλη-ματολογικῆς Στατιστικῆς. Κατάλληλος καθοδήγησις τῶν ἐπὶ τῆς Στατιστικῆς ὑ-παλλή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Μετά τα άρθρα των κ. κ. Τσάτσου και Τατάκη σχετικά με το εκπαιδευτικό μας ζήτημα, δημοσιεύθηκαν στα φύλλα αριθ. 271 και 273 της «Εργασίας» τρία άλλα προερχόμενα, καθώς φαίνεται, από «θύματα» της μέσης μας εκπαίδευσης. Δεν μπορούν οι νέοι που τα έγραψαν να θυμηθούν τα σχολικά, ιδίως τα γυμνασιακά των χρόνια, χωρίς αντιπάθεια και στην εκπαίδευσή των προσάπτουν ότι δεν τους έχει όπλισει όπως πρέπει για να αντιμετωπίσουν τον «άγωνα του βίου».

Την ίδια εντύπωση, δηλαδή: αντιπαθητική ανάμνηση των μαθημάτων που άκουσαν, και το άπρεστο/μαστο για τον «άγωνα του βίου», έχω και από σχέσεις μου με διαφόρους νέους αποφοίτους γυμνασίων. Την εξέγηση του λυτρου αυτού φαινομένου θα την εύρει κανείς αν εξετάσει από τη μία το αναλυτικό πρόγραμμα της μέσης μας εκπαίδευσης, και από την άλλη τον καθιερωμένο τρόπο διδασκαλίας των μαθημάτων του προγράμματος. Τέτια μελέτη δεν είναι του παρόντος και δημοσιεύω ότι μου λείπουν πολλά στοιχεία, ώστε να προτείνω κάποια ώριμη θεραπεία του κακού. Φαίνεται όμως ότι στο αναλυτικό πρόγραμμα έχουν συσσωρευθεί μαθήματα με την θεωρητική γνώμη ότι αντιπροσωπεύουν γνώσεις απαραίτητες για τον σημερινό άνθρωπο και κατήντησε το πρόγραμμα των σχολείων μας βαρύτατο, βαρύτερο από το πρόγραμμα των προηγμένων χωρών. Στην πληθώρα αυτή της ύλης μπορούμε ν' αποδώσουμε κατά πολύ, ότι οι δασκάλοι, εκτός από μερικές ώρες εξαίρεσης, μεταδίδουν το μάθημα του προγράμματος στα παιδιά, χωρίς να ξετάζουν αν το μεταδίδουν στον νου ή μόνο στα αυτιά των. Έτσι κουράζεται ο μαθητής και γεννιέται μέσα του φυσική αντίραση που έχει ως αποτέλεσμα, αντίπαθεια προς το μάθημα, έλλειψη προσπάθειας να το συγκρατήσει, να το δουλέψει με το μυαλό.

Ας μη νομισθώ δε ότι η οργάνωσις μιας τοιαύτης κεντρικής υπηρεσίας παρά τω ύπουργείω Δικαιοσύνης θα συνεπήγετο δαπάνας διά τον κρατικό προϋπολογισμόν. Έγκαιρα παρμένα ως είναι σήμερα αι αντίστοιχοι υπηρεσίαι, όχι μόνον δεν δύνανται να αποδώσουν έργον ωφέλιμον, όχι μόνον πολλάκις συγκρούονται ή αλληλο-υποβλέπονται, αλλά και δαπάνας πολύ περισσότερας δημιουργούν από όσας θα απαιτήση η υπό έναιαν διεύθυνσιν συστηματοποίησις αυτών.

ΗΛΙΑΣ ΛΑΓΑΚΟΣ

του και εσφαλμένη έντύπωση πώς αυτά που διδασκείται χρησιμεύουν για να περνα εξετάσεις και για τίποτ' άλλο.

Με φρίκη μου βλέπω πώς το μάθημα που το λιγότερο φθάνει στον νου των παιδιών είναι εκείνο που διδασκείται περισσότερες ώρες, που έπρεπε να είναι λιγότερο και άσχετο/μαστο απ' όλα, τα άρχαία ελληνικά. Οι περισσότεροι απόφοιτοι των γυμνασίων, ούτε την άρχαία ελληνική ως γλώσσα έχουν μάθει, ούτε από των αρχαίων συγγραφέων τα έργα γνωρίζουν αρκετά, ούτε προπάντων μπήκαν στο πνεύμα της κλασσικής φιλολογίας, ώστε να καταλάβουν την κολοσσιαία χρησιμότητα της για κάθε δράση, όπου καλείται να δουλέψει ή κρίση του ανθρώπου, δράση πρακτική όσο και θεωρητική. Καταντά για τη σημερινή νεολαία, το μάθημα της άρχαίας, βαρετή διδασκαλία άχρηστη διαλέκτου και ούτε καν υποτιμούνται πώς η «διάλεκτος» αυτή, αν τη μάθουν, θα τους βάλλει σε άμεση επαφή με τις βαθιές και τις ύψηλες εκείνες ιδέες που καθόρισαν την πορεία του παγκόσμιου πολιτισμού, της έπιστήμης, της ανθρώπινης σκέψης σ' επαφή με την πιο καλλιτεχνική, την πιο μορφωτική του πνεύματος και του χαρακτήρα έκφραση ιδεών. Αποτέλεσμα είναι ότι στον μετέπειτα βίο των οι απόφοιτοι των σχολείων μας δεν ανοίγουν άρχαίο συγγραφέα, μόνο διατηρούν για το μάθημα της άρχαίας ελληνικής την ένθυμηση πώς ήταν άνυπόφορο, σχολαστικό και άχρηστο. Αυτό έκφραζει στο άρθρο του και ο νεαρός συνεργάτης σας κ. ΧΡ. Α.

Δεν είναι περίεργο ότι, αντίθετος, οι απόφοιτοι των γερμανικών π.χ. σχολείων διατηρούν, και στα γεράματα, ζωηρή και συμπαθητική την ένθυμηση του μαθήματος της άρχαίας ελληνικής; Πόσους άκουσα έπιστήμονες και εμπόρους ή βιομηχάνους να μου αποστηθίζουν στίχους του Όμηρου ή των τραγικών ποιητών και να μου αναφέρουν γνώμες των ιστορικών ή των φιλοσόφων με τις λέξεις του κειμένου. Αυτό κατορθώνεται σε πολύ λιγότερες ώρες διδασκαλίας από τις δικές μας από παιδιά που η μητρική των γλώσσα μακρυνή έχει σχέση με την ελληνική. Πώς; Αυτό έχουν καθήκον να μελετήσουν οι ειδικοί γιατί είναι υπεύθυνοι της κακής εκπαίδευσης της γενεάς που μεθαύριο αυτή θα διοικήσει την Ελλάδα, κρατικός, οικονομικός, έπιστημονικός. Έκείνο το μεγάλο κεφάλι, ο Ηράκλειτος, έλεγε «πολυμαθής νόον ου διδάσκει» και το πρώτα που προπάντων γυρεύουμε να διδαχθούν τα παιδιά μας, είναι ίσα-ίσα αυτό το «νόον έχειν». Πόσο μάλλον θα ισχύει το ρητό του

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. Σ. ΔΕΛΤΑ

Ηρακλείτου για τα σχολεία μας όπου η «πολυμαθής» διδάσκεται, αλλά δεν μαθαίνεται.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πώς η διδασκτέα ύλη διά σημερινά παιδιά είναι πολύ μεγαλύτερη από την ύλη των περασμένων των σχολικών περιόδων. Αυτό έγινε σε όλα κράτη και βεβαίως πρέπει να εξετασθή και αυτή η άποψη: όπωσδήποτε, μέτρα ριζικά και μεταρρυθμίσεις λογισμένες πρέπει να έπέλθουν, γιατί η κατάσταση των απόφοιτων της μέσης μας εκπαίδευσης είναι πραγματικώς όπως την περιγράφει ο συνεργάτης σας κ. ΧΡ. Α.

Ο κ. ΧΡ. Α. συνηγορεί για τα σχολεία πρακτικών ειδικοτήτων και με νεανική όρμη πηδά στο συμπέρασμα πώς αυτά και μόνο ανταποκρίνονται στις σημερινές βιωτικές ανάγκες, ενώ τα κλασσικά γυμνάσια κατήντησαν περιττά ίσως και βλαβερά. Κανείς δεν άρνείται την ανάγκη έξαπλώσεως και ανάπτυξεως των γεωργικών και γενικά των επαγγελματικών σχολείων. Όλοι τα θεωρούμε κοινωνικώς και οικονομικώς απαραίτητα για τον τόπο μας, αλλά κοντά σ' αυτά επίσης απαραίτητα είναι τα λεγόμενα κλασσικά γυμνάσια μόνο που επιβάλλεται αναθεώρηση του προγράμματος των με παροχή στα παιδιά των απαιτούμενων στοιχείων για συνειδητή και όχι άπλως τυπική έξακολούθηση των σπουδών των, καθώς και για μόρφωση του χαρακτήρα των.

Να μη λησμονούμε ότι μια κοινωνία, ένα έθνος δεν μπορεί ν' αποτελέται μόνο από επαγγελματίες και γεωργούς. Χρειάζονται και έπιστήμονες και σοφοί, άνθρωποι των γραμμάτων, της σκέψης και της πνευματικής δράσεως. Είναι δε άλλη θεία ανεγνωρισμένη στον κόσμο ύλη, πώς για την ήθική και την πνευματική μόρφωση του ανθρώπου δεν υπάρχει καλύτερος οδηγός, συντελεστικότερο στοιχείο από την άρχαία ελληνική φιλολογία. Η μόρφωση αυτή χρειάζεται σε κάθε πρόσωπο, που για τον άγωνα του βίου έχει να κρίνει και να διατυπώσει την κρίση του σωστά και όχι άπλως να έκτελει κατά παραγγελία ή τυπική εργασία. Η μόρφωση αυτή είναι επίσης απαραίτητη για κάθε πρόσωπο που θέλει ν' ανυψώσει το μυαλό του στην αντίληψη του ωραίου. Ηθελαι να πιστέψει ο κ. ΧΡ. Α. και όσοι συμμερίζονται τη γνώμη του, ότι για να είναι «σωστός» ο άνθρωπος δεν πρέπει να του λείπει αυτή η αντίληψη.

Σ. ΔΕΛΤΑ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΝΕΑΡΟΣ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΒΗΟΦ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝ. Ι. ΔΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Αι σύγχρονοι έκδηλώσεις της κοινωνικής πολιτικής των κρατών, ως ειθισται ήδη άπό τα τέλη του παρελθόντος αιώνος να δηλοϋται με τον θρον αυτόν ή ύπ' αυτού του κράτους λήψης των έκάστοτε ένδεικνυμένων μέτρων προς προστασίαν των οικονομικώς άσθενεστέρων κοινωνικών τάξεων, περιλαμβάνουν ένα οικονομικόν παράγοντα κεφαλαιώδους σημασίας διά την άποτελεσματικήν αντιμετώπισιν των τόνον πολυπλόκων κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων, την γήν.

Έν μέσφ της άπελπιστικής ρευστότητος όλων των οικονομικών αξιών, των αποτόμων και ραγδαίων μεταπτώσεων έν τη αντιμετώπισι συνθέντων κοινωνικοοικονομικών καταστάσεων έν μέσω της γενικής παρατάλξης και διαταραχής, ή έπιστροφή εις την μητέρα γήν παραμένει το μοναδικόν, ασφαλές και ύψημενον καταφύγιον έξω όθου κοπάσει και παρέλθει ή καταιγίς.

Η άνασυγκρότησις, ή προστασία και περιφρούρησις άπό πάσης πλευράς της μικράς ιδιοκτησίας, ύπέρ της κοινωνικής και οικονομικής άποστολής, της οποίας έσυνήγορησαν όλοι οι άπό του 'Αδάμ Σμύθ και έντεθθεν άσχυληθέντες με την οικονομικήν έπιστήμην, πρέπει ν' άποτελέση τον άξονα, περίε το όποιο πρέπει να περιστρέφονται πάσαι αι σύγχρονοι έκδηλώσεις της κοινωνικής πολιτικής των κρατών.

Άπό τας άρχάς ταύτας έμπνέεται ο ήν 29 Σεπτεμβρίου 1933, προπαρελθόντος έτους, ψηφισθείς παρά του 3ου Ράιχ, εισηγούμενου του γνωστού οικονομολόγου και κοινωνιολόγου, νυν δε επί της Γεωργίας ύπουργού εις την κυβέρνησιν Χίτλερ, Walter Darré νόμος του Οικογενειακού 'Αγροτικού Κλήρου (Erbhofgesetz). Ο νόμος του Erbhof, μια άπό τας πλέον ριζοσπαστικές νομικά και άγροτικές μεταρρυθμίσεις των τελευταίων χρόνων, προώρριται ν' άσκήση βαθυτάτην επίδρασιν όχι μόνον επί της κοινωνικής, αλλά και επί της οικονομικής, ίσως δε και της πολιτικής συγκροτήσεως του συγχρόνου γερμανικού κράτους.

Ο νόμος ούτος, όφειλόμενος εις το πνεύμα του διασήμου νομομαθούς και διακεκρμένου κοινωνιολόγου Wagemann, άποβλέπει εις την θεμελίωσιν μιας κοινωνικώς ένισχυμένης και οικονομικώς άνεξαρτήτου άγροτικής τάξεως, άποτελούσης — κατά τας σύμμερον έν Γερμανία κρατούσας πεποιθήσεις — το μοναδικόν έχέγγυον της και έν τφ μέλλοντι διατηρήσεως άλωβήτου της γερμανικής φυλής, τούτου έπιτυχάνομένου διά του διαρκούς και άρρήκτου συνδέσμου της τάξεως ταύτης προς την γήν.

Χαρακτηριστική ως προς τον σκοπόν έν καλείται να έπιτελέση ο ως άνω νόμος, είναι ή προς το Ράιχ εισηγητική έκθεσις του Darré, έν ή μεταξύ άλλων λέγεται: «Η κυβέρνησις του Ράιχ θέλει να διαφυλάξη την τάξιν των άγροτών ως πηγήν του αίματος του γερμανικού λαού. Η άγροτική ιδιοκτησία (Bauerhof) πρέπει να διαφυλαχθή άπό πάσης χρεώσεως και παντός τεμαχισμού έκ κληρονομίας, διά να μείνη διηκεώς ως κλήρος μιας και της ατής οικογενείας (Sippe) εις χείρας των έλευθέρων χωρικών. Διότι εις μέγας αριθμός χωρικών ιδιοκτητών, μικρών ή μέσων άγρο-

τικων κλήρων, διαμοιρασμένους όσον οίον τε εύρύτερον εις όλην την χώραν, άποτελεί την καλύτεραν έγγυήσιν της διατηρήσεως ύγιους του έθνους και του κράτους».

Ο νόμος ούτος στηρίζεται επί παλαιότητας και διαδεδομένου εις τα 4)5 της γερμανικής γής, έθιμου του Auerbensitte, της μεταβιβάσεως δηλονότι της έγγείου ιδιοκτησίας άδιανεμήτου εις ένα και μόνον κληρονόμον, ύποχρεωμένον ν' άποζημιώσει τους λοιπούς, όπερ όμως έθιμον ήτο άείποτε προαρρετικόν (Höfengericht). Διά του τρόπου τούτου έπιτυχάνετο ή διατήρησις άθίκτου της ιδιοκτησίας έντός μιας και της ατής οικογενείας.

Ο νόμος διαρείται εις 7 κεφάλαια, έκ των οποίων τα 4 πρώτα, ως όρίζοντα και άναπτύσσοντα την έννοιαν του θεσμού, δύνανται να θεωρηθώσιν ουσιάδη.

Το Erbhof όρίζεται ως έγγειος ιδιοκτησία χρησιμοποιομένη διά την γεωργίαν ή την δασικήν βιομηχανίαν, έφ' όσον αυτή πληροί τους όρους της παραγράφου 2 και 3 του κεφαλαίου Α' και άνήκει άποκλειστικώς εις άγρότην, οδτινος ή έννοια προσδιορίζεται εις το κεφάλαιον Β'. Εις την παράγρ. 2 του κεφαλαίου Β' προσδιορίζεται ή έκτασις του Erbhof, ήτις δεν δύναται να είναι μικροτέρα ένός «Ackerparthung», δηλαδή τήσ, όση είναι άναγκαία εις μια οικογένειαν διά την τροφήν και την ένδυμασίαν της, ούδε μεγαλύτερα των 125 έκταρίων γής, άτινα όμως πρέπει να άποτελούν άντικείμενον ένιαίας έκμεταλλεύσεως (Hofstelle).

Ιδιοκτησία μεγαλύτερα της ως άνω όριζομένης δύναται να άποτελή πλείονα Erbhöfe διηρημένα (έφ' όσον έκαστον έκ τούτων πληροί πάντοτε τους όρους των παραγρ. 1 και 3) ή ν' άποτελέση έν μόνον Erbhof, κατόπιν όμως ειδικής άδείας του ύπουργού της Γεωργίας και μόνον εις έξαιρετικές περιπτώσεις, ως π.χ. 1) αν έκ λόγων κλιματολογικών ή μορφολογικών είναι άδύνατος ή οικονομικώς έπιζήμιος ή διαίρεσις, 2) αν πρόκειται περί ιδιοκτησίας, ή όποια ως έχει νυν άποτελεί ένα έναιον και συγκρατημένον οικονομικόν όργανισμόν, 3) εάν ή μέχρι τούδε έν αυτή έγκατεστημένη άγροτική οικογένεια έχει ένεργήσιν τοιαύτας μηχανικάς κλπ. έγκατεστάσεις διά την έπαρκή οικονομικήν έκμετάλλευσιν των οποίων απαιτείται έκτασις μείζον των 125 έκταρίων γής (κεφάλ. Α' παράγρ. 5). Εις το κεφάλαιον Β' γίνεται λόγος περί των δυνάμενων να άποκτήσιν και κατέχουσιν οικογενειακόν γεωργικόν κλήρον (Erbhof), κατά τον νόμον ύπάρχοντα δύο κατηγορίαί ιδιοκτητών ή κατόχων της έγγείου ιδιοκτησίας της χρησιμοποιομένης άποκλειστικώς διά σκοπούς άγροτικούς ή δασικούς, άπαγορευομένης ρητώς πάσης άλλης έκμεταλλεύσεως (κεφάλ. Β' παράγρ. 1 έδ. 3). 1) Ο άγρότης, ο χωρικός όστις είναι ιδιοκτήτης του Erbhof και 2) ο άγρονόμος όστις είναι ιδιοκτήτης ή κάτοχος πάσης άλλης έγγείου ιδιοκτησίας, ήτις δεν άποτελεί Erbhof. Μόνον ο έχων την γερμανικήν έθνικότητα ή ο δυνάμενος ν' άποδείξη ότι αυτός και οι πρόγονοί του άπό της 1ης 'Ιανουαρίου 1800 είχαν γερμανικόν αίμα, δύνανται να είναι άγρότης ύπό την ιδιάζουσιν έννοιαν, ήν δίδει ο νόμος εις την λέξιν ταύτην, δηλαδή ιδιοκτήτης του Erbhof

(κεφάλ. Β' παράγρ. 12 και 13). Ο άγρότης πρέπει να είναι πρόσωπον έντιμον και ίκανόν να έκμεταλλευθή έπαρκώς και προσηκόντως την ιδιοκτησίαν του (παρ. 15). Ιδιοκτήτης του Erbhof δεν δύναται να είναι νομικόν πρόσωπον. Η συνδιοκτησία άπαγορεύεται. (κεφάλ. Β' παρ. 17).

Το κεφάλαιον Γ' όρίζει την τάξιν της κληρονομικής διαδοχής εις την ιδιοκτησίαν του Erbhof. Το Erbhof άποτελεί κατά τον θάνατον του μέχρι τούδε κατόχου ιδίαν και άυτότελή κληρονομικήν μερίδα μεταβαίνουσα αύτούσια και άδιαίρετως εις τον κληρονόμον (Auerbe) (κεφάλ. Γ' παράγρ. 19). Το δικαίωμα των λοιπών κληρονόμων περιορίζεται εις την ύπόλοιπον περιουσίαν του χωρικού. Έν τη κληρονομική διαδοχή του Erbhof λαμβάνεται ύπ' όψει άποκλειστικώς ο δεσμός του αίματος. Η δε έν τη κληρονομική ταύτη διαδοχή τηρουμένη σειρά είναι ή έξης: ως Auerben καλούνται 1) τα άρρενα τέκνα του κληρονομούμενου, εις την θέσιν του τυχόν άποβιώσαντος τέκνου καλούνται τα τέκνα τούτου, οι έγγονοι κλπ., 2) ο πατήρ των κληρονομούμενων, 3) οι άδελφοί του, 4) οι θυγατέρες του κληρονομούμενου, 5) οι άδελφοί. Εύνουμένης εις πάσας τας ως άνω τάξεις άείποτε της σειράς των κατόντων.

Οι κατόντες, οι μη όντες Auerben, έχον το δικαίωμα ν' άπαιτήσουν άπό τον κληρονόμον να τους άποζημιώσει έκ της ιδιοκτησίας και αναλόγως της δυναμικότητας αυτής να τους παρέξη ύλικά μέσα ίνα λάβουν μίαν έπαγγελματικήν μόρφωσιν, ή ανόλογον προίκα (αν πρόκειται περί θηλέων). Εις πάσαν δε περίπτωση αν άνευ πταίσματος αυτών άδυνατούν να έξοικονομήσουν τα προς το ζήν άναγκαία, τοίς έπιφυλάσσεται το δικαίωμα να καταφύγουν εις την περιουσίαν της οικογενείας (Heimatzufucht). Η κληρονομία της οικογενειακής περιουσίας, καθ' ήν σειράν όρίζει ο νόμος, δεν δύναται να άποκλεισθή ή να περιορισθή παρά του κληρονομούμενου διά διατάξιν moritis causa. Έν και το αυτό πρόσωπον δεν δύναται να κατέχη πλείονα (Erbhöfe (παρ. 21 και 23).

Όλα τα βάρος τα έπικείμενα επί του Erbhof κατά τον χρόνον της κληρονομικής διαδοχής, συμπεριλαμβανομένων των ύποθηκών και των λοιπών έμπραγμάτων δικαιοματιών, πρέπει να έξοφληθώσιν έκ της περιουσίας της λοιπής κληρονομίας, πλην του Erbhof, όπερ παραμένει τελείως έλεύθερον παντός βάρους, έκτός εάν ή λοιπή κληρονομία δεν έξαρκει διά την έλυσήν ταύτην άπόδοσιν (κεφ. Γ' παρ. 34).

Περαιτέρω ο νόμος εις το κεφάλαιον Δ' περιλαμβάνει λεπτομερείς διατάξεις, άφορώσας εις τους περιορισμούς του δικαίματος της απαλλοτριώσεως και έν γένει της καθ' οιονδήποτε τρόπον έπιβαρύνσεως του Erbhof, άναγορευόν την κατηγορηματικήν άρχήν ότι το Erbhof δεν δύναται έν ούδεμιά περίπτωση να απαλλοτριωθή ή να έπιβαρυνθή (κεφ. Δ' παρ. 37 έδ. 1). Έπίσης εις όσον την γερμανικήν έθνικότητα ή ο δυνάμενος ν' άποδείξη ότι αυτός και οι πρόγονοί του άπό της 1ης 'Ιανουαρίου 1800 είχαν γερμανικόν αίμα, δύνανται να είναι άγρότης ύπό την ιδιάζουσιν έννοιαν, ήν δίδει ο νόμος εις την λέξιν ταύτην, δηλαδή ιδιοκτήτης του Erbhof

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΤΑΧΥΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

Α'.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 270 τεύχος τῆς «Ἐργασίας» καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ ἐρμηνευτικοὶ νόμοι», ὁ συνάδελφος κ. Βαμβέτσος ἐπικρίνει τὴν κρατήσαν ἀρχὴν νομοθετικῆς παντοδυναμίας, καθ' ἣν ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ἐρμηνευτικῶν νόμων, ὅχι πρὸς λύσιν ἀμφιβολῶν εἴτε ἀμφισβητούμενης ἐννοίας προγενεστέρων νόμων, ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιλύσεως συγκεκριμένων διαφορῶν, ἐκκρεμοῦσάν ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐψηφίσθησαν νέοι νόμοι, μνημονεύει δὲ σειρὰν τοιούτων, με ἀυστηρότατα σχόλια. Χωρὶς κατ' ἀρχὴν νὰ διαφωνῶμεν πρὸς τὰς ἀπόψεις τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου, κατὰ τὰ λοιπὰ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι περιπίπτει εἰς πλάνην ὁσον ἀφορᾷ τὸν νόμον 5602, ὅστις ὅχι μόνον ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ὀρθοτέρας νομικῆς βάσεως καὶ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς κρατούσας μεταπολεμικὰς ἀντιλήψεις ἐν τῇ νομολογίᾳ τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων, προκειμένου περὶ συμβάσεων εἰς χρυσὸν εἶτε ἀλλοδαπὸν ἐν γένει νόμισμα, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐρύτεραν περὶ δικαίου ἀντιλήψιν καὶ τὴν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ὀφειλουμένην καλὴν πίστιν (ὅρα καὶ σύγγραμμα Κ. Χ. Βουρνάζου «Ἡ μείωσις τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος»). Ἐἰδικώτερον δὲ διὰ τοῦ νόμου 5602 ἐκρίθη ὁρβὸν καὶ δικαίον ὅπως ὀρισμένη κατηγορία συναλλαγῶν διὰ χρέη συναφθέντα ἐν Τουρκίᾳ εἰς ὀρισμένην χρονικὴν περίοδον —1914-1918— εἰς αὐτοῦσια χρυσᾷ νομισματῇ, εἴτε λίρας, εἴτε ἐικοσάφραγκα καὶ τοῦτο πρὸς ἄρσιν τῆς ἐν τῇ νομολογίᾳ διαφωνίας, ἡ ἐξοφλήσις δέον νὰ μὴ ρυθμίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων 987 καὶ 1414, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐντελῶς ἄλλην αἰτιολογίαν (ratio legis), οὐχὶ δὲ νὰ πηλὴσιν ἀλλοδαπῶν καὶ μάλιστα διὰ συναλλαγὰς ἐν ἀλλοδαπῇ. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐφετείου Ἰσθμίων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν μνημονεύει ὁ κ. Βαμβέ-

τσος καὶ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου 5602, ἔλυσε τὸ ζήτημα περὶ τοῦ καταβλητέου ποσοῦ εἰς τὸν δανειστὴν εἰς χρυσᾷ εἰκοσάφραγκα ἐν Σμύρῃ πρὸς ὁμοεθνὴ τοῦ σύμφωνα πρὸς τὴν γενομένην ρύθμισιν διὰ τοῦ νόμου 5602, εἰσηγούμενου μάλιστα ἐνὸς τῶν μάλ्लων διακεκριμένων νομομαθῶν τῆς χώρας, τοῦ ἀρεοπαγίτου κ. Μουτούση. Ἡ πρότασις τοῦ σχετικοῦ νόμου ὑπεβλήθη εἰς τὴν τότε Βουλὴν παρὰ τῶν βουλευτῶν Ε. Κουλουμβάκη, Σ. Ταλιαδούρου, τέως ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης, Ι. Δ. Μπούτη, Δ. Μαρσέλου, Σ. Συμενόγλου καὶ Σ. Χούρσουλου, ἀνηκόντων εἰς διάφορα κόμματα καὶ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἀπολύτως εἶχεν ἰσχυρὴν σχέσιν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἢν ὑπαινίσσεται ὁ κ. Βαμβέτσος.

Τόσον δὲ δικαία ἐθεωρήθη ἡ ἐν τῇ προτάσει νόμου καθυστερουμένη παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ νόμου 987 καὶ 1414, ὥστε υλοθετήθη παρὰ τὴν ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν καὶ Δικαιοσύνης, ἐψηφίσθη δ' ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ὑπ' ἀμφότερων τῶν νομοθετικῶν σωματίων. Ἐάν μάλιστα ὁ κ. συνάδελφος ἐγνώριζε τὰς συνθήκας ὑφ' ἧς ἐδημιουργήθη ἡ ὑπόθεσις εἰς ἣν ἀνάγονται αἱ σχετικαὶ παρατηρήσεις του, ποία κατεβλήθη προσπάθεια παρὰ δικηγόρων ἐργολαβικῶς ἀναλαβόντων τὴν ὑπόθεσιν διὰ σειρὰς εἰκονικῶν πράξεων καὶ εἰδικώτερον διαθήκης δι' ἧς ἐγκαθίστατο ὡς κληρονόμος τοῦχοδότης διαμένων ἐν Βενεζουέλα ὅπως ἀποζημιωθῇ τῆς περιουσίας τοῦ δανειστοῦ, ζημιωθῇ δὲ τὸ Δημόσιον ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰς 300.000 ἐκ μόνου τοῦ τοκοσμήμου, ἀσφαλῶς θὰ εἶχεν ἐντελῶς ἀλλοίαν γνώμην.

Δὲν εἶναι ἄλλως τὸ ἡ μοναδικὴ περίπτωσις καθ' ἣν νομοθετικῶς ἐρρυθμίσθησαν ἄλλως ὑποχρεώσεις σχετικαὶ πρὸς τοὺς νόμους 987 καὶ 1414 διὰ τῶν νόμων περὶ δραχμοποιήσεως, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκκάστοτε ἀνάγκας καὶ τὴν ἐννοιαν τοῦ δι-

καίου, ὡς καὶ οἱ ἀφορῶντες τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις παρὰ Τραπεζίαις.

Ἀρκετὰ μάλιστα χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι οὐδεὶς διεμαρτυρήσῃ διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου 5602, πλὴν τῶν ἐνδιαφερομένων δικηγόρων, μεταξύ τῶν ὁποίων βεβαίως δὲν συμπεριλαμβάνεται ὁ κ. Βαμβέτσος, ἀποκαθιστῶντος μίαν τάξιν πραγμάτων, συμφώνως πρὸς τὴν ὁρβὴν περὶ δικαίου ἀντιλήψιν, ἐξυπηρετοῦντος τὰ νόμιμα συμφέροντα τιμίου δανειστοῦ, ὁ ὁποῖος δανείσας χρυσᾷ νομισματῇ ἐν Σμύρῃ ἐθεώρει ἑαυτὸν ἠσφαλισμένον δι' ἐνεχύρου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Δημοσίου δικαιουμένου νὰ λάβῃ ποσὸν 300.000 περίπου δραχμῶν, ὡς ἐτο-νίσθη καὶ ἀνωτέρω.

Τὸ συμπέρασμα μάλιστα τοῦ κ. Βαμβέτσου ὅτι δὲν εὐρέθη ὑπουργὸς Δικαιοσύνης ὅπως καταργήσῃ τὸν διήεν ἀνήθικον νόμον καὶ τὰς συνεπείας τοῦ θ' ἀπετέλει ὅχι μόνον πρᾶξι κόπημα, ἀλλὰ καὶ πλήρη ἀνείρεσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὑποστηριζόμενης ἀρχῆς, αἱ δ' ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἀπολύτως σύμφωνοι καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, καὶ πρὸς τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν νόμον.

Β'.

ΡΗΤΡΑ Εἰς ΧΡΥΣΟΝ Ἡ ΧΡΥΣΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΛΥΤΟΥΣΙΑ

Ὁ νόμος 1414 τοῦ 1918 ὁμιλῶν περὶ νομικῶν ἢ συμβατικῶν ὑποχρεώσεων, βεβαίως δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τοῦ κράτους καὶ προδήλως δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν συμβάσεων τῶν ἑξῶς τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους συναφθεισῶν, καὶ μάλιστα μεταξύ ἀλλοδαπῶν, ὅτινες εὐρισκόμενοι ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ γνωρίζοντες ὅτι ὁ χρυσός, εἴτε ὁ γνήσιος νομισματικὸς κανὼν συνεβλήθησαν εἰς τοιοῦτον, ὅπως ἀπεφάνθη τὸ ἐφετεῖον Παρισίων τῇ 7ῇ Ἰουλίου 1922 (Clunet 1922—693, ἐφετεῖον Παρισίων 15 Φεβρουαρίου 1924, Clunet 1923—688, ἐφετεῖον Ἀλεξανδρείας 9 Φεβρουαρίου 1922. Revue de droit bancaire I 434, I 439 καὶ I 437).

Εἶναι ἄλλως τε γνωστὸν ὅτι οἱ ἀλλοδαποὶ συμβαλλόμενοι εἰς χρυσοῦν κανόνα, ὅπως προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τοῦ νομίσματος τοῦ κράτους παρ' ὃ ἐκτελεστέα ἢ συμβασις, δὲν συνομολογοῦσι κυρίως ρήτραν αὐτοῦσιν χρυσῶν νομισμάτων — ὅτινα προγνωρίζουσι ὅτι ἐν τῇ κράτει ἐνθα ἡ ἐκπλήρωσις τῆς συμβάσεως δὲν δύναται νὰ κυκλοφορῶσιν — ἀλλὰ συνομολογοῦσι μόνον τὴν καλουμένην ρήτραν ἀξίας χρυσοῦ (Goldvert Klausel) κατὰ Γερμανοῦς (Reichsgericht Entscheidung) 12 Ἰανουαρίου 1922 κλπ.), τῆς ὁποίας ἀξίας τὸ ἀντίτιμον πληρωτέον, κατὰ τὴν ἀνεγνωρισμένην δ. τιμὴν ἐν τῇ χώρα τῆς πληρωμῆς. Ὁ νόμος, προβλέπων ἀδυναμίαν εὐρέσεως συνομολογηθέντων χρυσῶν νομισμάτων, προσέβαλε τὰς εἰς τοιαῦτα συμβάσεις. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐσκέφθη βεβαίως ποτὲ νὰ ἐκμηνδύσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ καὶ τὴν ἀπότημιν αὐτῆς. Τοῦτο δέχονται καὶ τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ γαλλικὰ καὶ τὰ ἐλβετικά δικαστήρια. Καὶ δέχονται ὅτι, ὅταν ἀναμφισβήτητος ἐξάγεται ἡ συνομολόγησις τῆς ἀξίας τοῦ χρυσοῦ—ἡ ρήτρα εἶναι ἀναμφισβήτητος. Καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀμφισβητηθῇ ὁταν διομολογεῖται συμβασις εἰς χρυσᾷ νομισματῇ πληρωτέα ἐν χώρα, ὅπου δὲν ὑ-

φίστατο οὔτε χρυσὴ βάσις οὔτε χρυσοῦς κανὼν. Τότε προϋποτίθεται ἡ ρήτρα ὡς ρήτρα ἀξίας χρυσοῦ, καὶ διὰ τεκμήριον.

Θὰ ἀναφέρωμεν ἐξαιρετικῶς τὴν ὑπόθεσιν ἀμερικανικῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας, ἥτις εἶχε συμβληθῇ μετὰ Γάλλου περὶ ἀσφαλιστικῆς ἀποζημιώσεως εἰς αὐτοῦσιον χρυσόν. Ἡ Cour de Cassation ὀριστικῶς κατεδίκασε τὴν ἐταιρείαν αὐτὴν νὰ πληρῶσῃ εἰς χρυσόν, ἥτοι ἀξίαν χρυσοῦ, μολοντὶ καὶ ἐκεῖ ἴσχυεν ἡ ἀπαγόρευσις ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἐπὶ τῷ ἐπιχειρηματίᾳ ὅτι πρόκειται περὶ ὀφειλῆτιδος ἀλλοδαπῆς παρὰ τῷ κράτει τῆς ὁποίας νομισματικὸς κανὼν ἦτο ὁ χρυσός.

Κατωτέρω ἡ αὐτὴ ἀπόφασις τῆς Cour de Cassation, βασιζομένη εἰς τὴν νομισματικὴν ἀρχὴν, ἦν καὶ ὁ γαλλικὸς ἀστικὸς κώδικς ἐδέξατο ὅτι «ὁ χρυσὸς εἶναι ὁ κανὼν ὅλων τῶν νομισματικῶν συναλλαγῶν», ἐπιχειρηματολογεῖ ὅτι ἂν ἀπηγορεύθη ἡ εἰς χρυσὸν ρήτρα, τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς χώρας, καὶ ἀφορᾷ μόνον τοὺς Γάλλους ὑπηκόους καὶ οὐχὶ τοὺς ἀλλοδαποὺς. Ἐν ἐρμηνείᾳ δὲ ἡ ἀπόφασις λέγει ὅτι ἡ ρήτρα ἴσχυει μόνον ὅταν πρόκειται Γάλλοι ὀφειλέται νὰ πληρῶσιν ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι τῆς 7ης Ἰουνίου τοῦ 1920 (Βλέπε Sirey Codes Annotés 1920, I 193).

Ἐπίσης καὶ τὰ Μικτὰ Δικαστήρια τῆς

Λιγύπτου τὴν ρήτραν πληρωμῆς εἰς χρυσόν, ἀπεδέχθησαν ὡς ρήτραν ἀξίας χρυσοῦ. Ἐφετ. Ἀλεξανδρείας 3ης Δεκεμβρίου 1921 καὶ 3ης Ἀπριλίου 1922 κλπ.).

Καὶ ἐρωτᾶται: ὅταν τὸ ἐδάφιον 2ον τοῦ ἀρθροῦ 1ου τοῦ νόμου 1414 τοῦ 1918, καθορίζει ὅτι ἡ ἀναγωγὴ τῶν χρυσῶν νομισμάτων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια γίνεται συμφώνως πρὸς τὴν ἐπίσημον τοῦ κράτους διατίμησιν, δὲν εἶναι πρόδηλον ὅτι πρόκειται περὶ ρήτρας ἀξίας χρυσοῦ καὶ οὐχὶ χρυσοῦ αὐτοῦσιου ἀνυπάρχοντος ὡς νομισματοῦ παρὰ τῇ χώρᾳ;

Ἄλλ' ἐρωτᾶται τότε: τίς ἡ ἐπίσημος τοῦ κράτους διατίμησις; Ὡς γνωστόν, τὸ κράτος δὲν ἐκδίδει νόμισμα, οὔτε κόπτει τοιαῦτα, ἕτερα πλὴν τῶν κερμάτων καὶ κερματίων. Τὸ νόμισμα τῆς ἐκδόσεως παρεχόμενον εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὡς διάδοχον τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἡ ρυθμιζοῦσα τὴν διατίμησιν τῶν συναλλαγμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν ἀλλοδαπῶν νομισμάτων. Καὶ εἶναι γνωστὸν ἀκόμη ὅτι τὴν χρυσὴν λίραν ριαιμῶ καὶ ἀποδέχεται τὴν ἐξαργύρωσιν πρὸς δραχμὰς (650) περίπου. Αὕτη μόνον εἶναι ἡ ἐπίσημος τοῦ κράτους διατίμησις, οὐδεμία δὲ ἄλλη ὑφίσταται, οὔτε κανεὶς τὴν γνωρίζει. Συνεπῶς ἡ ἀξία τῶν χρυσῶν νομισμάτων, ἐν γένει μὲν, ἰδίᾳ δὲ ὅταν πρόκειται περὶ ἀλλοδαπῶν κατὰ τὰ ἀνω-

τέρω, ἐκτιμηθῆσεται κατὰ τὴν διατίμησιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀνω ὑποστήριξις στηρίζεται εἰς συγγραφὰς γνωστότητας γερμανικὰς, γαλλικὰς κλπ., ὡς καὶ εἰς τὴν πραγματείαν Κ. Χ. Βουρνάζου «Ἡ μείωσις τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος», ἔκδοσις Γ. Βασιλείου (Σταδίου 60).

Ἐπίσης πλὴν ἄλλων καὶ ὁ ἡμέτερος καὶ αἰμύνητος Μομφερράτος εἰς τὰς Γενικάς του Ἀρχὰς σελ. 149 μεταξὺ ἄλλων μνημονεύει καὶ τὰς ἐξῆς: «Ἡ ἀξίωσις τοῦ νομοθέτου ἐφαρμόζεται καθ' ὅσον καθίσταται ὑποχρεωτικὴ ἡ καταβολὴ τῶν χρεῶν διὰ τοῦ προνομίου χαρτονομίσματος, οὐχὶ καθ' ὅσον ἐπιβάλλεται φορολογία, διότι οὐσιαστικῶς φορολογία ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπώλεια τῆς διαφορᾶς. Διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς μάλιστα καὶ τὰ ἐν ἀλλοδαπῇ συναπτόμενα χρεῖα εἶναι ἀδικαιολόγητος. Καὶ εἰδικῶς ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν ἀτόπων ἡ μὴ καταβολὴ τῆς διαφορᾶς, διότι ἀντιτίθεται πρὸς τὸ γενικὸν περὶ δικαίου αἶσθημα καὶ τὴν κοινὴν γνώμην».

Κατὰ συνέπειαν αἱ ἐπικρίσεις τοῦ νόμου 5602 εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀδικαιολόγητοι, ὀφειλόμενα ἀσφαλῶς εἰς πλάνην τοῦ κ. Βαμβέτσου.

Ἀθῆναι τῇ 20 Μαρτίου 1935.

Α. Ι. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΥΠΟ Δ. ΤΖΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Γ'.

Οἱ ὑπουργοὶ ὅχι μόνον φροντίζουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τῶν διαταγμάτων, διατάσσοντες, καθοδηγοῦντες, προτρέποντες καὶ τιμωροῦντες πειθαρχικῶς ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ἀλλὰ μεταρρυθμίζουν καὶ τὰς πράξεις τῶν ὑποδεεστέρων ἀρχῶν, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν. Ἡ ὑπουργικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται κυρίως ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ κράτους, ἀλλ' ἐνίοτε ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ κράτους, καθόσον εἶναι ἀνάγκη πρὸς προστασίαν τῶν εἰς ξένην ἐπικρατεῖαν εὐρισκόμενων πολιτῶν, καὶ καθόσον ὑπάρχουσι δημόσιοι λειτουργοί, πρέσβεις, πρέσβιοι, πράκτορες, ἐγκαθιδρυμένοι εἰς ξένους ἐπικρατείας.

Αὐτὰ εἶναι τὰ καθήκοντα τῶν διαφόρων ὑπουργῶν.

Ὁφείλομεν νὰ ἐκθέσωμεν, πᾶσα ἀρχὴ ἐφορεύει τοῦ οργανισμοῦ τῶν ὑπουργείων παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν διοικητικῶν λειτουργιῶν. Ἡ ἀρχὴ, δυνάμει τῆς ὁποίας διοργανοῦται πᾶσα λειτουργία ἐν Ἑλλάδι, εἶναι ἡ ἐνότης ἐκάστου ὑπουργείου, εἰς ὑπουργὸς προτίσταται, ὡς καὶ ἐκάστου νομοῦ εἰς νομάρχης, καὶ ἐκάστης ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχος καὶ ἐκάστου δήμου εἰς δήμαρχος. Ἐκάστης δὲ ὑπηρεσίας οἰκονομικῆς ἢ ταμειοτικῆς εἰς ἐφορος καὶ εἰς ταμίης. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἐνότητος δὲν εἶναι τυχαία, ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸν ὅλον ὅσον ἐξουσιῶν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν, καθότι ἐπὶ νομοθεσίας ἡ συνδρομὴ πολλῶν εἶναι ἀναγκαῖα) διότι διὰ πολλῶν δύνανται νὰ ἀντιπροσωπευθῶσι τὰ διάφορα μέρη τοῦ κράτους, β) διότι πᾶσα σύσκεψις σκοπεύουσα τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἀληθείας, τὴν ἐπιζήτησιν τοῦ δικαίου δὲν δύναται νὰ γίνῃ παρὰ διὰ τῆς συζητήσεως, ἐπομένως διὰ τῆς συμπράξεως πολλῶν, διὰ τῆς πάλιν καὶ συγκρούσεως διαφόρων δοξαστῶν καὶ γνώμων.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκ τῆς συγκρούσεως ταύτης προκύβῃ ὁ σπινθὴρ τῆς ἀληθείας καὶ ἡ σύσκεψις καταστήσῃ εἰς συμπέρασμα νομοθετικὸν καὶ γινῇ νόμος ὑποχρεωτικός, τότε ἔρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκτελέσεως, καθ' ἣν εἶναι περὶ τῆς πᾶσα ὑποχρεωτικῆς, πᾶσα συζήτησις, ἀλλὰ πρὶν νὰ συγκεντρωθῇ ἡ ἐκτέλεσις εἰς διάνοιαν ἐνὸς λειτουργοῦ δημοσίου, ὅστις θέλει ἐκδίδει τὸ πρᾶγμα τῆς ἐκτελέσεως. Ἄλλ' ἡ διοικητικὴ μηχανὴ δὲν ἔχει μόνον δημοσίους λειτουργοὺς καθ' ἐνότητα δημιουργημένους, ὑπάρχοντες παραλλήλως τῶν νομαρχῶν ἢ δημάρχων δημοτικά συμβούλια, ὅπου ὅστις εἶναι ἀνάγκη τῆς ἐνότητος ἀναφαίνεται, ὡς ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμος καὶ ἀφευκτος ὁ σάκης ἢ κοινωνία εὐρίσκειται εἴτε ἐν κινδύνῳ, εἴτε ἐν κρίσεως περιστάσει, διότι τότε πᾶσα ἀντιπερίστασις, πᾶσα ἀντίστασις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν εἶναι ἀθέρητοι, καὶ χρειάζεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν νόμων νὰ εὐρεθῇ εἰς χεῖρας ἐνὸς δημοσίου λειτουργοῦ καὶ μόνου καὶ δραστηρίου καὶ ραγδαίου, νὰ ἐκπηγάζῃ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ τὸ πρᾶγμα καὶ διὰ τοῦτο διοικολογεῖται τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὅταν μετανεχόμενον εἰς ἄλλα περιστατικά τοῦ βίου, εἰς πολέμους, ὅτε εἶναι ἀνάγκη μόνον τῆς φωνῆς τοῦ στρατηγοῦ, διότι τὰ μέσα πρὸς σωτηρίαν τότε εἶναι τελεσιουργά, ὅταν ἐκπορεύονται ἀπὸ ἐκὰ καὶ μόνον. Ἄλλ' ὁ ὑπουργὸς εἴτε ὁ νομάρχης εἰς τὰ ὅμματα μας οὐδέποτε φαίνονται μόνον.

οἱ ἐνεργοῦντες, ἀλλὰ περικυκλωμένοι ἀπὸ σμήνος ὑποδεεστέρων δημοσίων λειτουργῶν, εἴτε τμηματάρχων, εἴτε γραμματέων, εἴτε συμβούλων, ἀλλ' ὅσοι εἶναι κυρίως παρασκευασταὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, οἱ οὗτοι εἶναι πολὺτοιμοὶ ἄνδρες πολιτικῆς, πρὶν νὰ εἶναι καὶ ἐπιστημονικῶς συγκεκριμένοι καὶ διαρκῶς μόνιμοι εἰς τὰς θέσεις τῶν, καθότι εἶναι ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν, διατηροῦντες τὰς κυβερνητικὰς παραδόσεις, διαφύλακτες τὴν διοικητικὴν νομολογίαν τοῦ κράτους, ἀλλὰ δὲν εἶναι κυρίως δημόσιοι λειτουργοί, διότι μόνον συμβολοῦσι τὸν ὑπουργόν, ὅστις ὅσον μεγαλοφύης καὶ ὅσον εἶναι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκεῖται εἰς ὅλα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὑπεύθυνος τῆς ἐργασίας τῶν παρὰ εἰς μόνον τὸν ὑπουργόν, τὸν ὁποῖον ὀφείλου νὰ ὑπηρετῶσι πιστῶς δὲν ἐνεργοῦν ὅποιονδήποτε αὐτοπαρκετόν καὶ αὐτοτελὴ ἐνέργειαν, δὲν ἡμποροῦν νὰ ἐκδῶσιν οἰονομικῶς πρᾶγματις δι' ὃ ὁ μικρότατος ὑποστυνόμενος ἢ ὁ ἀπλοῦς εἰρηνοφύλαξ ἢ καὶ ὡς κλητὴρ ἔχουσι διοικητικὴν ἐξουσίαν ἀληθεστέραν παρὰ ὁ ἐπικουρικὸς δημόσιος λειτουργὸς εἴτε τμηματάρχης, εἴτε σύμβουλος, εἴτε γραμματεὺς οἱ ὑπὸ ἡλίου οἱ οὗτοι εἶναι ἐπικουρικοὶ καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν δὲν ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐνότητος. Ἄλλ' αὕτη ἡ ἐνότης δὲν ἐπικρατεῖ ἀλλοδαπῶν, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ διοίκησις διοργανοῦται κατ' ἄλλας ἀρχὰς, τὰς ἀρχὰς τοῦ πολλαπλοῦ, διότι ἐκεῖ ἡ διοίκησις συγκροτεῖται ἀπὸ πολλὰ πρόσωπα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν μηχανισμόν τῆς διοικητικῆς οργανολογίας, ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος, δηλαδὴ ἐκάστης ἐξουσίας προτίσταται εἰς δημόσιον λειτουργόν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἐπικρατεῖ ἀπανάγκη, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὴν διοργάνωσιν τῆς ὑπουργικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ βλέπομεν ἐπικρατοῦν σύστη-

ἀν τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀγρότου καὶ τῆς οἰκογενείας του διὰ τὸ ὑπολοιπόμενον χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς προσεχούσης συγκομιδῆς (κεφ. Δ' παρ. 39 ἐδ. 1). Τέλος, ἐπὶ τῇ τέλει ὅπως ὁ ἀνω θεσμός ἐφαρμοσθῇ καὶ πραγματοποιηθῇ ἐν τοῖς καθέκαστον ἐν πάσῃ δυνατῇ ἰσοτήτῃ, δικαιοσύνῃ καὶ ἀμεροληψίᾳ, ἰδρύονται ἰδιαζούσης φύσεως καὶ ἀποκεντρωτικῆς αὐτοτελείας ἐκδικαστικὰ ἐπιτροπὰι (al Auerbengerichte, Erbhofgerichte καὶ Reichsbhofgerichte), αἱ ὁποῖαι ἔργον ἔχουν τὴν σύντονον παρακολούθησιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐν λόγῳ νομοθετήματος ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ εἰς ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τοῦ διαλύειν τὰς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ προκύπτουσας διαφορὰς καὶ ἀμφισβητήσεις, αἵτινες ἤθελον ἀχθῇ μέχρις αὐτῶν (κεφ. Ε' παρ. 40). Τὸ πλεόν δὲ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν ἐκδικαστικῶν τούτων ἐπιτροπῶν εἶναι ἡ ἐν ταῖς μέλεισιν αὐτῶν συνυπαρξίς δύο προσέδρων μελῶν ἀγροτῶν (κεφ. Ε' παρ. 44). Οὕτως ἔχει εἰς ἀδρομερεῖς γραμμάς ὁ νεώρος γερμανικὸς ἀγροτικὸς νόμος, ὁ ὅστις ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητος μίαν ἀπὸ τὰς σπουδαιότατας ἐκδηλώσεις τοῦ εἰς εὐρυτάτην κλίμακα ἐφαρμοζομένου προγράμματος κοινωνικῆς πολιτικῆς τοῦ ἐθνικοσο-

σιαλισμοῦ. Μίαν ἀπλὴν ἀντιπαραβολὴν ἐν ἐνεργήσῃ τῃ τοῦ ἐν λόγῳ νόμου μετὰ τοῦ ἡμετέρου βασικοῦ ἀγροτικοῦ νόμου τοῦ 1926, εὐκόλως δύναται νὰ ἀντιληφθῇ τὴν, ὡς πρὸς τὰς μέχρι τότε παραδεγεγμένας περὶ ἰδιοκτησίας ἀρχὰς, ριζοσπαστικότητα τοῦ γερμανικοῦ νομοθετήματος. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν μεταρρυθμιστικὴ κηδεμονία τῶν συγχρόνων κρατῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὁμάδων, ἡ ἐπιβαλλομένη ἀπὸ τὸν συνεχῶς ἀπλούμενον εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθετισμῶν ἀποτελεῖ ἴσως τὴν ἀδριότεραν ἐκδήλωσιν τῆς κρατικῆς κοινωνικῆς προνοίας. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνθήκας ἐσεῖσθαι πρόριζα τὸ ἀπὸ αἰῶνων ἀπαρσάλευτον δόγμα τοῦ ἀδίκτου καὶ ἀπαρασβλήτου τῆς ἰδιοκτησίας.

Ἡ ἰδιοκτησία ὑποχρεώνει (Eigentum Verpflichtet) λέγει τὸ γερμανικὸν Σύνταγμα (ἀρθρ. 153).

Ἡ ἰδιοκτησία δέον νὰ νοητῇ ἀρρήκτως συνδεδεμένη πρὸς τὴν ὑποχρεώσιν ν' ἀσκήσῃται πρὸ

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Παρισίων Ancien Résident. Κλινικῆς Καθηγη-
τοῦ Παρισίων Laignel. Δέχεται: 10 π.μ. — 1 μ.μ. καὶ 5 μ. μ. — 8 μ. μ.
ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ, Στουρνάρα 33, Ἀθῆναι. Τηλ. 23-435.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πάσης θυσίας ὑψώσεται

των τιμών, την οποίαν ανέλαβαν ο πρόεδρος της Ν. R. A. Johnson, ο κ. Ρούζβελτ αντίτασσει δια της δηλώσεώς του της 31 Σεπτεμβρίου 1934 την πεποίθησιν του ότι υπήρξε λάθος η υποστήριξις των τιμών των πρώτων υλών, ατινές είναι προσωρινά να κατέλθωσι, και αντικαθίστα τον κ. Johnson δια του κ. Richberg, οστις επιζητεί τον μετριασμόν της ακράτου αὐστηρότητος των ἐπιβληθέντων διαδοχικῶς ἐφ' ὧν των βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων «κωδίκων εργασιᾶς».

Πρὸς υποστήριξιν των τιμών των γεωργικῶν προϊόντων καθωρίσθησαν ἐπιχορηγήσεις δια την ἐγκατάλειψιν των καλλιεργειῶν, αἱ ποῖαι κατόπιν ἐσταμάτησαν, ὅταν δυσμενέως καιρικαὶ συνθήκαι ἐπέφερον αὐτομάτως την ζήτουμένην μείωσιν της παραγωγῆς.

Πρὸς καταπολέμησιν της ἀνεργίας ἐσχηματίσθη μεγαλειώδης πρόγραμμα δημοσίων ἔργων, ἀμφιέδου ἄλλας οἰκονομικῆς ἀποδόσεως, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐγκατελείφθη ταχέως, λόγω της καταστρεπτικῆς ἐπιδράσεώς του ἐπὶ των δημοσίων οἰκονομικῶν.

Ο κ. Joseph Barthélemy, τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, εἰς ἐσχάτως δημοσιευθέν ἄρθρον του, πραγματευόμενον περὶ των παρεκλίσεων ἐκ τοῦ φιλελευθερισμοῦ, τόσον της μῦθας κατὰ τοὺς τελευταίους τοὺς χρόνους, ἐξεγείρειται ἐναντίον δύο συχνὰ ἀκουσμένων ἀποφθεγμάτων: «πρέπει νὰ κάμωμεν κάτι» καὶ «εἰς νέαν κατάστασιν χρειάζονται νέαι λύσεις». Ἀλλὰ «πιστεύετε, λέγει, ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι τόσον νέα, ὅσον γενικῶς ἀρέσκονται νὰ διατείνονται; Εἶναι τοῦτο μία αὐταπάτη, συγχωρουμένη ἀπὸ την πρόσθεν των θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ των μηχαν. τεχνῶν. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης ἐν ἐκότη μεταβάλλεται ἐλάχις. Τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα, τὸ ποῖον ὁ Ἀριστοφάνης ἐθετεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ δημαγωγῶν του, παραμένει, μετὰ εἰκοσι τέσσαρος αἰῶνας, παρεμφερές πρὸς την σύγχρονον ἐκλογικὴν φιλολογίαν. Ὑπάρχουσι διαρκεῖς κανόνες, αἰώνιοι νόμοι, οἰκονομικαὶ ἀρχαί,

αἵτινα εἰς την ἐποχὴν μας των ἀεροπλάνων παραμένουσι τὰ αὐτὰ ὅπως εἰς την ἐποχὴν των ἱππηλάτων λεωφορείων». Καὶ καταλήγει μετὰ τὴν ἐξῆς ἀπαρίθμησιν των ἐπιβαλλομένων εἰς τὰ κράτη ἀρχῶν:

1. Τὸ κράτος νὰ ἀφήσῃ τὸν ἐμπορὸν νὰ ἐμπορεύηται καὶ ἐμπόρευμα τὸ ἐποῖον εἰσέρχεται εἰς μίαν χώραν ἐπιτρέπει εἰς ἕν ἄλλο ἐμπόρευμα νὰ ἐξέλθῃ.

2. Τὸ κράτος νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν ἐμπορὸν ἀρμῶν τμήμα τοῦ προϊόντος της ἐργασίας του τὰ καταστήματα εἰς ἃ ἐναντι 100 φράγκων κέρδους ὑπάρχουσι 300 φράγκα φέρων δὲν εἶναι ἀρκούντως σπάνια.

3. Τὸ κράτος νὰ ἐξασφαλίσῃ την τάξιν εἰς τὰ οἰκονομικὰ του καὶ νὰ ἀπαρνηθῇ τὸ δικρὲς ἐλλείμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὸν συνεχῆ δανεισμόν.

4. Τὸ κράτος νὰ μὴ ἀπορροφᾷ ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ νὰ ἀφήνῃ ἐν μέρος εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν.

5. Τὸ κράτος νὰ μὴ λαθροχειρῇ ἐπὶ τοῦ νομισματός καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸν χρυσὸν νὰ ἐξασκήσῃ τὴν κανονιστικὴν του δύναμιν.

6. Τὸ κράτος νὰ τακτοποιήσῃ τὰς υπηρεσίας του πρὶν πειθαρχήσῃ τοὺς ἄλλους, νὰ πειθαρχήσῃ τὸ ἴδιον.

Καὶ ἐπειτα συνέχει. Ὑπάρχουσι λάθη ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ. Εἶναι ἐλιγώτερα καὶ κυρίως ἐκί τόσον καταστρεπτικὰ ἀπὸ τὰ λάθη τοῦ κρατικοῦ παρεμβασμοῦ. Καὶ ἐπὶ πλέον περιέχουσιν ἐν ἐκότης, τοὺς σπόμενους της ἀνεργίας.

Ἀλλὰ τὸ «New Deal», τὸ νέον πνεῦμα, τοῦ Συλλόγου των ἐγκεφάλων, ἄλλως ἔφα. Πειπεισμένοι ἐκί κάτι πρέπει νὰ πράξῃ, θεωρεῖ ἀκέρη ὅτι τὸ κάτι αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ μὲ πρωτοτύπους μεθόδους. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐναντι της ἀνωτέρω ἀπαριθμήσεως, ἔχομεν:

1. Ὅτι τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ μίαν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο διευθυνομένην οἰκονομίαν.

2. Ὅτι τὸ κράτος ἐν τῇ προσπάθειᾳ πρὸς ἐσπέδωσιν των ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων ὀφείλει νὰ παρακρατῇ ὅσον τὸ δυνατόν.

νατὸν περισσότερον τμήμα αὐτῶν ὑπὸ μορφήν φορολογίας.

3. Ὅτι τὸ κράτος δύναται ἐπ' ἀόριστον νὰ αὐξάνῃ τὰ ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ νὰ δανείζεται συνεχῶς.

4. Ὅτι τὰ κρατικά δάνεια πρέπει νὰ τίθενται πάντοτε πρὸ των ἰδιωτικῶν τοιούτων.

5. Ὅτι οἱ νομισματικοὶ πειραματισμοὶ εἶναι ἐπιβεβλημένοι καὶ ὅτι ἡ θεωρία της ρυθμιστικῆς δυνάμεως τοῦ χρυσοῦ εἶναι δεισιδαιμονία.

6. Ὅτι τὸ κράτος διὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὰς υπηρεσίας του ὀφείλει νὰ τὰς πολυπλασιάσῃ.

Ο κ. Ρούζβελτ διετύπωσε τὴν φιλεδοξίαν νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς ὅλους τοὺς Ἀμερικανούς ἐν σταθερῶν καὶ ἐπαρκῶς εἰσοδήμα, ρυθμιζόμενον διὰ της ἐπεμβάσεως τοῦ κράτους, ἐγκαινιζόμενον οὕτω ἐν νέον εἶδος σοσιαλισμοῦ. Ἀλλ' ὡς ἀπεδείχθη ἐκ των καταστρεπτικῶν ἀποτελεσμάτων, αἵτινα πάντοτε ἐπέφερον ἡ παρέμβασίς τοῦ κράτους εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, μόνη ἡ ἐξάσκησις της ἀτομικῆς πρωτοβουλίας εἶναι ἱκανὴ νὰ προαγάγῃ τὸν οἰκονομικὸν ἐργασισμόν. Δύναται τις νὰ υποστηρίξῃ βασίμως ὅτι εἶναι ἐμφυτον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, μὴ μεταβληθεῖσαν οὐσιωδῶς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, ἡ ἐλπίς τοῦ ἀτομικοῦ κέρδους νὰ προκαλῇ τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητά καὶ ὁ φόβος των ἀτομικῶν ἐπίσης κινδύνων νὰ σταματᾷ τὰς παρεκτροπὰς της πρωτοβουλίας ταύτης.

A. Θ. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΣ

ΣΗΜ. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Κουμαριανοῦ τοῦ προηγουμένου τεύχους ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας παρελείφθη μετὰ τὸν 38ον στίχον της πρώτης στήλης καὶ μετὰ τὰς λέξεις «οἰκονομικῆς δραστηριότητος» ἡ ἐπομένη φράσις: «δὲν δύναται νὰ προκαλῇ τὴν ἐξέτασιν της δραστηριότητος».

Ἐπίσης εἰς τὸν τελευταῖον στίχον της πρώτης στήλης ἐτέθη ἡ λέξις «νόμισμα» ἀντὶ της λέξεως «εἰσόδημα».

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΤΟΥ κ. Θ. Χ. ΧΡΗΣΤΙΔΗ

Ἡ νέα τουρκικὴ βιομηχανία δὲν ἀρβύεται τὰς πηγὰς της ἐκ τοῦ κεφαλαίου των διαφόρων ἐπιχειρηματικῶν ὁμίλων καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης της ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Πρόκειται περὶ τελείως διαφορετικῶν οἰκονομικῶν συνδυασμῶν, των ποῖων ὁ ὑπολογισμὸς δὲν βασίζεται ἐπὶ πραγματικῶν οἰκονομικῶν καὶ κερδοσκοπικῶν βλέψεων. Ἡ πρωτοβουλία δὲν προέρχεται ἐκ των κάτω, ἀλλὰ κατευθύνεται ἐκ των ὀνω, ἐκ της κυβερνήσεως. Τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον εἶναι σχεδὸν ἀμέτοχον εἰς τὴν σημερινὴν προσπάθειαν της δημιουργίας μεγάλης βιομηχανίας. Ἡ πραγματικὴ δύναμις της καταναλώσεως, τὸ παραγωγικὸν κόστος, ἡ ἀπόδοσις των ἀκίνητοποιουμένων κεφαλαίων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν λήψιν των ἀποφάσεων περὶ δημιουργίας βιομηχανιῶν. Ἡ κατεύθυνσις κυρίως προέρχεται ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιτελείου, ἡ ὅλη προσπάθεια ἔχει πάντοτε ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν ἀσφαλεῖ ἀνεφοδισμὸν τοῦ στρατοῦ ἐν περιπτώσει πολέμου. Τοιοῦτοτρόπως ὅμως διὰ της δημιουργίας μεγάλων βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων κλείονται αἱ θύραι της τουρκικῆς ἀγορᾶς ὁριστικῶς πλέον εἰς τὰ ἡμέτερα προϊόντα, εἶναι δὲ γεγονός ὅτι μόνον τὰ προϊόντα της ἑλληνικῆς βιομηχανίας δύνανται νὰ εἰσάχθωσι ὅπωςδήποτε ἐν Τουρκίᾳ, ἐφόσον συμβαίνει ἀπαντα γενικῶς τὰ λοιπὰ ἑλληνικὰ προϊόντα νὰ εἶναι ὁμοειδή

τῶν τουρκικῶν. Τοῦτο ἔνεκα δημιουργεῖται ρήγμα σοβαρὸν διὰ τὸ μέλλον των οἰκονομικῶν συναλλαγῶν μετὰ των δύο χωρῶν. Εἶναι φυσικὸς ἀδύνατον ὑπὸ τὰς σημερινὰς διεθνέας οἰκονομικὰς συνθήκας, αἵτινες ρυθμίζουν γενικῶς τὰς συναλλαγὰς ἐνδοσταθίσουν οἰκονομικὰ σχέσεις μετὰς ἡ Ἑλλάς, μὴ ἔχουσα πλέον ἀντισταθισαγῶν της, θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην πρὸς ἄλλας ἀγορὰς καὶ μοῖαις τὸ ἐλάχιστον αἰ μεταξὺ των δύο χωρῶν συνάλλαγμα. Βεβαίως, μία τοιαύτη ἐπιζήμιον ἀντίκτυπον ἐπὶ της τουρκικῆς γῆς. Διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι σήμερον, ὡς καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἡ Ἑλλάς θὰ εἶναι ἀγορὰ δυσκόλως ἀντικαθιστάμενη εἰς τὰ τουρκικὰ κτηνοτροφικά καὶ γεωργικὰ προϊόντα. Ἡ ζήμία κατατουρκικὴν οἰκονομίαν, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον τὰ εἰς Ἑλλάδα εἰσαγόμενα προϊόντα ἀποτελοῦν διὰ τὴν Τουρκίαν 100 % κέρδος συναλλαγματικόν, καθ' ὃ μὴ περιλαμβάνοντα οὐδεμίαν ἀναλογία ἐξέων ὧν.

Ἐκ της ὅλης πλευρᾶς, παρ' ὅλην τὴν κρατικὴν χρηματοδότησιν της νέας τουρ-

κικῆς βιομηχανίας, ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας δημιουργεῖται, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βάσεις τοιαύτας, ὥστε νὰ καθίσταται βιώσιμος, δὲν ἀποκλείεται δὲ ὁ κίνδυνος τοῦ ἐξανεισμοῦ των διατεθησόμενων κεφαλαίων. Ποῖον λοιπὸν θὰ εἶναι τὸ κέρδος της τουρκικῆς οἰκονομίας; Ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων θὰ εὐρίσκειται ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑποτέλεις εἰς ξένους τεχνικούς συμβούλους, ἀπὸ ἀπόψεως ἐργατῶν θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀναζητήσῃ εἰς τὴν ὑπαίθρου χώραν τὸ ἀπαραίτητον ἀνθρώπινον ὑλικὸν καὶ θὰ μεταβάλλῃ τὸν ἀγρότην εἰς ἐργάτην μετὰ τὰς κοινωνικὰς ἐκ τούτου συνεπείας, αἵτινες, παρὰ τὸ κρατοῦν σύστημα της διοικήσεως, δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ ἐμφανισθῶν. Θὰ ἐξασθενήσῃ ἡ ὑπαίθρου χώρα, ἡ οὐχὶ πυκνῶς κατοικημένη, κατὰ συνέπειαν θὰ σταματήσῃ ἡ εἰσαγωγή βιομηχανικῶν προϊόντων, τὰ περισσότερα των ὁποίων ἐνδιαφέρουν τὴν Ἑλλάδα.

Ἐξεταστέον ἤδη ποῖον ἀκριβὲς τὸ τουρκικὸν πενταετὲς βιομηχανικὸν σχέδιον. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ὡς καθωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπιτελείου καὶ της κυβερνήσεως περιλαμβάνει τοὺς ἑξῆς κλάδους:

Κλωστοῦφαντουργία: Τόσον πρὸς πληρεστέραν χρησιμοποίησιν των πρώτων ὕλων τοῦ κλάδου τοῦτο, αἵτινες ἀφθονοῦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅσον καὶ πρὸς κάλυψιν των ἀναγκῶν της καταναλώσεως καὶ τοῦ στρα-

τοῦ, αἵτινες εἶναι μεγάλοι, ἡ κυβερνήσις ἀπεφάσισε τὴν δημιουργίαν μεγάλων ἐργοστασίων, τόσον διὰ τὰ βαμβάκερα, ὅσον καὶ τὰ μὲλλινα ὕφασματα.

Τὰ ἀπαραίτητα μηχανήματα προηγγέλθησαν ἤδη ἐν Ρωσίᾳ, ἥτις τὰ χορηγεῖ ὑπὸ μορφήν δανείου. Ἡ λειτουργία των νέων ἐργοστασίων θ' ἀρχίσῃ κατὰ τὸ 1935.

Μέγα ὕφαντουργεῖον εἶναι ὑπὸ κατασκευῇ ἐν Καίσαρείᾳ, ἔξερων δὲ ἐν Ναζλὶ καὶ τρίτον, ὅπερ θὰ εἶναι ἔτοιμον μετὰ τριετίαν, θὰ ἀνεγερθῇ ἐν Μολατίᾳ.

Τὰ ἐργοστάσια Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μακρικιοῦ θὰ ἐπекταθῶν, συμπληρουμένων των ἐγκαταστάσεων των. Εὐρίσκειται δὲ ὑπὸ μελέτην ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἡ ἱδρυσις νηματοουργείου δυνάμεως 16.500 ἀτράκτων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου οὐδεμία ἐλήφθη εἰσέτι ἀπόφασις. Ὑπολογίζεται ὅτι διὰ των νέων τούτων βιομηχανιῶν ἡ καταναλώσις βαμβάκος θ' ἀνέλθῃ εἰς 120.000 δέματα ἐτησίως, ἥτοι θὰ ὑπερβῇ κατὰ 50 % τὴν σημερινὴν τουρκικὴν παραγωγήν, ἥτις ἀνέρχεται εἰς 80.000 δέματα. Τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ κριθῇ ὡς μᾶλλον ὑπερβολικόν, ὡς καὶ ἡ πρόβλεψις ὅτι τὸ ἐργατικὸν προσωπικὸν διὰ τὰ νέα ἐργοστάσια θὰ ἀνέλθῃ εἰς 150.000 ἐργάτας.

Βιομηχανία καννάβεως: Τὸ πενταετὲς σχέδιον προβλέπει τὴν δημιουργίαν τριῶν νέων ἐργοστασίων διὰ τὴν κατασκευὴν σπάγγων, σχοινίων καὶ καναβῶν, διὰ τὴν συσκευασίαν των προϊόντων καὶ κατασκευὴν σάκκων. Τὰ ἐργοστάσια ταῦτα θὰ ἀνεγερθῶν εἰς Σμύρνην, Κασταμονὴν καὶ Κιουτσούκ Μενδερές.

Τεχνική μέταλλας: Προβλέπεται ἡ ἱδρυσις ὑπὸ της Σόμερ Μπάνκ ἐνός ἐργοστασίου τεχνικῆς μετάξης ἐν Κωνσταντινουπόλει, μὲ δυναμικότητα παραγωγῆς 1200 γγρ. ἡμερησίως, ὅτε καὶ θὰ ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγή τεχνικῆς μετάξης.

Σιδηροβιομηχανία: Πρὸς τὸν κλάδον τοῦτον στρέφεται ἡ μεγαλύτερα προσπάθεια της Τουρκίας, ὅντος τοῦ βασικοῦ κλάδου της στρατιωτικῆς βιομηχανίας.

Ἀπεφασίσθη ἡ δημιουργία ὑψικαμίνων, παρ' ὅλην τὴν κρίσιν ἢν διέρχεται ἡ σιδηροβιομηχανία ἐν τῇ διεθνεί ἀγορᾷ καὶ παρ' ὅλας τὰς δαπάνας αἵτινες θὰ ἀπατηθῶν τοῦ ἐπιτελεῖν τοῦ σκοποῦ τούτου. Ὑψικαμίνοι θὰ ἐγκατασταθῶν ἐν Κασταμονῇ, Ζουγκλουδάκ καὶ Καίσαρείᾳ (πλησίον της ὁποίας ὑφίσταται κέντρον σιδηροβιομηχανίας ἤδη). Τὸ μετᾶλλευμα θὰ προέρχεται ἐκ των μεταλλείων της Καίσαρείας, Ἀττάλας καὶ Τουρμαλῆς. Ὑπολογίζεται ὅμως ὅτι ἡ παραγωγή των μεταλλείων τούτων δὲν θὰ ἐπαρκέσῃ, δεδομένου ὅντος ὅτι τὰ μεταλλεία ταῦτα ἀνέκαθεν ἐθεωροῦντο ὡς πετωχά.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἀνέγειρσιν των ὑψικαμίνων θὰ δημιουργηθῶν καὶ ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς τοῦ ἀπαραίτητου εἰδικοῦ ὀπτιάνθρακος, διὰ της χρησιμοποίησεως των γαιανθράκων της Ποντοηρακλείας.

Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις εἶναι κατὰ συνέπειαν ἀποφασισμένη νὰ δημιουργήσῃ ὅπωςδήποτε σιδηροβιομηχανίαν καὶ χαλυβουργίαν, μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν οὐδὲν ἐμπόδιον οἰκονομικῆς φύσεως καὶ παρακάμπουσα τὸ γεγονός ὅτι ἡ σιδηροβιομηχανία ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου διέρχεται σοβαρωτάτην κρίσιν.

Χημικὴ βιομηχανία: Τρίτη κατὰ σειράν σπουδαίους ἐν τῷ πενταετῇ προγράμματι ἔρχεται ἡ χημικὴ βιομηχανία, μὲ βάσιν πάντοτε τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατεύματος. Ἀπεφασίσθη κατ' ἀρχὴν ὅπως τὸ κέντρον της χημικῆς βιομηχανί-

ας ὁρισθῇ εἰς τὴν περιοχὴν Ποντοηρακλείας. Αἱ βιομηχανίαι, αἵτινες θὰ δημιουργηθῶν, εἶναι αἱ τοῦ ἀζώτου, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ διατεθῶν περὶ τὰ ἑπτὰ ἑκατομύρια λίραι, της ἀνθρακικῆς ποτάσσης καὶ τοῦ βιτριολίου. Αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ θὰ ἱδρυθῶν ὑπὸ της Σόμερ Μπάνκ.

Βιομηχανία λιπασμάτων φαίνεται νὰ μὴ περιλαμβάνεται ἐντός τοῦ πενταετοῦς σχεδίου, διότι διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγκαθίσταται αἱ βιομηχανίαι, τὸ παραγωγικὸν κόστος των λιπασμάτων θὰ ἦτο ἐξαιρετικῶς ὕψηλόν καὶ ἡ γεωργία θὰ ἐπεβαρύνετο μὲ τοιαύτας δαπάνας, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἐξαγωγή γεωργικῶν προϊόντων. Ἀλλως τε πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη χρησιμοποίησεως λιπασμάτων ἐν Τουρκίᾳ, δεδομένου ὅτι τὰ ἐδάφη εἶναι πλούσια εἰσέτι, δὲν καλλιεργουμένων δ' ἐντατικῶς λόγω των μεγάλων ἐκτάσεων καὶ ἐφαρμόζεται εἰς εὐρύτατην κλίμακα τὸ σύστημα της ἀγραναπαύσεως.

Υαλοουργία: Ἀπεφασίσθη ἡ ἱδρυσις ὑαλοουργείων ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐγένοντο εἰδικαὶ ἀναλύσεις χωμάτων ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἀπεδείχθησαν κατὰλληλα διὰ τὴν παραγωγήν ὕδλου. Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίες, πρὸς τὸ παρὸν μόνον φιάλα πρόκειται νὰ κατασκευασθῶν, ἰδίως διὰ τὰς ἀνάγκας της βιομηχανίας κατὰ των οἰονομικῶν τοῦ μοινοπάλου.

Βιομηχανία χάρτου: Τὸ πενταετὲς σχέδιον προβλέπει τὴν δημιουργίαν βιομηχανίας χάρτου διὰ της ἐντατικῆς ἐκμεταλλεύσεως των τουρκικῶν δασῶν. Ἀπὸ τοῦ 1935 θὰ λειτουργήσῃ ἐργοστάσιον χάρτου ἐν Σμύρνη, τοῦ ποῖου ἡ παραγωγὴ δυναμικότης θὰ ἀνέρχεται εἰς τὸ ἡμισυ των ἀναγκῶν της χώρας. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο θὰ καταναλώσῃ 13.000 κυβικά μέτρα ξυλείας ἐτησίως καὶ 15.000 τόννους ὀπτιάνθρακος. Προσέτι θ' ἀνεγερθῇ καὶ ἰδιαιτέρον ἐργοστάσιον κατασκευῆς κυτταρίνης, παραγωγικῆς δυναμικότητος 50.000 κυβικῶν μέτρων ξυλείας.

Βιομηχανία θείου: Ἰδρύεται διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν των κοιτασμάτων θείου της Σπάρτης καὶ Κιουταχίας. Τὸ κεφάλαιον ὀρίσθη εἰς 300.000 λίρας Τουρκίας, θὰ καλυφθῇ δὲ ἐν μέρει ὑπὸ των Τραπεζῶν Σόμερ Μπάνκ καὶ Ἰς Μπάνκ καὶ ἐν μέρει ὑπὸ των ἀγορικῶν πληθυσμῶν των περιοχῶν Σμύρνης, Κιουταχίας καὶ Σπάρτης, δι' ἐγγραφῆς εἰς μετοχὰς.

Ἡ κυβερνήσις προσέτι εἶναι ἀποφασισμένη ὅπως ἐφαρμόσῃ αὐστηράν δασολογικὴν προστασίαν ὧν των βιομηχανιῶν,

ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ μελετᾶται γενικῶς ἀναθεώρησις τοῦ τουρκικοῦ δασμολογίου.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ἐν ταῖς γενικαῖς αὐτοῦ γραμμαῖς τὸ πενταετὲς βιομηχανικὸν πρόγραμμα της Τουρκίας. Ἡ ἀπόφασις της βιομηχανοποιήσεως της χώρας φαίνεται ὁριστικῇ, εἰσελθούσα πλέον εἰς τὸ στάδιον της ἐφαρμογῆς.

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτου προγράμματος οἱ κίνδυνοι εἶναι σοβαροὶ καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τοὺς Τούρκους.

Ἐπιβάλλεται κατὰ συνέπειαν ὅπως καὶ ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις μελέτησῃ τὸ κάπως βεβιασμένως ληφθὲν μέτρον της ἐφαρμογῆς τοῦ πενταετοῦς βιομηχανικοῦ σχεδίου, κατὰ τρόπον δετικώτερον, μακρὰν δὲ παντὸς σωβινιστικοῦ πνεύματος, ὅπερ πολὺ ἀκρίβως δὴν πρὸς οἰκονομικὰς καταστροφὰς, νὰ ἐξετάσῃ ἐν ἡρεμίᾳ πνεύματος ὅλους τοὺς οἰκονομικοὺς παράγοντας ἀπὸ καθαρῶς τουρκικῆς οἰκονομικῆς ἀπόψεως. Αἱ χώραι μας δὲν εἶναι δυστυχῶς οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητοι, ὥστε νὰ δύνανται νὰ προβαίνουν εἰς τοιαύτας πολυτελεῖς ἐγκαταστάσεις, συνέπεια των ποῖων θὰ εἶναι ἡ ἀπονείκωσις καὶ ἐνδοχομῆσις ἡ τελικὴ ἐξάντησις μεγάλων κεφαλαίων.

Ἀντιθέτως, συνεργουζόμενα στενδρῶς αἱ δύο χώραι, ἀναπτύσσουσαι τὴν δραστηριότητά των ἐπὶ σαφῶς καθωρισμένων πεδίων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀλληλοσυμπληροῦνται αἱ δύο οἰκονομίαι των, τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ἀσφαλῆ, ἡ ἐπιτυχία πλήρης. Ἡ προσέγγισις, ἡ πραγματικὴ προσέγγισις, ἡ βασίζομένη ἐπὶ θετικῶν καὶ κοινῶν συμφερόντων θὰ ἔχῃ ἐπιτευχθῇ. Ἡ προσέγγισις ὅμως αὕτη παραβάλλεται ἀναμφισβητήτως συμφέροντα τριῶν καὶ ἐκ τούτου καταβάλλονται προσπάθειαι πανταχῶθεν πρὸς τορπιλλισμόν της ἑλληνοτουρκικῆς συνεργασίας. Πρέπει κατὰ συνέπειαν ἐπιμελῶς νὰ κλειώμεν τὸ οὖς εἰς τοὺς ἐπιτηδείους ἐκείνους μεσάζοντας, οἵτινες διὰ παντὸς τρόπου προσπαθοῦν νὰ μᾶς ὠθήσωσι πρὸς οἰκονομικὰς περιπετείας, ἀσκοπούς ἐγκαταστάσεις καὶ ἐσφαλμένας κατευθύνσεις, ἵνα ἐπιτυχάνοντες τὴν οἰκονομικὴν ἡμῶν συντριβὴν, ἐπαναφέρουν εἰς τὴν παλαιὰν κατάστασιν της οἰκονομικῆς ἐξαρτήσεως εἰς τὸ ἔξοκον κεφάλαιον, μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς συνεπείας της ἐπακολουθήσεως πολιτικῆς ὑποδουλώσεως, τὰς ποῖας τόσον πικρῶς ἠθροσθημεν κατὰ τὸ παρελθόν Τουρκοὶ καὶ Ἕλληνες καὶ των ποῖων τὸν φοβερὸν ἀντίκτυπον ὑφίσταμεθα καὶ σήμερον εἰσέτι. Ἀπαίτηται βαθυτάτη περίσκεψις εἰς πᾶν βῆμα.

Θ. Χ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΡΔΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΟΣ

Διὰ τοῦ μοναδικοῦ τούτου Μηχανήματος ἐπιτυγχάνεται ἀκριβὲς καὶ τελεία διάγνωσις ὧν των νοσημάτων της ΚΑΡΔΙΑΣ καὶ της ΑΟΡ. ΤΗΣ, ἥτοι αἱ ταχυκαρδία, βραδυκαρδία, ἐκκαταστατολαί, μυοκαρδίτιδες, ἐνδοκαρδίτιδες (πάθησις των βαυβιδίων) ἡ ἐξασθενήσις, ὑπερτροφία, ὑπερπλασία καὶ σφύλις της καρδίας, ἡ ὑπερσυμπίεσις, ὑπερτασμία, ὑπερβαγοτονία, ἡ νεφρῶσις της καρδίας, ἡ ἀορτίτις, στηθαικτονία, ψευδοστηθαικτονία καὶ ἐν γένει πάσα συγγενὴς καὶ ἐπικτήτως πάθησις της καρδίας.

Τὸ Μηχάνημα τοῦτο εἶναι ἐγκατεστημένον εἰς τὸ ἰδιωτικὸν Ἰατρεῖον τοῦ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ κ. Α. ΑΡΧΙΓΕΝΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΥ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 107, ΣΤΑΣΙΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝΘΑ ΔΕΧΕΤΑΙ 8-10 π. μ. ΚΑΙ 2-6 μ. μ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΡΧΑΣ 1935

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ Κ. Δ. Ι. ΔΕΛΙΒΑΝΗ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Τσουδεροῦ πρὸς τὴν συνένευσιν τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ πάντοτε στοιχείον χρησιμώτατον διὰ τὴν μελέτην τῆς νομισματικῆς, οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐν αὐτῇ δὲ μόνον διεξοδικῶς ἐξετάζει ταύτην, συγκεντρώνων πρὸς τοῦτο συστηματικῶς διὰ διαφορὰ στοιχείων, ἀλλὰ συγχρόνως καθιστᾷ γνωστὰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἐπὶ ταύτης καὶ ἐπὶ τῶν τυχόν ληπτέων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων.

Εἰδικώτερον, κατόπιν τῆς συνοπτικῆς ἀναλύσεως τῆς παρούσης διεθνὸς οἰκονομικῆς καταστάσεως, τεινούσης εἰς ἀπομόνωσιν τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν καὶ ἐκφράσεως ἀμφιβολίας τινὸς περὶ τῆς τελικῆς τύχης τῶν πληρωμῶν καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, τὴν κίνησιν τῶν ἑλληνικῶν τιμαρτημάτων καὶ τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν.

Κατὰ τὸ 1934 ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἠγόρασε συνάλλαγμα ἐξωτερικῶν ἀξιών 14 ἑκατομμυρίων ἑλβετικῶν φράγκων καὶ ἐπώλησε τοιοῦτον ἀξίαν 112 1/2. Ἐξ ἄλλου ὑπολογίζεται ὅτι αἱ λοιπαὶ ἑλληνικαὶ Τράπεζαι ἠγόρασαν καὶ ἐπώλησαν κατόπιν ἀφαιρέσεως τῶν ποσῶν, ἅτινα μετεβίβασαν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ οὕτω περιλαμβάνονται εἰς τοὺς δις ἄνω ἀριθμοὺς ταύτης ἐξωτερικῶν συνάλλαγμα ἀξίας 100 περίπου ἑκατομμυρίων ἑλβετικῶν φράγκων. Ἐπὶ πλέον κατὰ τὸ 1934 παρετηρήθη σημαντικὴ μείωσις τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῶν κληρικῶν καὶ ἀνέρχοντο τὴν 31 Δεκεμβρίου 1933 συνολικῶς, κατόπιν ἀφαιρέσεως τῶν παθητικῶν, εἰς 11.6 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων, ἐνῶ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1934 παρουσιάζεται συνολικὸν παθητικὸν ὑπόλοιπον 11.2 ἑκατομμυρίων. Οὕτω, δεδομένου ὅτι τὰ διαθέσιμα τῶν κληρικῶν δύνανται νὰ χρησιμεύουν κατ' οὐσίαν δι' ὅ,τι καὶ τὰ ἐλεύθερα εἰς συνάλλαγμα διαθέσιμα τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου χρέους, ἐφόσον πρόκειται νὰ χρησιμοποιοῦν ἐπὶ τόπου, ἡ σημαντικὴ μείωσις αὕτη πρέπει νὰ ἐπιούρη τὴν προσοχὴν. Διερωτᾶται τις ἴσως, ἂν αἱ διευκολύνσεις εἰσαγωγῆς ἐκ χωρῶν διου ἡ Ἑλλάς ἔχει ἐνεργητικὰ ὑπόλοιπα δὲν ἐνισχύθη ὑπὲρ τὸ δέον, χωρὶς ταυτοχρόνως νὰ ἀποθαρρυνθῇ ἀρκούντως ἡ εἰσαγωγή ἐκ χωρῶν διου ἔχοντες παθητικὸν ὑπόλοιπον.

Ἄν ληφθῇ ὅθεν ὅ,τι ὅσιν ἡ συνολικὴ κίνησις τῶν ἐλεύθερων εἰς χρυσὸν καὶ ἐξωτερικῶν συνάλλαγμα διαθέσιμων, ὡς καὶ τοῦ συνολικοῦ ὑπολοίπου τῶν κληρικῶν, παρατηρεῖται μίαν συνολικὴν ἐλάττωσιν τῶν

κατὰ 22 περίπου ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων κατὰ τὸ 1934. Βεβαίως τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἐκ τῶν κληρικῶν ὑπολοίπων δὲν ὑπολογίζονται εἰς τὸ κάλυμμα ἐπιτρέπει νὰ δηλωθῇ ὅτι κατὰ τὸ 1934 τοῦτο ἠδύνηθη κατὰ 1 1/2 ἑκατομ. ἑλβετικῶν φράγκων. Ἐξ ἄλλου εἶναι πολὺ εὐχάριστον ὅτι ἡ διοίκησις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξακολουθεῖ τὴν τῶσον σφύρα τακτικὴν τῆς μετατροπῆς τῆς ὁλότητος σχεδὸν τῶν εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα διαθέσιμων τῆς εἰς χρυσὸν δι' ἣν ἀσφαλῶς τῆς ὀφείλονται χάριτες.

Τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1934 χαρακτηρίζεται διὰ σημαντικῆς μειώσεως τῶν μεταναστευτῶν, τῶν προσόδων ἐκ τοῦ τουρισμοῦ καὶ τῶν παλιννοστούντων κεφαλαίων ἀπὸ 78, 51 καὶ 46, 30 καὶ 23. Ἡ μείωσις τῶν δύο πρώτων κινουμένων εἶναι πράγματι ἀνεξήγητος, διότι ἡ ἐξέλιξις τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, ἐξ ἧς κυρίως ἐξαρτῶνται τὰ πρώτα, ὑπῆρξε μάλον εὐνοϊκὴ κατὰ τὸ 1934 καὶ τὸ ρεῦμα τῶν εἰς Ἑλλάδα ἐρχομένων περιηγητῶν μάλον ἐνισχύθη. Ἡ μόνη ἐξήγησις τοῦ φαινομένου πρέπει νὰ ἀνευρεθῇ εἰς ποινὰν ἀναξωογόνου τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς τοῦ συνάλλαγματος, ἐφόσον αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων ἀληθεύουν. Εἰς τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἐν μέρει μόνον βεβαίως ἡ μείωσις τῶν παλιννοστούντων κεφαλαίων. Ὡς ὀρθότατα παρετήρησεν ὁ κ. Τσουδερός, ταῦτα ἠλαττώθησαν διότι δύνανται νὰ ἀποδεχθῇ τις ὅτι ἐξηγῆται τὸ πλεόν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπέστρεφον. Πράγματι, τὰ ἐν λόγῳ κεφάλαια, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι ὑπεστηρίχθη ἐσφαλμένως ὑπὸ πολλῶν, δὲν ἦσαν κεφάλαια πρότερον διαρκῶς τοποθετημένα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ τώρα ἐπανακαμπύονται εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐξέυρεσιν τῆς ἀσφαλείας, ἥς σπεύδοντες διήθεν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἐνεκα τῶν διακυμάνσεων ὠρισμένων νομισμάτων. Παρὰ τὴν κατὰ τὸ 1934 ὑποτίμησιν τῆς ἡ ἀγγλικῆς λίρας ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπολαμβάνῃ σημαντικὸν γοήτρου καὶ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ πλείστα τοποθετήσεις μὴ ἀποδομένης τὴν ὑποτίμησιν τῆς, ὡς π.χ. αἱ μετοχαὶ τῶν χρυσωρυχείων. Ἐξ ἄλλου δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ὅτι τὸ δολάριον ἐσταθεροποιήθη ἡ δὲ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1934 καὶ οὕτω τὰ κράτη τὰ διατηρήσαντα τὴν χρυσὴν βάσιν ἄνευ περιορισμῶν, ὡς καὶ εἰς τὰ Σκανδιναυικὰ καὶ Βαλτικὰ κράτη ὑπάρχουν πλείστα δυνατότητες τοποθετήσεως μετὰ σημαντικῶν τόκων, ἐξοφλούμενων ἐν ὀλίγῳ καὶ διὰ τῆς χρυσῆς ρήτρας. Οὕτω, τὰ χρεώγραφα τοῦ γαλλικοῦ Δημοσίου ἀποδίδουν περίπου 5 %, τὰ ἡγγυημένα ὑπὸ τῆς Γαλλίας δάνεια τῶν ἀποικίων τῆς περίπου 6 %, τὰ τοῦ ὀλλανδικοῦ, ἑλβετικοῦ καὶ βελγικοῦ κράτους 4—5 % καὶ τὰ τοῦ πο-

λωνικοῦ περὶ τὰ 7 %. Τὰ παλιννοστοῦντα κεφάλαια εἶναι τὰ κατὰ τὸ 1931) 2 φυγαδευθέντα καὶ ἤδη ἐπιστρέφοντα, καθότι τὰ χρειάζονται οἱ ἰδιοκτῆται τῶν. Ὅτι ἄλλως τε δὲν παλιννοστοῦν κεφάλαια ἄλλοτε διαρκῶς τοποθετημένα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν προκύπτει ἐκ τοῦ ὅτι τὰ συμβατικά δικαιώματα δὲν ὑπῆρξαν πάντοτε σεβαστὰ ἐν Ἑλλάδι.

Ἐνῶ διὰ τὸ 1933 ἀνεγράφεται ὅτι ἐχρησθήσαν 43 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φρ. διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐν Ἑλλάδι τοποθετημένων ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων, διὰ τὸ 1934 ἀναγράφονται 25, ἐνῶ κατ' οὐσίαν, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν δηλώσεων τοῦ Σέρτζων Σταυρίδου εἰς τὴν ἐνταῦθα συνένευσιν τῶν μετόχων τοῦ Ἀγγλοελληνικοῦ Τράστ κατὰ τὸ 1934, ἐπετρέψαντο εἰς μεγαλύτεραν κλίμακα τραπεζικῶν τόκων. Καὶ ἄλλοτε ἐξέφρασα σοβαρὰς ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἔστω κατὰ προσέγγισιν ἀκριβεῆς τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, ἀφοῦ τὸ 1931 καὶ τὸ 1932 ἀπῆλθον 19 καὶ 10 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων, πολλὰ ὁμολογία τῶν ἰδιωτικῶν δανείων περιήλθον εἰς χεῖρας κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καὶ πλείστα ἄλλα τοποθετήσεις οὐδὲν ἀπολύτως μέρισμα ἀποδίδουν. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπος μία ἔρευνα τοῦ κοινδουλίου τούτου, διὰ νὰ ἀποφεύγονται ἄσκοπα μέτρα, καταστρέφοντα τὴν πίστιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ Δημοσίου χρέους ἀπῆλθον κατὰ τὸ 1934, κατόπιν ἀφαιρέσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι πληρωθέντων τοκομεριδίων 32 1/2 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων. Εἰς τὸ ποσὸν τούτου περιλαμβάνεται ὅμως ἡ ἐξυπηρέτησις 21 μηνῶν καὶ οὕτω πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ ὅτι περίπου 10 ἑκατομμύρια ἀντιπροσωπεύουν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν 9 μηνῶν τοῦ 1933, ἥτις ἐπληρώθη μόλις τὸ 1934, ἐνεκα τῶν διαφορῶν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμφωνίας τοῦ Νοεμβρίου 1933. Τοῦτο δεικνύει ὅτι πλὴν ἀπρόσπτον τὸ ἰσοζύγιον τῶν λογαριασμῶν δύνανται νὰ ἀντιβῇ εἰς πληρωμὴν καὶ ἀνωτέρας ποσοστοῦ τῶν τόκων τοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσίου χρέους, ἀφοῦ τὰ 50 % τῶν συμβατικῶν τόκων θὰ ἀπῆλθον κατόπιν ἀφαιρέσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι πληρωτέων τοκομεριδίων μόνον περὶ τὰ 25 ἑκατ. ἑλβετικῶν φράγκων.

Αἱ λοιπαὶ ἀνάγκαι τοῦ Δημοσίου εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα περιωρίσθησαν ἀπὸ 12 εἰς 6 1/2 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φρ. ἐνῶ ἂν ἑτέρου καὶ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν συνάλλαγματος ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Τράπεζαν ἀπῆλθον ἀπὸ 2 1/2 εἰς 4. Ὅθεν ἀνδιὰφέρον ὅπως ἐξηγήθη πόθεν προκύπτουν τὰ εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα ἔσοδα ταῦτα τοῦ Δημοσίου, ἐλλείψει ἐξωτερικῶν δανείων.

Αἱ εἰσαγωγαὶ τέλος ἠδύνησαν ἀπὸ 247 εἰς 251, αἱ ἐξαγωγαὶ ἀπὸ 155 εἰς 156 καὶ τὸ ἑλλεμμα ἀπὸ 92 εἰς 96 ἑκατομμύρια

ἑλβετικῶν φράγκων. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν κατὰ 20 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων μείωσιν τῆς ἀξίας τοῦ εἰσαχθέντος σίτου καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἀξίας τοῦ ἐξαχθέντος καπνοῦ καθιστᾷ τὴν κατὰστασιν ἐπικίνδυνον. Τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον ἡ ὀρθότερον τὸ ἑλλεμμα τούτου ἀποτελοῦν τὴν ἀχίλλειον πτέρναν τοῦ ὅχι καὶ τόσον ἱκανοποιητικοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ὁ κ. Τσουδερός τόσον ὀρθῶς παρετήρησεν εἰς τὴν εἰσηγήσειν τοῦ πρὸς τὸ συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς ἐπανελάβην εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων, πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ νὰ ἀποφευχθῶν νέαι περιπέτεια καὶ πρέπει νὰ ἐλπίσῃ τις ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐν συνειδήσει τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ χώρα εἶναι ὀφειλέτης, θὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπαραίτητου μειώσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ἐκτὸς βεβαίως ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀξίαν τῶν ἐξαγωγῶν. Τὸ παράδειγμα τῆς Ἱταλίας, εὐρισκομένης εἰς ἀσυγκρίτως ἱκανοποιητικώτερον συναλλαγματικὴν κατὰστασιν, πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ. Ἀντὶ τούτου ὅμως, φαίνεται ὅτι τὸ νέον σχέδιον ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν, ὅπερ τίθεται εἰς ἰσχὺν τὴν 1 Ἀπριλίου, μάλον διευκολύνει τὴν εἰσαγωγὴν τοῦλάχιστον ὠρισμένων ειδῶν. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐπιδιώκεται ἡ ἀποτροπὴ νέας ὕψωσης τοῦ τιμαριθμοῦ. Οὗτος, ὡς γνωστὸν, ὑπολογιζόμενος εἰς χρυσόν, ἐμείνε σταθερὸς, ἀλλὰ ὑπολογιζόμενος εἰς ἀγγλικὰς λίρας, εἰς ἄς, ὡς καὶ ὁ κ. Τσουδερός ἀναφέρει, διεξάγεται τὸ μεγαλύτερον πημὴν τοῦ διεθνὸς ἐμπορίου, ἠδύνησε κατὰ 10 % περίπου. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶναι φυσικὴ καὶ ἀναπότρεπτος, κατόπιν τῆς διατηρήσεως τῆς δραχμῆς εἰς τόσον χαμηλὰ ἐπίπεδα ἔναντι τοῦ χρυσοῦ.

Κατόπιν τῆς εἰς ἀγγλικὰς λίρας ἀνατιμήσεως τῆς δραχμῆς καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς εἰς ταύτας ὑπολογιζομένης ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ἐσμεκρύνθη αἰσθητῶς ἡ εἰς ἀγγλικὰς λίρας μεταξὺ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς διαφορά, ἥτις, καθορισθεῖσα ὑπερβολικὴ ὅταν ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἤρχισε παρεμποδίζουσα ἀνατίμησιν τῆς δραχμῆς τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1933, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθῇ εἰς κράτος μετ' οἰκονομίας τόσον ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ὡς ἡ Ἑλλάς. Ἡ προϋφασμένη μισθὸς τῆς ἀγγλικῆς λίρας παρεκάλυψε τὴν εἰς δραχμὰς ἀξίαν τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν τιμαρτημάτων, ἀλλὰ μόλις αὕτη παύσῃ, θὰ εὐρεθῶμεν πρὸς τὸ προβλήματος τῶν ἀπαιτησῶν ἀξίσεως τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀξίσεως τοῦ κόστους τοῦ βίου. Οὕτω, ἡ Ἑλλάς, διατηρήσασα τὴν δραχμὴν σταθερὰν ἔναντι τοῦ χρυσοῦ εἰς ὑπὲρ τὸ δέον χαμηλὸν ἐπίπεδον, θὰ ἀντιμετωπίσῃ προσεχῶς δυσχερέστατα προβλήματα, ἐνῶ, ἂν ἡ δραχμὴ ἀντιμῆτο οὐσιωδῶς κατὰ τὸ 1933 εἰς τὴν τιμὴν 450—500 ἔναντι τῆς ἀγγλικῆς λίρας καὶ ἀκολουθῶς προσεδέμετο εἰς ταύτην ὁ τιμαριθμὸς εἰς δραχμὰς, θὰ ἐπαύνητο εἰς τὰ παλαιὰ ἐπίπεδα τοῦ 1931 καὶ χάρις εἰς τὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς λίρας, ὑπολογιζόμενος εἰς χρυσόν, θὰ κατήρχετο ἀναλόγως πρὸς τὴν ὑποτίμησιν ταύτην. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας καὶ τὴν συναγωνιστικὴν τῆς ἱκανότητα πρὸς τὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, τοῦτο δὲν θὰ ἐβλαπτεν, ἐνεκα τῆς εὐθηνότερας προμηθεύσεως τῶν πρώτων ὀλῶν καὶ ἐνεκα τῆς ὑπάρξεως τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς. Πιθανὸν τὸ περιθώριον τῶν κερδῶν θὰ ἦτο στενότερον, ἀλλὰ τοῦτο θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μόνον βιώσιμων βιομηχανικῶν καὶ εἰς τὴν συντηρικώτερον διοίκησιν τῶν πρὸς ἡν τῶσον ὀρθῶς ἤδη ἀπὸ τοῦ 1933 τὰς προτρέπει ὁ κ. Τσουδε-

ρός, ἰδίᾳ εἰς τὸ ζήτημα τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν. Ἐπίσης ἀπολύτως συμμερίζομεθα τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Τσουδεροῦ, ἐφ' ὧν συμφωνεῖ καὶ ἡ κυβέρνησις, περὶ τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ μείωσος τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ τῆς καπινοφυτείας. Ἡ κατὰ τὸ 1934 ἀξίαν τῶν πιστώσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ 716 εἰς 1211 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐφόσον ἔγινε κυρίως πρὸς χρηματοδότησιν τῆς ἐξαγωγῆς καὶ ὅχι δι' ἄλλους σκοπούς, εἶναι πολὺ εὐχάριστος, διότι ἀφ' ἐνὸς αὐξάνει τὴν ἐπιδρασίαν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐξαγωγὴν. Ἐξ ἄλλου ὅμως, διερωτᾶται τις, διὰ ποῖον λόγον ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος διατηρεῖ τὸν προεξοφλητικὸν τῆς τόκον εἰς τὰ 7 %, ἐφόσον πάντως ἀποκλείεται ἡ προσέλευσις ἀλλοδαπῶν βραχυπροσέμων κεφαλαίων, καθ' ὅν χρόνον αἱ ὁμολογίαι τῶν Ἀνταλλαξιμῶν ἀποδίδουν τόκον 6 % καὶ αἱ τοῦ προσφυγικοῦ δανείου τοῦ 1924 2.45 %; Μία μείωσις τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, τόσον ἐπὶ τῶν κατορθώσεων, ὅσον ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν συντηρητικῆς χορηγήσεως πιστώσεων θὰ εἴχεν εὐμενὴ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν τιμῶν τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ θὰ συνετέλει εἰς τὴν φυσιολογικὴν μείωσιν τοῦ τόκου, τὴν μόνον πραγματικὴν καὶ ὠφέλιμον. Ἄν κρίνῃ τις τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἑλληνικῶν Τραπεζῶν ἐκ τῆς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, δεσποζούσης κατ' οὐσίαν τῆς ἀγορᾶς, μία τοιαύτη μείωσις τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου δικαιολογεῖται.

Πράγματι, τὰ εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα διαθεσίμα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐμειώθησαν κατὰ τὸ 1934 κατὰ 85 ἑκατομμύρια δραχμῶν, αἵτινες πιθανὸν νὰ εἶναι σταθεροποιημένα, ἐφόσον κατὰ κανόνα εἰς ταύτην ὑπολογίζονται ταῦτα. Ἀφ' ἑτέρου αἱ εἰς δραχμὰς διαθέσιμα ἠδύνησαν κατὰ 613 ἑκατομμύρια. Τὰ εἰς χεῖρας τῆς Τραπεζῆς Ἑθνικῆς Δάνεια ἠδύνησαν ἀπὸ 1689 εἰς 1806 ἑκατομμύρια δραχμῶν καὶ τὰ δάνεια πρὸς νομικὰ πρόσωπα καὶ αἱ ὁμολογίαι νομικῶν προσώπων ἠδύνησαν ἀπὸ 289 εἰς 739 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Διερωτᾶται τις ὅθεν, ἂν τὰ εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα διετέθησαν πρὸς ἀγοράν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁμολογίων ἐθνικῶν δανείων καὶ δανείων τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς. Ἄν τοῦτο συνέβη, βεβαίως δὲν ἤρκεσαν μόνον τὰ 85 ἑκατομμύρια ἔστω καὶ σταθεροποιημένων δραχμῶν. Ἐν τούτοις τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῶν λογαριασμῶν ἡ παλινδότησις ὁμολογιῶν ὑπολογίζεται εἰς 2 2/5 ἑκατομμύρια ἑλβετικῶν φράγκων, καθιστᾷ πιθανώτερον ὅτι ἡ ἀπόκτησις ἐγένετο μάλον ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἀγορᾷ. Ἡ αὐτίς αὕτη τῆς ἀξίας τῶν εἰς χεῖρας τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὁμολογιῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν κατορθώσεων τῆς δόψεως κατὰ 925 καὶ Ταμειωτηρίου κατὰ 216 ἑκατομμύρια καθιστᾷ ἐκπληρὴ τὴν ἀνάγκην μείωσεως τῶν τόκων τούτων, ἵνα οἱ ἰδιῶται καὶ ὅχι αἱ Τράπεζαι ἀγοράζωσαν χρεώγραφα μακροπρόθεσμα.

Αἱ λοιπαὶ τοποθετήσεις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς δὲν δακνύουν σημαντικὴν μεταβολήν· οὕτω τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων ἠδύνησαν κατὰ 255 ἑκατομμύρια, αἱ προεξοφλήσεις καὶ οἱ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἠλαττώθησαν κατὰ 118 ἑκατομμύρια μόνον, παρὰ τὴν κατὰ 650 ἑκατομμύρια μείωσιν πιστώσεως πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, αἱ γεωργικαὶ πιστώσεις ἐμειώθησαν κατὰ 68 καὶ τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ τίτλων κατὰ 28 ἑκατομμύρια. Τέ-

λος, παρὰ τὴν κατὰ 37 ἑκατομμύρια δραχμῶν μείωσιν τῶν ἀκαθαρσίων κερδῶν τὰ καθαρά κέρδη ἠδύνησαν κατὰ 7.

Συνολικῶς ὅθεν ἡ προκύπτουσα ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Τσουδεροῦ πρὸς τοὺς μετόχους τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ τῆς τοῦ κ. Δροσοπούλου πρὸς τοὺς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἱκανοποιητικὴ καὶ πρέπει νὰ ἐλπίσῃ τις ὅτι ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις θὰ εἶναι εὐχάριστος, ἂν ληφθῶν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἰδίᾳ διὰ τὸ ἑλλεμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, ὅπερ ἀνεκίνησα πρὸ ἔτους ἤδη εἰς τὴν «Ἐργασίαν» τῆς 1 Ἀπριλίου 1934, εἶναι ἴσως πλέον πολὺ ἀργὰ διὰ νὰ γίνη τι. Λοιδίνον, 20 Μαρτίου 1935.

Δ. Ι. ΔΕΛΙΒΑΝΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀνακοινουται κατωτέρω πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων πρόσκλησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐν σχέσει μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τοκομεριδίων λήξεως 1ης καὶ 15ης Ἀπριλίου 1935 τῶν Δανείων 4 % 1889, 5 % 1893, 4 % 1910 καὶ 3 % 1893 (Θεσσαλονίκης — Κωνσταντινουπόλεως).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30ῇ Μαρτίου 1935
(Ἐκ τῆς Γεν. Γραμματείας)

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Προσκαλοῦνται οἱ κομιστὰι τίτλων τῶν Ἑλληνικῶν Δημοσίων Δανείων 4 % 1889, 5 % 1893, 4 % 1910 καὶ 3 % 1893 (Θεσσαλονίκης—Κωνσταντινουπόλεως), ὅπως κατὰ τὴν λήξιν τῶν τοκομεριδίων τῶν ὁμολογιῶν τῶν 1ης Ἀπριλίου καὶ 15ης Ἀπριλίου 1935 προσάγουν ταῦτα ἐν Ἀθήναις μὲν εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ εἰς τὰ Ὑποκαταστήματα αὐτῆς, πληρωθῶσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν κατὰ ποσοστὸν ἴσον πρὸς τὸ 35 % τοῦ κατὰ τὰς λοχυβάσεως συμβάσεις πληρωτέου τόκου, ὅστις ἀνέρχεται εἰς 90 % ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας διὰ τὰ Δάνεια 4 % 1889, καὶ 5 % 1893 καὶ 100 % διὰ τὰ Δάνεια 4 % 1910 καὶ 3 % 1893.

Ἡ πληρωμὴ αὕτη θέλει πραγματοποιηθῇ εἰς 8 νόμισμα ἐπιδραστηριοποιήσῃ αὕτη κατὰ τὸ λήγον ὀκτωβριανὸν ἔτος 1934—1935.

Οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν ἐξόφλησιν τῶν τοκομεριδίων κατὰ τὰ ἀνωτέρω θέλουσι παραβῆναι ταῦτα εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις καταβάλλουσα τὸ εἰς δραχμὰς ἀντίτιμον τῶν, θὰ χορηγῇ ἀπόδειξιν καταβολῆς τῶν 35 % τοῦ τόκου.

Ἡ ἐξόφλησις τῶν τοκομεριδίων θεωρεῖται Ε.Ο. Ι.Π.Σ. ὡς ἀποδοχὴ παρὰ τῶν ὁμολογιούχων, ὅτι ἡ ὅλη διαρρυθμὶς τῶν ἀνω Δανείων κατὰ τὸ ὀκτωβριανὸν ἔτος 1935—1936 θὰ γίνη κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβὲς τρόπον, καθ' ὃν ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ ὀκτωβριανὸν ἔτος 1934—1935.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

ΤΟΥ κ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΕΛΕΑΔΗ

Ἡ σημερινή παγκόσμιος κρίσις μαρτυρεῖ ὅτι αἱ συνέπειαι τοῦ πολέμου θὰ εἶναι ἐπὶ πολὺ ἀκόμη αἰσθηταὶ διὰ τὴν παροῦσαν γενεάν. Ὅλος ὁ κόσμος ἔγινε σήμερον πτωχότερος· ὁ πτωχὸς ἔγινε ἀκόμη πτωχότερος καὶ ὁ πλούσιος δὲν ἔχει πιά, ἐκτὸς ἐλαχίστων βέβαια ἐξαιρέσεων, τὰ πολλὰ καὶ εὐκόλως μέσα πού διέθετεν ἄλλοτε. Καὶ τὸ κακὸν τῆς κρίσεως ἐπαυξάνει τεραστίως ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ μεγαλύτερη σήμερα μερὶς τῆς κοινωνίας, διεθνῶς λαμβανομένης, ἔχει συνηθίσει σ' ἕνα ἐπίπεδο πολιτισμοῦ πολὺ πρὸ ἀνωτέρου ἀπὸ ἐκεῖνο πού εἶχε κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν καὶ ἔτσι μοιροῦται αἱ ἀνάγκαι τοῦ καθενὸς μας, παντὸς, τόσο εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ τὰ χωριά, ἔχουν αὐτῇ καταπληκτικῶς δημιουργήσει τὰ καθημερινὰ βράσματα. Πού θὰ πάγῃ αὐτὸ τὸ κακὸ; Ποῖα λύσις ἐπιβάλλεται;

Ἐνὰς Γάλλος οἰκονομολόγος, ὁ κ. Jacques Budoin, πρῶν ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Γαλλίας, φρονεῖ εἰς πρόσφατον ἄρθρον του εἰς οἰκονομολογικὸν περιοδικὸν ὅτι ἡ μὲν σωτηρία ἔγκειται εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ «δικαιώματος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς ἐργασίας».

Τὰ ἄρθρον τοῦ Γάλλου οἰκονομολόγου, γεμίστο ἀπὸ παρατηρητικότητά ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Τὸ ζήτημα τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος:

Ἐάν ἡχῇ πενθίμως ὁ κώδων τῆς οἰκονομικῆς ἐλευθερίας, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐλαττοῦται ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης τῆς μάζας.

Μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν, οἱ ὅποιοι μοῦ κάμνουν τὴν τιμὴν νὰ μοῦ γράφουν, ὑπάρχουν μερικοὶ, οἱ ὅποιοι δίπλα εἰς τὰς φρονήσεις σκέψεις καὶ τὴν ἀναγραφὴν ἐνδιαφερόντων παραδειγμάτων, φαίνεται νὰ ὑποπίπτουν εἰς λυπηρὰν σύγχυσιν ἐπὶ τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος καὶ ἐπὶ τοῦ πρωτεύοντος ρόλου, τὸν ὅποιον αὕτη παίζει ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν μας δυσκολιών. Διὰ νὰ συνεννοηθῇ κανεὶς πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ. Ἀς τὸ δοκιμάσωμεν μετ' ἀσφάλειας.

Διὰ νὰ ἡμπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀθλιότητος τῶν πρώτων γενεῶν, ἤρχισε νὰ ἐργάζεται πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ δημιουργήσῃ ὅ, τι τοῦ ἔλειπε. Παράγει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ καταναλώσῃ. Ἡ παραγωγικὴ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι σήμερον σχεδὸν ἀπερίοριτος, χάρις εἰς τὴν ἐπιστήμην. Ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος, ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἡ χρῆσις ἐξωτερικῶν δυνάμεων (ἐξηγμένων ἀπὸ τὸν γοιάνθρακα, τὸ πετρέλαιον, τὴν πτῶσιν τῶν ὑδάτων) ἐπέτρεψαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπερφυᾶ σύνεργα, χάρις εἰς τὰ ὅποια ἐπιτυγχάνεται ὁμαδικὴ παραγωγὴ ὧν τῶν χρησίμων εἰδῶν. Καὶ καθόσον αἱ δυνάμεις αὗται ἐπενέβαιναν, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ἄνθρωπος διεπίστωνεν, ὅτι ἡ πραγματικὴ ἐργασία τῶν βραχιόνων του καθίστατο ὀλιγώτερον ἀναγκαία. Εἰργάζετο 15 ὥρας τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ αἰῶνος, κατόπιν ἐπὶ 12 ὥρας, κατόπιν ἐπὶ 10 ὥρας καὶ ἐπὶ τέλους ἐπὶ 8 ὥρας, μεταπολεμικῶς. Σήμερα, εἶναι εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι, πού ἡμποροῦν ἀκόμη νὰ ἐργασθοῦν ἐπὶ ὥρας τινάς, καθότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν πλέον ὀριστικῶς ἐργασίαν, δὲν θὰ παύσῃ νὰ αὐξάνῃ, ἐφόσον αἱ ὡς ἂν δυνάμεις θὰ ἐργάζονται ν' ἀντικαταστήσουν τοὺς βραχιόνους τῶν ἀνθρώπων.

Ἐάν ἡ παραγωγικὴ δυναμικότης εἶναι σχεδὸν ἀπερίοριτος, ἔπεται ὅτι ἡ καταναλωτικὴ δύναμις ὀφείλει νὰ αὐξάνῃ ἀναλόγως. Ἄλλως ἡ παραγωγὴ προϊόντων θ' ἀπέβαινε ἄσκοπος καὶ θὰ παρίστατο ἀνάγκη νὰ κατοστρέφεται ἐκεῖνο πού ἐκουράσθηκεν ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ παραγάγῃ. Οὕτω, ἡ καταναλωτικὴ δύναμις, εἰς τὰς συγχρόνους κοινωνίας μας, μετράται μετὰ τὴν ἀγοραστικὴν δυναμικότητα, δηλαδὴ μετὰ τὰ οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ὅποια ἕκαστος ἐξ ἡμῶν διαθέτει διὰ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀγοράσῃ ἐκεῖνο πού τοῦ χρειάζεται.

Ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης εἶναι: αἱ μισθοδοσίαι ἐν γένει, τὰ κέρδη, τὰ εἰσοδήματα κλπ. Ὅταν λέγῃ κανεὶς ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης ὀφείλει νὰ αὐξάνῃ, ἐφόσον αὐξάνει καὶ ἡ παραγωγὴ, διατυπώνει μίαν πασιφανῆ ἀλήθειαν. Πράγματι, δεδομένου ὅτι τὰ παραγόμενα ἀγαθὰ διανέμονται σύμφωνα πρὸς τὴν ἀγοραστικὴν δυναμικότητα τῶν πολιτῶν, ὅσο μεγαλύτερα εἶναι ἡ παραγωγὴ, τόσο μεγαλύτερα ὀφείλει νὰ εἶναι καὶ ἡ αὐξήσις τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος. Ἐάν συμβαίῃ τὸ ἀντίθετον, τοῦτο μαρτυρεῖ δύο τινα. Πρῶτον ὑπερπαραγωγὴν τῶν χρησίμων πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἡ πᾶσις καθίσταται ἀδύνατος, καὶ δεύτερον ἀθλιότητα εἰς τὴν τάξιν τῶν καταναλωτῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἡμποροῦν νὰ ἀγοράσουν. Καὶ ἐρωτᾶται: —Ὅποτε παρίσταται ἀνάγκη νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης; Βεβαίως, καὶ ἀκριβῶς ἡ μὴ αὐξήσις τῆς ἀγορα-

στικῆς δυναμικότητος εἶναι ἡ αἰτία ὧν τῶν παρατηρουμένων κακῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού ὑπάρχει κρίσις. Τὸ γεγονός ὅτι ζῶμεν μέσα εἰς ἐνὰ πολίτευμα, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ αὐξήσις τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος, εἶναι ἐκεῖνο πού ἐμποδίζει τὴν λήξιν τῆς κρίσεως καὶ δημιουργεῖ τὴν ἐποχὴν αὐτῆς. Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκ τῆς κρίσεως ἔξοδος, δεόν νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης δι' ἄλλου τινὸς τρόπου. Θὰ δεῖσῃ νὰ γίνεταί ἡ διανομὴ τῶν παραγομένων ἀγαθῶν δι' ἄλλου τινὸς τρόπου. Αὐτὸς ὁ ἄλλος τρόπος, ἀποτελεῖ τὴν κοινωνικὴν μεταμόρφωσιν, ἡ ὅποια συντελεῖται εἰς ὅλας τὰς χώρας, ὅπου ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ἐπιτρέπει τὴν ὀλιγώτερον παραγωγὴν, μετὰ καθημερινῶς ὀλιγώτερον χρησιμοποίησιν τῶν ἐργατικῶν χειρῶν. Βεβαίως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ, διὰ νομισματικῶν καὶ φορολογικῶν μέτρων, ἡ αὐξήσις τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος προνομιούχων τινῶν. Ἀλλ' αὐτὸ κατὰ τί θὰ ὠφελοῦσε; Οἱ προνομιούχοι αὐτοὶ χρησιμοποιοῦν ἐνὰ μέρος μόνον τῆς ἀγοραστικῆς τῶν δυναμικότητος καὶ θησαυρίζουν σήμερον τὸ ὑπόλοιπον. Ἐκεῖνο πού θὰ ἐχρεώζετο θὰ ἦτο ν' αὐξηθῇ ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης τοῦ ὅγκου τῶν καταναλωτῶν: τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τῶν μικροπρόνων, τῶν μικροῦπαλλήλων, τῶν χωρικῶν κλπ... καὶ τοῦτο, διότι μόνον ὁ ὅγκος τῶν καταναλωτῶν ἡμπορεῖ ν' ἀπορροφήσῃ τὴν παραγωγὴν διὰ τὸν ἐπόμενον ἀπλούστατον λόγον: ὅτι ὁ ὅγκος τῶν καταναλωτῶν διὰ νὰ ζήσῃ, χρησιμοποιοῖ ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἀγοραστικὴν δυναμικότητα.

Μία χώρα πού θὰ ἐκατοικεῖτο ἀπὸ 100 ἐκατομμυριοῦχος καὶ 10.000 πτωχοῦς, δὲν θὰ εἶχε καμμίαν οἰκονομικὴν ζωὴν. Τελείως διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ κατάστασις μιᾶς χώρας, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ ὅγκος τῶν πολιτῶν θὰ εἶχε λογικὰ μέσα συντηρήσεως, ἀλλ' ὅπου δὲν θὰ ὑπῆρχε κανένας ἐκατομμυριοῦχος. Ἐάν κανεὶς τῶν ἀναγνωστῶν, θὰ διετύπωνε, δημαγωγικὰ, ἀντίθετον γνώμην, θὰ τοῦ ἀπαντοῦσα ὅτι, ἂν ἄλλοτε αἱ μεγάλοι περιουσίαι ὀφειλοῦσαν κοινωνικῶς σήμερον δὲν ὀφειλοῦν πλέον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἕνας ἄνθρωπος, πολὺ πλούσιος, καταναλίσκει ἕνα μέρος μόνον τῶν εἰσοδημάτων του καὶ θησαυρίζει τὰ ὑπόλοιπα, διότι δὲν ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ μίαν ἐπὶ ὅλης χρησιμοποίησιν αὐτῶν. Ἀντιθέτως, 10.000 πολιτῶν, οἱ ὅποιοι κατέχουν μίαν μέσην ἀγοραστικὴν δυναμικότητα, καὶ οἱ ὅποιοι χρησιμοποιοῦν τὴν δυναμικότητα ταύτην ὀλοσχερῶς, δημιουργοῦν ἕνα τῶπον εὐτυχισμένον.

Οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀγοραστικὴ δυναμικότης τοῦ ὅγκου δὲν δύναται ν' αὐξηθῇ, ἀνεπύχθησαν πολλάκις, οὕτως ὥστε νὰ περιτεύῃ ν' ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Κάθε ἄνθρωπος τοῦ ὅποιου ἡ πραγματικὴ ἐργασία δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαία, χάρις εἰς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν πρόδον, παύει νὰ εἶναι καταναλωτής. Διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσουν νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης, τῇ χορηγοῦν μίαν ἐλαχίστην δυναμικότητα ἀγοραστικὴν, ἀφαιρουμένην ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος τῶν πολιτῶν. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἐπιχορήγησιν τοῦ κράτους διὰ τὴν ἀνεργίαν, ἐπιχορήγησιν καταβαλλομένην ἐκ τοῦ προέ-

Καὶ ἀπὸ τινων ἐτῶν (ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς περιφήμου κρίσεως) ὁ κόσμος ζητεῖ τὸ μέσον τῆς αὐξήσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος τῶν μαζῶν. Ἡ ἀποτυχία εἶναι παντοῦ πλήρης καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀδυναμία τῆς ἐπιτεύσεως εἶναι συνηθισμένη πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ ν' ἀναπτυχθῇ μόνον κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἐργασίαν ἐπὶ ὅλης εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐχουν προεξοφλήσει τὴν μελλοντικὴν δυναμικότητα τῶν ἐργατῶν. Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ σύστημα τοῦ προέδρου Χούβερς. Κατέληξεν εἰς τὸ κράχ τοῦ 1929, ὅπου κατεβυθίσθη ἡ ἀμερικανικὴ οἰκονομία.

Ἡ Ἀγγλία ἐνόμισε, καθὼς καὶ οἱ ἱδιόι μας οἰωνοσκόποι, ὅτι τὸ κακὸν ἦτο περαστικόν καὶ ὅτι ἐχρεώζετο ἀπλῶς ὑπομονὴ μετὰ τὴν παροχὴν μιᾶς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος εἰς τοὺς ἀνέργους. Ἀπὸ 12 ἐτῶν διαρκεῖ ἡ δοκιμὴ αὕτη καὶ ὅμως ἡ ἀνεργία ἐξακολουθεῖ ἀκόμη καὶ ἡ λίρα ἀνετινάχθη καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ ὑποτιμᾶται. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τοὺς διακεκριμένους οἰκονομολόγους μας νὰ μᾶς ἐκθειάζουν τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἀγγλίας.

Παντοῦ ἐδοκίμασαν τὸ γιαντρίκ τῶν μεγάλων ἐργῶν κοινῆς ὀφελείας ἢ τῶν ὅλων ἀνωφελῶν. Τὰ ἐπιθεκτικὰ ἐπιδηρῶσαν μεγάλα ἔργα, ἀπορροφῶν ὀλίγην χειρωνακτικὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ταῦτα ἀποτελοῦν ἐξάρεσιν καὶ τὸ κακὸν εἶναι χρόνιον, ἡ ἀποτελεσματικότης αὐτῶν εἶναι μηδαμινή. Τὸ παράδειγμα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἱταλίας,

τῆς Τσεχοσλοβακίας, τῆς Ἀγγλίας κλπ. δὲν ἐπιτρέπει καμμίαν παραίσθησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἐδοκίμασαν νὰ ὑπεισέλθουν εἰς τὸ νομισματικὸν ἔδαφος καὶ εἰς τὸ φορολογικὸν τοιοῦτον. Ἡ ἀπλούστερα σκέψις ἀποδεικνύει ὅτι τὰ μέσα ταῦτα μόνον μερικὸς ἡμποροῦν νὰ ὀφελήσουν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν μάζαν τῶν πολιτῶν. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποιον πρέπει ν' ἀποβλέψουν εἶναι ὁ λαϊκὸς ὄγκος, καὶ μόνον αὐτός, ἐάν θέλουν ν' ἀπορροφήσῃ ἢ σύγχρονος παραγωγὴ τῶν ἀγαθῶν.

Ἀς ἀντιπαρέλθωμεν τὰς πολιτικὰς ἀποπειράς. Μία μεταβολὴ εἰς τὴν σύνθεσιν, μία δικτατορία, δὲν ἡμποροῦν νὰ λύσουν ταχυστατικῶς τὸ πρόβλημα. Αὐτὸ θὰ ἦτανε πράγματι ὑπερβολικὰ ἀπλοῦν.

Ἡ ἀνάγκη τῶν πραγματικῶν αἰτίων τῆς ἐνδείας τῶν ἀνθρώπων καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καθίσταται ἀδύνατος ἡ θεραπεία αὐτῆς μετὰ τὰ κλασσικὰ γιαντρίκα τῆς ἐλευθέρας οἰκονομίας. Ἀναγνωρίζεται ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῆς προσαρμογῆς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος πρὸς τὰς προόδους τῆς συγχρόνου παραγωγῆς. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τὸ πρῶτον μέτρον εἶναι ἡ διοργανώσις τοῦ δικαιώματος εἰς τὴν ἐργασίαν, χάρις εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ δικαία διανομὴ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀναπαύσεως. Τὸ μέτρον τοῦτο θὰ εἴχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν λογικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον διανομὴν τῶν προσόδων τοῦ ἔθνους.

Ἐν τέλει σήμερον ὁ ἀντιπληθωρισμὸς εἶναι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἔχων ὡς

πόρισμα τὴν πτῶσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυναμικότητος. Κι' ἀν ἀκόμη παραδεχθῇ κανεὶς ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ μία παράλληλος πτῶσις τῆς ἀκριβείας τῆς ζωῆς χωρὶς μίαν νέαν πτῶσιν τῶν μισθῶν, καὶ πάλιν προβάλλουν τὰ ἐπόμενα ἐρωτήματα:

α) Πῶς θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ βασταχθοῦν αἱ πρὸ τοῦ ἀντιπληθωρισμοῦ ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις; (χρέη, ἐνοίκια κλπ...) καὶ

β) Πῶς θὰ δοθῇ ἐργασία εἰς ἐκείνους, πού στεροῦνται τοιαύτης, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ βιομηχανικὴ καὶ ἀγροτικὴ παραγωγή εἶναι ἤδη πληθωρικαί;

Δεδομένου ὅτι ἤρχισεν ἡ δοκιμὴ, ὡς τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ν' ἀπατώμας.

□□

Καὶ αὐτὰ μὲν τὰ σοφὰ φρονεῖ καὶ λέγει ὁ Γάλλος οἰκονομολόγος.

Ποῖος ὅμως θὰ λάβῃ σήμερον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ εισηγηθῇ τὴν λήξιν διεθνῶς τῶν μέτρων ἐκείνων, πού θὰ ἐπιτρέψουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ν' ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐργασίας διὰ ν' αὐξηθῇ οὕτω ἡ καταναλωτικὴ δυναμικότης; Ποῖος διεθνῆς ὁργανισμὸς θὰ πάρῃ μιὰ τέτοια πρωτοβουλίαν σήμερον, πού ἡ συσσώρευσις τοῦ ηλεκτρισμοῦ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν φαίνεται καθαρὰ πῶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν τελείαν καταστροφὴν τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ;

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΕΛΕΑΔΗΣ

CHAMPION

ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΜΠΟΥΖΙ ΟΛΩΝ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΕΛΦΙΝΚΟ Α. Ε.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 25-814

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Εἰς πλείστα τῶν κρατῶν τοῦ πεπολιτευμένου κόσμου καταβάλλεται προσπάθεια νὰ δοθῇ εἰς τὴν κρατικὴν ἐξουσίαν μορφή καὶ περιεχόμενον ἀνάλογον πρὸς τὰ ποικίλα προβλήματα, ἅτινα καλεῖται τὸ κράτος νὰ λύσῃ. Καὶ παρ' ἡμῶν δέ, δοθείσης νῦν τῆς περιστάσεως ἀντισυγκροτήσεως τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν μακρῶν, τίθεται ἐπὶ τάπητος παρόμοιον ζήτημα.

Κατὰ τὸ παρελθὸν τὸ κράτος, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἔπαιξε ρόλον ἀπλοῦ τηρητοῦ τῆς τάξεως, μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ τὴν βαθμιαίαν διαμόρφωσιν ὁμάδων κοινωνικῶν με ἀντικρουόμενα συμφέροντα, ἐγκατέλειπε τὸν ἀρχικὸν του ρόλον καὶ ἔλαβε θέσιν διαιτητοῦ πρὸς διάλυσιν τῶν ἀντιθέσεων καὶ ἄρσιν τῶν διαφορῶν. Ὅταν ὅμως αἱ κοινωνικαὶ ὁμάδες μεγεθυθεῖσαι ἐκτρανύθησαν, ἡ κατασταλτικὴ τοῦ κράτους δράσις δὲν ἔπαιρκε, ἀλλὰ ἐχρεώθη νὰ ἐνεργήσῃ τοῦτο προβλεπτικῶς. Οὕτω ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κράτος-ρυθμιστὴν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἰδίᾳ τῆς οικονομικῆς.

Διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ἐν τούτοις ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολὴν τῆς ταύτης ἡ πολιτεία, εἶναι νὰ κραταιωθῇ ἱκανῶς, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐπιβολήν. Ὡς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς δυστυχῶς τοιαύτη δύναμις τοῦ κράτους οὐδαμῶς ἐσημειώθη. Ἡ Ἑλλάς παρουσίαζε τὴν εἰδικὴν μορφήν τοῦ κράτους-κόμματος, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ὁργανωμένων ὁμάδων, ἄς ἀντίκρουζεν ὡς μεγάλων ἢ μικρῶν ἀριθμὸν ψηφοφόρων, ἔλαβε διὰ τὰ κατὰ καιροὺς προκύπτοντα ζητήματα τὰ πλέον ἀλλοπρόσαστα ρυθμιστικὰ μέτρα. Νῦν παρέχεται ἡ εὐκαιρία, μετὰ τὴν τόνωσιν τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, νὰ διατυπωθῇ καὶ ἐφορμισθῇ πρόγραμμα καλῶς μελετημένον τῆς πολιτικῆς τοῦ κράτους, τῆς ρυθμιστικῆς τῆς οικονομικῆς ζωῆς.

Τὸ κράτος, ὡς κοινωνικὴ ὁργάνωσις, κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁλικῆς εὐθυμερίας τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ ἀτόμων, τοῦ λαοῦ, ἐκ παραλλήλου βεβαίως μετὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἡθικὴν ἐξύψωσιν, πρὸς κατάκτησιν ὑψηλοτέρων βαθμίδων πολιτισμοῦ. Πρὸς τοῦτο ὅμως δικαιούται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ δώσῃ αὐτὸ τοῦτο τοιαύτην μορφήν εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς οικονομικῆς ζωῆς, ὥστε νὰ διασφαλίζεσθαι ἡ εὐδωρία τοῦ σκοποῦ. Εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ἄψιν τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς, τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα ὁργάνωσεως καὶ νὰ μεταρρυθμίσῃ καὶ διαμορφώσῃ ταῦτα ἀναλόγως πρὸς τὸ ἐπιδικώμενον.

Ἡ εἰς κοινωνίας ὁργανωμένη ἀνθρωπότης διέτρεξεν, ἀπὸ ἀπόψεως οικονομικῆς ζωῆς, μετὰ τὴν περίοδον τῆς κλειστής οἰκονομικῆς ὁργάνωσεως, κατὰ σειράν τρία στάδια: τὸ τῆς καθαρᾶς ἀνταλλαγῆς τῶν ἀγαθῶν, τὸ τῆς χρηματικῆς οἰκονομίας καὶ τελευταῖον, ὁπὸ τὸ κεφαλαιοκρατικὸν καθεστῶς, τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ὁργάνωσεως μετὰ τὸ σύστημα τῶν πιστώσεων, ὑπὸ τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον διαβιούμεν, παρὰ τὴν ὑπὸ νέαν μορφήν συμπτωματολογικὴν ἐπανεμφάνισιν τῶν ἀνταλλαγῶν, μεταξὺ κρατῶν, αἰτίνες πάντως εὐρίσκονται προσηρμοσμέναι εἰς τὴν πιστωτικὴν οἰκονομικὴν ὁργάνωσιν.

Ὑπὸ τὸ σημερινὸν οἰκονομικὸν σύστημα ἡ πίστις ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ὁργάνωσεως, τὸν κινητήριον μοχλόν, τὴν βάσιν τῆς οἰκονομικῆς συγκροτήσεως. Διὰ τῆς πίστεως δύναται νὰ κατευθυνθῇ κατὰ βούλησιν τὸς ἡ παραγωγή καὶ ἡ

κυκλοφορία τῶν ἀγαθῶν, ὅσον νὰ ρυθμισθῇ ἡ διανομή καὶ ἡ κατανάλωσις.

Τοσοῦτον σοβαρὰς οὐσίας τῆς σημασίας τῆς πίστεως, εἶναι πρόδηλον ὅτι τὸ κράτος, ὅπερ καλεῖται νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, πρὸς αὐτὴν κατὰ πρῶτον λόγον πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ, καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν ἀσκήσιν τῆς εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον διάθεσιν ἰδιοῦτον, ἀλλὰ νὰ διαμορφώσῃ ταύτην, οὕτως ὥστε νὰ ἀποβῇ συνειδητῶς ἐξυπηρετικὴ τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς κοινωνικῆς ὁργάνωσεως, τῆς εὐθυμερίας τοῦ συνόλου.

Ἡ ἀσκῆσις τῆς πίστεως μέχρι πρό τινας εὐρύσκειτο ἀποκλειστικῶς εἰς χεῖρας ἰδιωτῶν ἐπιχειρηματιῶν, ἀποβλεπόντων εἰς τὴν πραγματοποίησιν κέρδους. Τὸ οὐσιώδες ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς πίστεως ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν κέρδους διὰ τὸν ἐπιχειρηματίαν. Μετὰ τὴν ἐξέλιξιν ὅμως ἡ ἀσκῆσις τῆς πίστεως ἀπέβη ὑψηλὴ κοινωνικὴ λειτουργία. Ἡ οὐσία τῆς δὲν εἶναι πλέον τὸ κέρδος τοῦ ἐπιχειρηματιῆ, ἀλλὰ ἡ κοινωνικὴ ἐξυπηρετήσις.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς Μαγχεστριανῆς Σχολῆς, τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τῆς οἰκονομίας, βεβαίως θὰ ἐξεγερθῶν ἐναντίον πάσης προσέσεως πρὸς ρύθμισιν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν πρόκειται, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, περὶ κρατικοποιήσεως τῆς πίστεως. Πρέπει μόνον νὰ ὑπάρξῃ διακρίσις μεταξὺ τῆς μέχρις ἀναρχίας ἐξικουμένης ἐλευθερίας, καὶ τῆς λογικῆς ρυθμίσεως τῆς λειτουργίας ἐνὸς κοινωνικοῦ θεσμοῦ τῆς σοβαρότητος τῆς πίστεως.

Ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ὁφίσταται διαρκῇ ἐξέλιξιν καὶ οἱ πολιτικοὶ οἱ ἄξιοι τοῦ ὁνόματος τούτου, καλοῦνται νὰ διαγιγνώσκουν τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξελίξεως, ὥστε ἀποκαθαίροντες τὴν κλίτην τοῦ ρεύματος, νὰ διευκολύνουν τὴν βαθμιαίαν μεταβολὴν ἀνευ ἀναταραχῶν. Ἐὰν δεδομένοι θεσμοὶ ὑπὸ ὠρισμένην μορφήν ἐξυπηρετήσαν καλῶς τὸ σύνολον ἐν τινι χρονικῇ περιόδῳ τοῦ παρελθόντος, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὰ πράγματα εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο. Οὐδὲ δυνάμεθα ἄλλως τε νὰ πράξωμεν τοιοῦτον τι. Μᾶς ἐμποδίζει ἡ διαρκεῖς αὐτῆς πραγματικότης, ἥτις προσέδωκε νέαν οὐσίαν εἰς τὰς μορφάς. Οἱ πόθοι τῶν νοσταλγῶν εἶναι χιμαίρικοι. Αἱ συνθήκαι ἀλλάσσουσιν καὶ οἱ κοινωνικοὶ θεσμοὶ πρέπει νὰ προσαρμόζονται πρὸς τὰς μεταβαλλόμενας συνθήκας.

Καὶ ὁ θεσμὸς λοιπὸν τῶν Τραπεζῶν ὡς πιστωτικὸν ἰδρυμᾶτον, πρέπει νὰ διαμορφωθῇ ἀναλόγως μετὰ τὰς σημερινὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας καὶ συνθήκας, αἰτίνες ὑπαγορεύουσιν τὴν ἔλλογον χρησιμοποίησιν τοῦ σοβαρωτάτου κοινωνικοῦ οἰκονομικοῦ παγύγοντος «πίστεως».

Ἡ νέα μορφή, τὴν ὁποῖαν δεόν νὰ λάβῃ ἡ πιστωτικὴ ὁργάνωσις, πρέπει νὰ εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥτιον συγκεντρωτικὴ. Ἡ διαχειρίσις τῶν ὑπὸ μορφήν ἀποταμιεύματος τοῦ κοινῶ συγκεντρουμένων κεφαλαίων, παύουσα νὰ εἶναι ἀναρχικὴ, πρέπει νὰ γίνεσθαι ἐν συνειδήσει καὶ ἐπιγνώσει ὁλων γενικῶς τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας, τῆς παραγωγῆς, τῆς κυκλοφορίας, τῆς διανομῆς καὶ καταναλώσεως.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημερινῶν συνθηκῶν, ὡς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς, τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὴν ὁρμήν κατευθύνουσιν θὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Ἐξάπλωσις τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς διὰ νὰ δύναται αὕτη νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὸ ἐπιπεδόν τοῦ τόκου ἀνὰ ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ε-

ξάπλωσις τῆς Ἀγρ. Τραπεζῆς καὶ χορήγησις ἀποκλειστικότητος διὰ τὰς ἐργασίας τῆς.

Συγκέντρωσις τῶν καταθέσεων νομ. προσώπων παρὰ τῇ Ἐκδοτικῇ καὶ τῇ Ἀγροτικῇ. Περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς τρεῖς ἢ μᾶλλον δύο, καὶ ἐπιβολὴ εἰς αὐτὰς ὠρισμένων οἰκονομικῶν κοινωνικῶν ὑποχρεώσεων, καθιερουμένης ἐν ἀνάγκῃ ἀπαγορεύσεως διανομῆς μερίσματος ἀνωτέρου ὁριστέου ποσοστοῦ. Πρόνοια διὰ τὴν βιομηχανικὴν καὶ ναυτικὴν πίνσιν. Ἀπαγόρευσις ἀποδοχῆς καταθέσεων εἰς πάντα ὁργανισμόν, πλην τῶν Τραπεζῶν καὶ τοῦ Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου, περιοριζομένου ὡς πρὸς τοῦτο τοῦ ὁρίου. Τελευταῖον καθιέρωσις «Ἀνωτάτου Συμβουλίου Πίστεως», ἀποτελουμένου ἐκ τῶν Διοικητῶν τῶν Τραπεζῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκαστοῦ Πρωθυπουργοῦ, σκοποῦντος τὴν κοινὴν συνειδητοποίησιν διοχέτευσιν κεφαλαίων, ὅπου ὑπάρχει ἐκαστοτε ἀνάγκη, ὥστε τὰ ἐκτελεζόμενα διαθέσιμα μιᾶς Τραπεζῆς νὰ χρησιμοποιοῦνται ἐν δεδομένῃ στιγμῇ ὑπὲρ ἑτέρου τινὸς κλάδου.

Αἱ ἀνάγκαι, αἰτίνες θὰ προκύψουν μελλοντικῶς, θὰ μᾶς ὁδηγήσουν εἰς τὰ ἐπόμενα βήματα.

BANCARIUS

SKF

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΑΡΚΑ
ΡΟΥΛΕΜΑΝ
ΚΟΥΖΙΝΕΤΩΝ
ΕΣΚΑΕΦ
ΑΘΗΝΑΙ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

SKF
ΕΙΜΙ ΜΟΥ ΡΟΥΛΕΜΑΝ
ΤΟ ΡΟΥΛΕΜΑΝ
ΜΟΥ ΕΙΜΙ

ΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΑΙ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπισκόπησις τῆς ἀγορᾶς (29)3-4(35)

Ἡ ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως τοῦ Χρηματιστηρίου ἀξίων Ἀθηνῶν τῆς παρελθούσης Τετάρτης παρατηρηθεῖσα ἀνεπαίσθητος ὑποτιμητικὴ τάσις εἰς τὰς τιμὰς ὠρισμένων ἀρχικῶς ἀξίων, ἐσυνεχίσθη ἐν ὡσηρότερον καθ' ὅλην τὴν λήξαν ἐβδομάδα, γενικευθεῖσα τελικῶς ὅλων τῶν ἀξίων, αἰτίνες συνεχῶς χαλαροῦνται ἀπώλεσαν ἀρκετὰς μονάδας, κλείσασαι εἰς σημαντικὰ χαμηλὰ ἐπίπεδα τιμῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγούμενην ἐβδομάδα.

Τέσσαρες μόνον εἶναι αἱ ἀξίαι (Ἑθνικὴ Τράπεζα, Τράπεζα Ἀθηνῶν, Ἑθν. Ἀποπλοίας καὶ Ἑνιάιας), αἰτίνες ἐξ εἰδικῶν δι' αὐτὰς λόγων ἐσημείωσαν ἐλαφρὰν βελτίωσιν τῶν τιμῶν.

Οὐδ' ἔτιον ὅμως αἱ κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην συναρμολογηθεῖσαι καὶ ἐκκαθαρισθεῖσαι τοῖς μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσίμῃ συναλλαγῇ, συγκληρονομήσαντες πρὸς τὰς κατὰ τὴν προηγούμενην ἐβδομάδα συναρμολογηθεῖσας τιμὰς, εἶναι ἀρκετὰ σημαντικαὶ εἰς ἀριθμὸν καὶ ποσόν.

Κατὰ κατηγορίας τίτλων αἱ συναλλαγῇ διενεμήθησαν ὡς ἑξῆς: **ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.** Ἐκ τούτων ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον μόνον τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολουθοῦσιν: τοῦ 1881 καὶ 1884 (3175—3050), 1887 (2500—2370), 1889 (2400—2325), 1890 (3175—3075), 1893 (3175—3075), 1902 (2450—2350), 1910 (2500—2350), 1914 (3240—3050), 1925 (72500—71000), Σταθεροποιήσεως 1928 (εἰς 5 3750—3600, εἰς 5 1780—16800), Μοναστηρίου (3675—3380), Παραγωγικῶν 1931 (4925—5135—4950), Κωνσταντινουπόλεως (500—490).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ. Τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων, ἐπὶ πολλὰ ἀπασχολήσαντα τὴν ἀγορὰν, διεκμηδύνθησαν ὡς ἑξῆς: Ἀνταλλάξιμα 8 % (689—701.50—692), Ἀνταλλάξιμα 6 % (700—690), Ὑπερβόν (346—323), Μεταναστεύσεως (267.50—265), Ἐπιτάξεις (52—54), Ἀπαλλοτριώσεως (69—71.75—69.25), Ἐντόκων

Γραμ. (64—73—64.50), Πολεμοπαθῶν (51.50—54.50—51.75), 300 ἑκατ. 1920 (130.50—128), Ἀναγκαστικὸν 1922 (74—72—75), Ἑθνικῆς Τραπ. 1904 (88—90.50—89), Ἑθνικ. Τραπ. 1912 (90.50—87), Κτηματικῆς Πίστεως 1925 (328—320), Κτηματικῆς Πίστεως 1926 (311—315), ἐνῶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δανείων ἡ διακύμανσις ποικίλλει μεταξὺ μιᾶς μέχρι δύο μονάδων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΑΞΙΑΙ. Ἐκ τῶν ἄλλων κερδοσκοποῦμένων ἀξίων τούτων ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον μόνον αἱ ἑξῆς, διακυμανθεῖσαι ὡς ἀκολουθοῦσιν: Τράπεζα Ἑλλάδος (7850—7950—7900), Ἀθηνῶν (251—258—252), Ἑθνικὴ (60000—60700—60400), Ἐμπορικῆς Πίστεως (126—124), Ἐμπορικῆς (443—430), Κτηματικῆς (1730—1710) καὶ Ἐταιρείαι Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων (561—553), Σιδηρ. Θεσσαλίας (1070—1025), ΣΠΑΠ (112—108), Ἑθν. Ἀποπλοίας (424—337—328), ΑΒΕΑ (208—180), Λιπασμάτων (1495—1545—1500), Πυριτιδοποιείου (2265—2230), Χημικῆς Βιομ. (268—272), Χρωματοποιείου (973—955), Βέροιας (290—274), Ἐριουργίας (326—346—328), Πειραικῶν Ἐπιχειρ. (302—418—403), Ἀθηνῶν (215—210), Χρυσολίς (295—278), Τέκτων (120—117), Ἀτλὰς (34—30), Ἡρακλῆς (1385—1360), Ἐνωσις (113—110), Καμπὰς (640—540), Οἰνοπνευματοποιίας (247—223), Οἶνον (1250—1195), Ζῶμαι (375—360), Καπνὸν (104—100), Ἡ-Ζῶμαι (240—246), ΒΙΟ (123—115), Γελεκτρικῆς Βιομ. (209—200), Διαχειρ. Ὑπεργ. Προσόδων (5200—5175), Ἑνιάιας (720—775—765), Προμηθεὺς (510—500), ἐνῶ αἱ λοιπαὶ ἀξίαι περιεστράφησαν εἰς τὰς τιμὰς τοῦ ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευμένου χρηματιστηριακοῦ Δελτίου τιμῶν μετὰ διενεμήσαν μεταξὺ μιᾶς μέχρι δύο ἢ καὶ τριῶν μονάδων.

I. K. K.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Τὴν 2αν τρέχοντος διενεργήθη ὁμαλῶς ἡ ἐκκαθαρίσις τῶν ἐπὶ προθεσίμῃ χρηματιστηριακῶν συναλλαγῶν τοῦ β' 15ῆμερον Δελτίου ἐ.ε. Οἱ τόκοι μεταφορᾶς (reports) διεκμηδύνθησαν ὡς ἑξῆς: 5—13 %, ἀναλόγως τῶν μεταφερομένων εἰς τὸ α' 15ῆμερον Ἀπριλίου τίτλων. Ἡ εἰς χρεόγραφα καὶ μετρητὰ κινήσις τοῦ Ἰσραφελίου Ἐκκαθαρίσεως, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ α' 15ῆμερον Μαρτίου, ἦτο ἀρκετὰ σημαντικὴ (οὕτω: αἱ εἰσπράξεις τοῦ ταμείου μετρητῶν ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 17.287.840,05 ἐναντίον 9.404.138,65, αἱ ἐκ τῶν διαφορῶν προθεσμίας εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 131.342,75 ἐναντίον 161.272,10 καὶ οἱ μέσοι τοῦ ταμείου χρεογράφων παραληφθέντες τίτλοι ἀνῆλθον εἰς 68.778 ἐναντίον 43.440).

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς ἑταιρείας ταμιεύων «Τιτῶν» ὥρισε μέρισμα διὰ τὴν χρῆσιν 1934 ἐκ δραχμῶν 250, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς οἰκοδομικῆς ἑταιρείας «Κέκροφ» ἐκ δραχμῶν 10, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς ἑταιρείας Διόρυγος Κορίνθου ἐκ δραχμῶν 12, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς ἑταιρείας Χημικῆς Βιομ. ἐκ δραχμῶν 12, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς ἑταιρείας Μηχανίας ἐκ δραχμῶν 12, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς ἑταιρείας Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας ἐκ δραχμῶν 60, καθαρῶν. Ὁμοίως τῆς ἑταιρείας Ὑπεργείας Θεσσαλονίκης ἐκ δραχμῶν 7, καθαρῶν.

Ἀπὸ τῆς 2ας τρέχοντος πληρώνονται: 1) τοκομερίδιον λήξεως 1-4-35 τῶν ὁμολογιῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡγυμνημένου Δανείου 1898 πρὸς φράγμα χρυσῶ 31.25 ἢ φρ. Γαλ. 153,90 ἢ δραχ. 1.083,45, 2) τὸ ὑπ' ἀριθ. 8 τοκομερίδιον τοῦ Δανείου Ἐντόκων Τραπ. 1926 πρὸς φράγμα χρυσῶ 37—40, Αἰγίου γουλιὸ 42—50 Αἰγίου (φιλο μέτρο) 41)5—43.

6) Κόρφου σκιάς 37—40, Αἰγίου γουλιὸ 42—50 Αἰγίου (φιλο μέτρο) 41)5—43.

ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΙ. Ἡ ἀγορὰ εἶναι ὀλιγότερον ζωηρά. Ὑπάρχει μετρία ζήτησις σουλτανινῶν Αὐστραλίας, δι' ἧς ἀναφέρονται πωλήσεις πρὸς 34 ἕως 40 σελλίνια. Ἐσημειώθησαν ἐπίσης ὀλίγαι πωλήσεις σουλτανινῶν Κορίνθου πρὸς 39—63, Κρήτης πρὸς 63, Σμύρνης πρὸς 46—54 καὶ Καλιφορνίας πρὸς 36—36)6. ΤΙΜΑΙ. Αὐστραλίας 34 καὶ ἄνω, Κορινθίας 54—75, Κρήτης 50—67, Σμύρνης 43—56, Περσίας 38—44, Καλιφορνίας (φυσικαί) 36—36)6.

Τιμὰς εἰς ἀνάλογον κατὰ σταθῆρα ἀγγλικῶν ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑΙ. Ἡ κίνησις τῆς ἀγορᾶς ἐξελικτομένη νὰ εἶναι γενικῶς καλὴ. Τὸ κρατοῦν ἐν τῇ ἀγορᾷ αἰσθητὸν εἶναι ὅτι χαίρουν ἡ περίοδος ἐνεργητικωτέρου ρευστοῦ ἰδίου φιλοῦ καὶ μετρία διαφθορὰ προελεύσεως. Αἱ τιμὰι ἐσημείωσαν ἀνεπαίσθητον χαλάρωσιν.

ΤΙΜΑΙ. Πάγου 30)6—31, Ἀμαλιάδος 31)6—34, Ζακύνθου 33—34, Πατρῶν 32)6—33)6, Πατρῶν σκιάς 36—38, Κόρφου 34)6—

ΣΤΑΦΙΔΑΓΟΡΑ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Δελτίον τῆς 30-3-35
Τιμὰς εἰς ἀνάλογον κατὰ σταθῆρα ἀγγλικῶν ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑΙ. Ἡ κίνησις τῆς ἀγορᾶς ἐξελικτομένη νὰ εἶναι γενικῶς καλὴ. Τὸ κρατοῦν ἐν τῇ ἀγορᾷ αἰσθητὸν εἶναι ὅτι χαίρουν ἡ περίοδος ἐνεργητικωτέρου ρευστοῦ ἰδίου φιλοῦ καὶ μετρία διαφθορὰ προελεύσεως. Αἱ τιμὰι ἐσημείωσαν ἀνεπαίσθητον χαλάρωσιν.

6) Κόρφου σκιάς 37—40, Αἰγίου γουλιὸ 42—50 Αἰγίου (φιλο μέτρο) 41)5—43.

ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΙ. Ἡ ἀγορὰ εἶναι ὀλιγότερον ζωηρά. Ὑπάρχει μετρία ζήτησις σουλτανινῶν Αὐστραλίας, δι' ἧς ἀναφέρονται πωλήσεις πρὸς 34 ἕως 40 σελλίνια. Ἐσημειώθησαν ἐπίσης ὀλίγαι πωλήσεις σουλτανινῶν Κορίνθου πρὸς 39—63, Κρήτης πρὸς 63, Σμύρνης πρὸς 46—54 καὶ Καλιφορνίας πρὸς 36—36)6. ΤΙΜΑΙ. Αὐστραλίας 34 καὶ ἄνω, Κορινθίας 54—75, Κρήτης 50—67, Σμύρνης 43—56, Περσίας 38—44, Καλιφορνίας (φυσικαί) 36—36)6.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΞΙΩΝ

Τιμὰς Ἑλληνικῶν χρεογράφων ἀπὸ 28)3—31)4)35

ΧΡΗΜ)ΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. Ἡ σημειωθεῖσα κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα κατωτάτη τιμὴ ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Οἶνον καὶ Οἶνοπνευματῶν εἶναι φρ. Γαλ. 170, ἡ ἀνωτάτη φρ. Γαλ. 177 καὶ τὸ σημεῖον κλείσιν φρ. Γαλ. 171 κατὰ μετοχὴν. Ὁμοίως ἐπὶ μετοχῶν τῆς Ἐταιρείας Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας ἐγένοντο συναλλαγῇ εἰς φρ. Γαλ. 142—137 κατὰ μετοχὴν.

Ὁμοίως ἐπὶ ὁμολογιῶν τοῦ Δανείου Σιδηροδρόμων Θεσσαλονίκης — Μοναστηρίου 3 % 1893 ἐγένοντο συναλλαγῇ εἰς φρ. Γαλ. 491—459 κατὰ ὁμολογίαν.

ΧΡΗΜ)ΡΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα ἐνδιέφερον παρουσιάσαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Δανείων μόνον τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολουθοῦσιν: 1881 καὶ 1884 33 1/2—29, 1887 32—21 1/2, 1889 32, 1890 31, 1914 32 1/2—30, 1924 32—41 1/2, Παραγωγικῶν 1928 32 1/2—33, Παραγωγικῶν 1931 32 1/2—46 1/2—46 1/2, Κτηματικῆς Τραπεζῆς 7 % 32 1/2—82.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑΙ (τιμὰς ἀγορᾶς Τραπεζῆς τῆς

ριώτη, ήτις, γραμμένη εις γλώσσαν φυσικήν, είναι άρκετά άκριβής, και τούτου διότι, περισσάζει, πράγμα πάλιν άλλο ή εύκολον, μέρος τουλάχιστον από το πνεύμα και σπινθηροβόλον ύψος του πρωτοτύπου.

Οί ήθοιοι έπαιξαν έν συνόλω πολύ καλά και θα παίξουν άκόμη καλύτερα σέ δυο-τρεις βραδείες, διότι το έργον προφανώς είχαν άνεβασθή έν βίρα.

Καθ' όλα τέλειοι ήσαν αί κυρία 'Αλκαίου και Μιράντα και οί κ. 'Ευθυμίου και Δεστούνης. 'Απολύτως δέ κύλοι ή Κ. Παζινοί και ο κ. Μυράτ φρίττει κανείς αναλογιζόμενος ποίος θα έπαιζε τόν λεπτότατον ρόλον του κόμητος άν έλειπεν αυτός (2). 'Εκ τών άνυπαβόντων μικρότερα ρόλα άξιον πολλών έπαίνων έδειχθησαν οί κ. κ. Λεπενιώτης, 'Αρώνης, Φορμάκης και ή δ'ς Μανωλίδου.

Οί ρόλοι του Χερουβειμ και του Φιγκαρό φημίζονται δικαίως ως έκ τών ώραιότατων άλλα και τών δυσκολωτέρων. 'Επει-

(2) Καλόν έν τούτοις θα ήμην ν' άλλαξη περσόναν.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.-ΘΗΡΙΑΜΒΟΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Δειλή και μουδιασμένη, σάν έπειτα από ένα δυνατό κλονισμό, ξαναρχίζει πάλι ή μουσική ζωή στην 'Αθήνα. Και ύστερα από τις τόσες αναβολές που προκάλεσαν οί έσωτερικές άνωμαλίες, ακούσαμε επί τέλους τη συναυλία, που μάς είχε υποσχεθί το «Κουαρτέτο 'Αθηνών» — Νέλλη Ευελπίδη—'Ασκητοπούλου, Σκαλκώτας, Κούλας, Παπαδημητρίου. Με μεγάλη μας χαρά διαπιστώσαμε πόσο σημαντικά προέδρευσε το νεαρό αυτό μουσικό συγκρότημα σ' αυτό το διάστημα, πόσο μελετημένη ήταν ή έκτέλεση σ' όλες της τις λεπτομέρειες, πόσο συγχωνεύτηκαν σ' ένα ένιαίο σύνολο οί προσωπικότητες τών καλλιτεχνών που το αποτελούν. 'Ιδιαίτερα θέλω να ξεάρω ιαυτή τη φορά τόν έκλεκτό βιολοντσέλιστα κ. Παπαδημητρίου, που έπαιξε το μέρος του με εξαιρετική λεπτότητα, ακρίβεια και περισσότερη ήχητικότητα απ' όση μάς είχε συνηθίσει ως τώρα. Ένας έκλεκτος και μελετημένος και πειθαρχημένος καλλιτέχνης σάν τόν κ. Παπαδημητρίου χρειάζεται να βρη τη μορφή της τέχνης που του ταιριάζει. Και τη βρήκε άσφαλώς στην άγνότερη μουσική μορφή, στη μουσική κάμερας, όπου ο ρόλος του θα είναι σημαντικός.

Τη μόνη ίσως επιφύλαξη που θα είχα για το Κουαρτέτο 'Αθηνών είναι ή έκλογή του θεάτρου «Ολύμπια» για τις συναυλίες του. Πρώτα-πρώτα που ή μουσική κάμερας απαιτεί από τη φύση της ένα πιο συμπαγές χώρο, όπου να μπορη ο άκροατής να συγκεντρωθή περισσότερο για το άκουσμα μιας μουσικής, όπου οί λεπτομέρειες έχουν τόσο σημασία. Και πολλές λεπτομέρειες πήγαν χαμένες από το αθέρινο, χαρούμενο, νεανικό κουαρτέτο του Μπετόβεν, που το εξέτελεσε με τόσο ακρίβεια και λεπτομέρεια το Κουαρτέτο 'Αθηνών. 'Αλλως τε ούτε έχουν οί καλλιτέχνες που το αποτελούν τόν ήχητικό όγκο που θαπατοβσε ο χώρος αυτός, μά και θα καταστρέφονταν όλος ο αθέριος χαρακτήρας του χαριτωμένου αυτού έργου άν έφορτσάρζαν τόν ήχο τους. Νομίζω πως ή καταλληλότερη αίθουσα για μουσική κάμερας είναι το θέατρο «'Αλκή», όπου δίνει με τόσο επιτυχία τις συναυλίες του το «Τρίο 'Αθηνών».

Δη σπανίως εύρίσκονται ήθοιοι άνδρες εις θέσιν να παίξουν το μέρος του δεκαπενταετούς «παιδούλου» (όπως έλεγοντο στόν μεσαιώνα οί pages), το πρόσωπον του Χερουβειμ άντιτίθεται συνήθως εις γυναίκα. 'Αλλά πολύ δύσκολον εις γυναίκα ν' αποδώση την πρόωρον αλλά και ύπερχειλίζουσαν άνδρικήτητα αυτού του παιδιού, που είναι φαίνεται πιστή εικόνα αυτού του συγγραφέως, όταν νεώτατος έζη εις τόν πύργον του τέως πρωθυπουργού Choiseul. Δύσκολον έπίσης να τραγουδήση το περίφημον του τραγούδι όταν δεν έχη φωνήν. Τα εμπόδια αυτά ή κ. Ρίτα Μυράτ δεν κατώρθωσε να ύπερτερήση, άλλ' είναι τόσοσν συμπαθής και χαριτωμένη, ώστε ηύχαρίστησε την πλειοψηφίαν τών θεατών.

Ο Φιγκαρό τών «'Αμών» —πολυσυνθετός του Φιγκαρό του «Κουρέως» —είναι έν ταύτῳ έραστής, «βαλές» της κλασσικής κωμωδίας και πρόδρομος της Γαλλικής 'Επαναστάσεως. Ο κ. Δενδραμής απέδωκε θουμάσια τās δύο πρώτας άπόψεις, αλλά δεν εξέτεξε με άρκετην δηκτικότητα τα πικρά βέλη με τα όποια βρήκε ο ρό-

λος. Πλήν δέν βλέπω «Έλληνα ήθοιον εις θέσιν ν' αποδώση τελείως ρόλον τρομερώτερον άκόμη από εκείνον του ήρωος του Fauchois, και που και αυτόν μόνος ο κ. Βεάκης νεώτερος θα ήμπορούσε να είχε βαστάξη.

Η διεύθυνσις έλαβε την εύτυχή ιδέαν να πλουτίση την παράστασιν με άποσπάσματα τών θεοπεισών Nozze di Figaro του Μόζαρτ, και να έπιστρατεύση διά τούς χορούς τόν κ. Γριμάνην και τās διδας Φαφαλιού και Μοσχονά.

Τό κοινόν που διψά διά καλήν κωμωδίαν έδειχθη ένθουσιωδέστατον. 'Αναμφισβητήτως το γαλλικόν άριστούργημα έα σημείωση μακράν σειράν παραστάσεων.

Ας έλπίσωμεν ότι ή μεγάλη του επιτυχία θα δώση τόν καιρόν εις την διεύθυνσιν ν' άνεβάσῃ το κλασσικόν έλληνικόν έργον, με το όποιον κατά παράδοσιν κλείει ή περίοδος. 'Εως την ώραν έφέτος δέν είδαμεν ούτε μίαν φοράν, ούτε Αισχύλον, ούτε Σοφοκλήν, ούτε Ευριπίδην, ο δέ 'Αριστοφάνης εξακολουθεί να ήτο σάν να μη ύπήρχε. 'Εθνικόν ν γάρ το θέατρον.

ΑΛΚ.

ή κριτική δέν είναι παρά ένας ύμνος για τόν Έλληνα μαέστρο και ο ύμνος άντανακλά και στην 'Ελλάδα. Ο Μητρόπουλος εξέτελεσε ένα πρόγραμμα από τα δυσκολώτερα που περιείχε τη Συμφωνία του Φερρού, τη Συμφωνία με πιάνο (Symphonie concertante) του Φλωράν Σμιθ και τη Σουίτα σε φα μείζ, του Ρουσσέλ. 'Εργα δυσκολώτατα και τα τρία, που τα απέδωσε ο Μητρόπουλος με άπόλυτη άνεση, με βαθεία κατανόηση, παρέχοντας έτσι στόν άκροατή «μια καθαρή αντίληψη της σημερινής γαλλικής συμφωνικής σκέψης». («Κομέντια»). Στο «'Εξέλιον» ο διάσημος κριτικός Βουίλλερμζ γράφει ότι «ο μεγάλος Έλληνας μαέστρος μάς άποκάλυψε με τη Συμφωνία του Φερρού ένα ύψος που ως τώρα μάς το είχαν παρουσιάσει μόνο κατά προσέγγιση. Μολονότι δε συμφωνεί με τις έπαναστατικές θεωρίες του νέου συνθέτη, που άρνείται άπόλυτα τη σημασία τών ήχοχρωμάτων (timbres) στην όρχήστρα και μεταχειρίζεται τα όργανα μόνο ως μονάδες ήχητικές σ' ένα πολυφωνικό σύνολο, δηλαδή μόνο πολυφωνικά και όχι έκφραστικά, ως τόσο αναγνωρίζει ότι ο Μητρόπουλος υποστήριξε και έπέβαλε χωρίς δυσκολία τη νέα αυτή τεχνική. Και τελειώνει την κριτική του με το επιφώνημα: «Τιμή στόν αιώριο Έλληνισμό».

Ο «Χρόνος» γράφει ότι το γεγονός της βδομάδας ήταν ή εμφάνιση του Μητροπούλου στη διεύθυνση της όρχήστρας Λαμουρέ. «Είναι 'Αθηναίος από την κορφή ως τα νύχια, με άλάθευτο γούστο και εδαισθησία, με εύλογισία και στη λεπτολογία του με άπερίγραπτη χάρη συνδυασμένη με την πιο μαθηματική ακρίβεια. Προτερήματα καθαυτά άττικά, στα όποια προσθέτει πειστικότητα, θέληση και δύναμη άνυπέβλητη».

Η χαρά μας είναι μεγάλη για τούς θριάμβους του άγαπητού μας μαέστρου στο σπουδαιότερο και το πιο καλλιεργημένο μουσικό κέντρο του κόσμου. Τη σκιάζει μονάχα ή λύπη ότι οί παγκόσμιες μουσικές απαιτήσεις μάς τόν στερούν όλο και περισσότερο.

ΑΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Με άληθινή περηφάνεια διαβάζουμε τις ένθουσιώδεις κριτικές σ' όλο το γαλλικό Τύπο για το μεγάλο μας Μητρόπουλο, έπειτα από τη συναυλία που έδωσε με την περίφημη όρχήστρα Λαμουρέ. 'Ολόκληρη

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΕ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

ΚΡΙΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η έκθετρια της Galerie Στρατηγοπούλου, έπιχειρεί πράξεις ζωγραφικής χωρίς να είναι ζωγράφος. Τα σχέδια της φανερώνουν μια ραφιναρισμένη ιδιοσυγκρασία που ζητά να δώση καλλιτεχνική διέξοδο σε ψυχικές ροπές, που δέν μπορούνε νάβρουν άλλοιωτικά πραγματώση στη ζωή της. Η ψυχολογική αυτή περίπτωση ενδιαφέρει τόν επιστήμονα της ψυχολογίας ή της ψυχανάλυσης και λιγώτερο τόν αισθητικό. 'Όταν σ' ένα έργο τέχνης, ή ζωγραφική επιφάνεια άπασχολεί περιορισμένα και ή άτομική ζωή του καλλιτέχνη, που αποτελεί το υπόστροψμα άπερίοριστα, είναι φανερό ότι ή ιστορία τούτη θα μπορούσε να κυκλοφορήση καλύτερα σε βιβλίο ψυχικής αυτοβιογραφίας, χωρίς να γίνει καταφυγή στην τόσο άλλοσκόπη τέχνη της γραμμής και του χρώματος. Μά προβλέπω μίαν αντίρρηση. Ποιός μπορεί νάποκλείση την έκφραση του άτομικού ψυχικού πάθους του καλλιτέχνη, στο έργο του; Ποιός θα ίσχυρισθί ότι οί πιο μεγάλοι δασκαλοί από την εποχή της 'Αναγέννησης δέν ζήτησαν στο έργο τους να δώσουν μια μορφολογική πειθαρχία, άνεκτί από την κοινωνική ήθική της εποχής τους, στα άμορφα, άπειθαρχητα και έπιδρομικά ένστικτα του πρωτόγονου έσωτερικού μας κόσμου, που άλλοιωτικά φανερωμένα θα προκαλούσαν το σκάνδαλο και τη δίωξη του τεχνίτη; Κανείς άσφαλώς.

Την ψυχαναλυτική τούτη άποψη στην τέχνη, την δέχουμε σάν μια βάσιμη αίτιακρατική υπόθεση, μά σύγχρονα συμπληρώνω: Τα μεγάλα έργα δέν έκφράσανε μονάχα τέτοιες ψυχολογικές τών τεχνιτών ιστορίες. Δέν άποτελέσανε μέσα, που άφου έκπληθρσανε μια βιολογική λειτουργία, άκολούθησαν την τύχη του ξεθυμασμένου πάθους που τα προκάλεσε. 'Υπήρξαν σύγχρονα και τα έκφραστικά όργανα μιας έποχής, ένός ιδανικού, μιας ύπερατομικής αξίας, κοντολογής ένός στοιχείου, που συγκεντρώνει τα γνωρίσματα της univèrsalité και objectivité. Δίχως αυτά τα γνωρίσματα, όλα τα έργα τέχνης θ' άποτελούσαν άπλως ψυχολογικά ντοκουμέντα, όπως ψυχολογικά ντοκουμέντα είναι τα σχέδια της Miss Valeria Ladd.

Κάθε κομμάτι είναι κι' ένα ίσοδύναμο ψυχικών ροπών της, κάθε μορφή ζωγραφική είναι και μια άναλογία άντικειμένων που δε θάθελε ή δε θα μπορούσε ήθικά δεσμευμένη να μάς παρουσιάση με ώμοιτητα.

Η περιπέτεια του συναισθήματος που άφου χύμησε προς την πόρτα της θραστικής άμεσης έκδήλωσης και άποκρούστηκε σκληρά από την κοινωνική έπιταγή, καταφεύγει στόν κόσμο τών παραστάσεων, άρπάζει μια σπολή από την μνήμη και μεταμφιεσμένο έτσι φανερώνεται σ' ένα ζωγραφικό σχέδιο για ν' αφήση την ψυχή να ξανάβρη για λίγο την ίσορροπία της και την γαλήνη.

Η έλληνική μυθολογία, ή Βίβλος, ή έρμος πρόσφεραν αυτό τόν εξωραϊσμό που λέγεται άκουαρέλλα της Miss Valeria Ladd. Αυτό π.χ. το έργο του 'Αδάμ και της Εβας (άρ. 60), δέν ζητά να μάς δώση άπλως την εικόνα δυο ανθρώπων που πρῶνε ήσαν καρπό. 'Αλλά το όραμα του άσυγκράτητου πάθους που έφερε τόν άνθρωπο σε όριστική ρήξη με την ψυχή

«τελειότητα» που εκπροσωπεί το θεό. Δυο χείλη άνοιγμένα σε ήδονή άναστάτωσης, δυο δόντια που χώνονται στόν φλογισμένο κατακόκκινο καρπό, ένα μάτι όρθάνοιχτο, έκστατικό, γεμάτο παροχή και δίπλα μια μάσκα άδαμική ύποταγμένη στο νόμο που σκαρώνει τη ζωή. Βρίσκεσαι σε μίαν αίθουσα άνησυχίας και παροξυσμού.

Μάτια όρθάνοιχτα, φλογισμένα από έμποδισμένα πάθη, μορφές ρουφηγμένες, φιλήδονες, τραγικές, χέρια τενταμένα, κορμιά φαγωμένα από άκατανίκητες όρμες χοροπηδούν δόλγυρά σου σάν σκιές πρωτόγονης χορευτικής σεξουαλικής άλλοιογίας. Φαύνοι και Πάνες, 'Ερωτες και Σειληνοί, 'Αφροδίτες και Σάτυροι προβάλλουν μ' ένα άκράτητο διονυσιασμό για να ίσορρήσουν τόν ήθικό πόλεμο της νήσης με το ένστικτο, της λογικής με την φουρτουνασμένη ψυχή, το πολιτισμό με την άρχέγονη ούσια.

Η ζωγραφική μέσα σ' αυτό το άναστατώμα ξεχαρβάλώνεται. Χωρίς λογικό έρμό, χωρίς κανόνες και πειθαρχία, τα χείλη με τα δόντια άλλαζαν τοποθέτηση, τα μάτια άναποδογυρίζονε την προοπτική, το χρώμα βγαίνει έξω από τα πλαίσια του ζωικού πάθους. 'Εδῶ δέν ενδιαφέρει το ζωγραφικό αποτέλεσμα, μά ή φυσιολογική λειτουργία, δέν υπάρχει σκοπιμότητα καλλιτεχνικής συγκίνησης, μά αίτιότητα ψυχικής άναστροφής. 'Οι άποτελεί το κέντρο της προσπάθειας είναι πῶς να βρεθί μια φανταστική πραγματώση, ένα άλλοιογικό καταφύγιο για πόθος μυστικούς. Μάς θυμίζει αυτό το déplacement του πραγματικού από το ζωγραφικό τη περίπτωση του δνειρού. Με μια μονάχα διαφορά. 'Ενῶ ή παροχέτευση στα δνειρά μας έχει παθητικό χαρακτήρα —άφου το υλικό άποθητικό άδραναί— έδῶ έχει μορφή έποκειμένου άδραναί— έδῶ έχει μορφή ενεργητική, με πυρετώδη μάστιγα όβρητης.

Η Miss Valeria Ladd άντλεί τα σύμβολα της από την αρχαία 'Ελλάδα. Αυτή ή νεοαμερικανική έλληνολατρεία, μάς έδωσε την αρχαία 'Ελλάδα πολλές φορές ως τα σήμερα με φουστάνια και τακούνια άγγλοσαξωνικού πορτιανισμού.

Η νοθευμένη από το χριστιανισμό νοστροπία τών Ευρωπαίων, άδυνατεί να συλλάβη το άληθινό νόημα της 'Ελλάδας. Στην αρχαία έλληνική τέχνη π.χ. το διονυσιακό πνεύμα ήταν ο ύμνος στυ φυσικό στοιχείο που ή φιλοσοφικά κατώτερη διδασκαλία της Πλατωνικής έθεόρησε άργότερα βρώμικο και σατανικό. Δέν ύπήργα λόγος να γίνεται ύπανιγρό: για το πνεύμα αυτό, τη στιγμή που ή καθαρία ύγιεινή κοινωνική αντίληψη του γυμνότητας και το ζήτησε στη φυσική του γυμνότητα και με τέτοια εύθυσια μάστιγα, που θάκανε έναν σημερινό χριστιανό Ευρωπαίο να πάθη σύμφωρη από ντροπή. Το διονυσιακό πνεύμα είχε μια βαθύτερη ήθική και θρησκευτική αξία. Τη σεξουαλική έλξη δε υπερέπαν να την ύμνηση στην τέχνη του ό Έλληνας. Και την παρουσιάζει όχι άλλοι-

γορικά, όχι με περιστροφές και ήθικά προσχήματα, μά τίμια και ελκυστικά, μ' ένα γυμνό άνδρικό κορμί σ' όλη του τη μυτική ένταση ή άκόμα όπως στα έερά της Δήλου μ' αυτά τα όργανα της ζωικής άναπαγωγής. Μια τέτοια καλλιτεχνική ιδέα δικαιολογεί γιατί στη ζωή του ο φυσιοκράτης αυτός ο λαός δέν είχε νευρασθένειες και άτροφές ύστερισμούς και ψυχικές παρακρούσεις. Η αντίθετη καλλιτεχνική άποψη έξηγεί και τ' αντίθετα στη ζωή έπακόλουθα, τών σημερινών άστικών κοινωνιών.

Η Τέχνη δέν γινότανε καταφύγιο σε κάθε λογής πάθος, γιατί πάθος με τη σημερινή μορφή δέν ύπήρχε. Το καλλιτεχνικό έργο άνήκε στην όλότητα, ίσορροπία το κατόρθωμα και την ιδέα της, όχι την περιπέτεια του τεχνίτη. Ήταν δημιουργημάτων της φύλης και όχι της ψυχής. Ο χριστιανισμός άναποδογύρισε αυτή την ίσορροπία. 'Ανακήρυξε τόν άνθρωπο βασιλιά της άνθρωπότητας, έκθρονίζοντας το φυσικό νόμο, που ένσάρκωναν οί θεοί του 'Ολύμπου. Και στο βασιλιά αυτό έδωσε χαρακτήρα ολέθριο και ήθικά καταστροφικό για την υγεία τών λαών. Κήρυξε έναν πόλεμο κρυφό, σκοτεινό και πνευματοφόρο στα φυσικά ένστικτα, που βρήκε τόν αντίχτυπο που και στην τέχνη.

Η ψυχανάλυση μάς κατήγγειλε τις τελευταίες δεκαετίδες, ότι κείνο που ο ίουδαϊκός ιδεαλισμός καταδίκασε σε υαρισμό και θάνατο, είχε δραπετεύσει πρό πολού και όροσε με άπατήλη μάσκα στα δνειρα και στα παιχνίδια, στα δνειροπολήματα και στα έργα τέχνης. Ο διονυσιασμός ξαναφανερώθηκε. Όχι όμως στην αρχαιοελληνική του σημασία, μά στο ρόλο της άπατήλης μάσκας. Όχι σάν άνθρωπορφική ιδέα μιας φυσικής λειτουργίας, μά σάν μια φόρμα που θα ζητούσε εν δόμωτι της έλληνολατρείας τόν πουριτανό της συγχώρηση για την έξωτερική της του συναισθήματος που ή νεότερη ήθική αντίληψη θεωρεί παράνομο. Όχι με την ήθική σημασία της φυσιοκρατικής λατρείας του 'Ελληνα, μά με την ήθικολογική σημασία της άντιφυσιολογικής θρησκείας του χριστιανού.

Ο διονυσιασμός της Miss Valeria Ladd είναι καθαρά άμερικανικός και πηγάζει κατ' εύθειαν από τη χώρα της και την έποχή της.

Ζήτησε μ' αυτόν θεραπευτικά της ψυχής της άποτελέσματα. Ζήτησε να παγιώσει την ήθική και τη σεμνοτυφία και να σκαρέψη τα συναισθήματα με ζωγραφικά κόστομια. Σάν τόν πολυμήχανο 'Οδυσσεά βρήκε έναν δούρειο ίππο για να περάση μέσα στα τείχη της συμβατικότητάς μας, τούς καύμους του ένστικτου της.

'Αλλόμονο όμως. Οί γιοι του 'Οδυσσεά άνακάλυσαν τη μηχανή και γνώρισαν το δόλο του πρωτομάστορα. Ήταν ο δόλος άξιος ν' άπασχολήση τις στήλες αυτές και γέμισε το λογισμό μας στοχασμούς, που άν δέν άφορούνε την τέχνη της Τέχνης, άναφέρονται όμως στη φιλοσοφία της.

Α. Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝ. ΕΜΠΟΡ. ΠΙΣΤΕΩΣ

Συνάλλαγμα — Έπιταγά

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ο ΓΑΥΠΗΣ ΔΑΝΤΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Δέ μπορῶ ἀκόμα νά τό πιστέψω. Τό παιδί αὐτό μέ τό δυνατό γιά τή ζωή ρεαλισμό του, μέ τήν ἀπέραντη αἰσιοδοξία του, πού τήν στήριζε ἕνα γερά οἰκοδομημένο παράστημα, θά βρεθῇ κρεμασμένο ἕνα πρωινό ἀπό τό παράθυρο;

Ποῖος θά μποροῦσε νά υποψιαστῇ ὅτι ὁ στιβαρός αὐτός ἐργάτης τῆς τέχνης ἔκρυβε ἕνα τόσο εὐθραστο ψυχικό κόσμο, πού τό πρῶτο χτύπημα μιάς συνασθηματικῆς δοκιμασίας ἔφτασε γιά νά τόν σωρίσῃ σέ συντρίμια.

Εἶχε ἀρχίσει στήν τέχνη νά μάς δίνει τὰ πρῶτα προϊόντα τῆς μετωπυμένης πιά τεχνικῆς του ἀντίληψης. Γεμάτος ἰδανικά γιά μεγάλες καλλιτεχνικές πραγματώσεις, εἶχε σφυρηλατήσει τίς τεχνικές του βάσεις κατά τρόπο πού θά μπορούσαν νά στηρίξουν τίς μεγάλες κατοπινές του συλλήψεις. Ὑστερα ἀπό τό ταξίδι του στήν Εὐρώπη, ὅπου τό μάτι ἀπόχτησε φαρδύτερο ὀρίζοντα καί ἡ γνώση του πλουτίστηκε μέ τίς μελέτες δασκάλων διεθνούς ἀξίας, ὁ Δάντης Θωμόπουλος παρουσίαζε μιάν ἐξελίξη πού μάς ἐξέπνευσε ὅλους γιά τό γοηφόρο ρυθμό τῆς. Μάστορας ὅχι μόνο στόν πηλό, ἀλλά καί στό μάρμαρο καί στό μέταλλο, ἤξευρε νά παλεῦν μέ τή σκληρή ὕλη τῆς τέχνης του καί νά ἐπιβάλλῃ σ' αὐτήν τήν γλυπτική του θέληση. Στήν ἐποχή πού οἱ νέοι καλλιτέχνες παίρνουν ἀπό τό μέτριο ὀριστικό διοζύγιο καί περιορίζουν τό ρόλο τους, σέ μιάν ἀριστοκρατική μέ τόν πηλό σῆμα, ὁ Δάντης φώναζε πῶς δέ μπορεῖ νά ὑπάρξῃ καλλιτέχνης χωριστά ἀπό τό μάστορα. Ἐφ' ὅσον γιά παράδειγμα τίς μεγάλες ἐποχές, τήν ἑλληνική τέχνη πού ἄν δέ μπορούσε μαζί μέ τοὺς καλλιτέχνες τῆς γενεᾶς του νά φτάσῃ τήν ἀριστερίαν τῆς, προσπαθοῦσε τοῦλάχιστον νά περάσῃ μέσα ἀπό τίς τεχνικές τῆς ἀφ' ἑκταίρας. Ὁ Δάντης Θωμόπουλος ἐξαίρετος ἀπό τοὺς ὅλους νέους ὅχι μόνο γιά τήν τεχνική του κατάρτιση, ἀλλά καί γιά τόν ἀκλόνητο ρεαλισμό του, πού τόν βαστοῦσε μακριά ἀπ' ὅλες τίς μεταφυσικές, φορμαλιστικές καί ἄλογες ἀναζητήσεις τῆς «καθαρᾶς» τέχνης.

Εἶχε ὁδηγῶ τῇ φύσει καί πίστευε πῶς ὁ ἄνθρωπος ὅχι μόνο σάν φυσική ὀντότητα πρέπει νά κολοῦθῃ τοῦς νόμους τῆς, ἀλλά καί σάν ὀντότητα καλλιτεχνική. Μόνο τό φυσικό γι' αὐτόν ἦταν τό αἰσθητικό καί ἀπό τήν ἀποψη τούτη συγχαροῦσε ἐπεμβάσεις τοῦ τεχνίτη μόνο μέσα στό πειθαρχημένο πλαίσιο τοῦ ρεαλισμοῦ του. Κι' ἄν κάποτε ἀναζητοῦσε τίς γενικεύσεις μ' ἕνα πνεῦμα ἀρχιτεκτονικό—αὐτοπροτομή στήν ἔκθεση τοῦ Ζαπτιέου— πάλι δέ ζήμιωνε τίς ἀφετηρίες του. Οἱ τελευταῖες ἐπιδόσεις του ἀποτελοῦν μία δυνατή προειδοποίηση γιά τό ποῖος θάτταν ὁ ρόλος του στή γλυπτική ἱστορία τοῦ τόπου. Μιά προειδοποίηση πού ἄν ἀπό πνεῦμα στενά ἐπαγγελματικό, δέν θέλησαν νάκούσουν συνάδελφοί του στήν Ἑλλάδα, ἄκουσαν στήν Κοπενάγη ὅπου ἔστειλε τό κεφάλι τοῦ Δανοῦ Σβέντσερ καί μετ' ἐκείνη μίλησε γι' αὐτό ὁ διευθυντής τοῦ ἐκεῖ Μουσείου. Ὁ ρεαλισμός του σ' αὐτό τό ἔργο δέν εἶναι νεκρός, ὅπως φαντάζονται ἴσως οἱ ὁπαδοί τῆς ἀντιρεαλιστικῆς τέχνης. Ἡ ὕλη καί τὰ μορφώματά της ἔχουν τέτοια ἐσωτερικότητα, τέτοια ψυχικότητα, πού καμμία λυρική ἔξαρση τῶν φορμαλιστῶν καί ἰδεολογιστῶν δέν κατάφερε ὡς τόσο νά μάς δώσῃ. Χαρά στόν τεχνίτη πού θά πλησιάσῃ αὐτό τό πνευματικό μεγαλεῖο τῆς οὐκείας. Μιά τέ-

τοια προσέγγιση κατάφερε ὁ Δάντης στό κεφάλι τῆς νέας Δ.Λ. Ὁ δυνατός ρεαλισμός μέ τό λεπτό αἰσθημα, ἡ χειροπιαστή μορφή μέ τόν παλμό πού ἐξευγενίζει, βρίσκουν ἐδῶ ἕνα συνδυασμό. Γέρνει τό κεφάλι ἐλαφρά πρὸς τὰ κάτω, τὰ μεγάλα μάτια θάρουν στοχαστικά, τὰ χεῖλη συσπασμένα σ' ἕνα κίνημα σοβαρῆς προσήλωσης καί τό λεπτό χλωμό πρόσωπο πλαισιωμένο στήν μεσοχωρισμένη ἀνεπιτήδευτη κόμη.

Ὑστερα τό κεφάλι τοῦ ὑποφαινόμενου μέ κίνηση, ψυχολογία πού μαρτυροῦνε δύναμη τεχνική ὅχι συνθησισμένη. Θυμᾶμαι ὅτι σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς δουλειᾶς του, ὁ καλλιτέχνης, μέ ὑπερέβαινε νά τοῦ μιῶν γιά πράγματα πού εἶχαν ἐνδιαφέρον πνευματικό πολέμου. Γιά διαφωνίες μέ ἰδεολογικούς συμπολεμιστές, γιά συγκρούσεις μέ πνευματικούς ἀντίπαλους κλπ. Ὅταν στό τέλος κατάλαβα τήν ἐπίμονη αὐτή του προτίμηση, καί τόν ρώτησα σχετικά, μοῦ ἀπάντησε πῶς ὁ καλλιτέχνης δταν ζητᾷ νά βρῇ τόν ἰδιαίτερο χαρακτήρα τοῦ μοντέλου του, πρέπει νάνακαλύπτῃ τό στοιχεῖο πού θέτει σέ κίνηση ἐντατική ὅλο τοῦ τό μηχανισμό, καί νά ζητᾷ νά τό ἐκμεταλλεῖται γιά ν' ἀρπάξῃ τό κινητικό καί μορφοπλαστικό στοιχεῖο πού τοῦ χρειάζεται.

Καί ἀπό τρίτους βεβαιώνομαι πῶς τὰ στοιχεῖα αὐτά ἀποκρυσταλλωμένα στόν πηλό ἀπέδωσαν χαρακτηριστικά τό πρότυπο. Ὁ Δάντης Θωμόπουλος σέ στιγμές παραφοράς πού τόν προκαλοῦσε τό ψυχικό του τραῦμα, κατέστρεψε μερικά ἀπό τὰ ἔργα του, κι' ἔτσι δέν ἔχομε δολόκληρη τήν ἐργασία του.

Μά κι' αὐτή ἀκόμα πού ὑπάρχει, θά δείξῃ τὰ προσόντα τοῦ τεχνίτη πού χάθηκε, δταν ὁ καθηγητής τῆς Α.Σ.Κ.Τ. καί πατέρας τοῦ Θωμάς Θωμόπουλος, τήν παρουσιάσει, ὅπως μοῦ ἔλεγε, στό φιλότιμο κοινό, μ' ἕνα μνημόσυνο καλλιτεχνικό.

—Προτίμησε ὁ νέος γλύπτης, τὰ προσόντα αὐτά νά μὴ βροῦνε τήν κανονική του ἀνάπτυξη καί στράφηκε τῇ ζωῇ του. Πίστασε πῶς μ' ὅλο τό στιβαρό του σῶμα καί τό θεληματικό του χαρακτήρα, δέν θά μπορούσε νά παλαίψῃ ψυχικά μέ τή ζωή πού μέ μιάς τοῦ ἀποκαλύφθηκε σ' ὅλη τήν κοινωνική τῆς ψευτικά καί ἀθλιότητα. Καί προτίμησε τήν ἀτομική διαμαρτυρία ἀπό τήν ἰδεολογική πολεμική ἀντιμετώπιση τοῦ κακοῦ.

Δέ μπόρεσε νά συλλάβῃ σέ μιά φιλοσοφική γενέκουση τίς ρίζες τῆς προσωπικῆς του συναισθηματικῆς συμφορᾶς, καί προτίμησε τό δρόμο τοῦ ἀτομικοῦ τοῦ ἀφανισμοῦ, ἀπό τό δρόμο τῆς ἀντικειμενικῆς καταστροφῆς τῶν θεσμῶν πού προεκάλεσαν τόν κλονισμό του.

Καί ὅμως, ὁ δεύτερος δρόμος πού θά χρειάζοταν ἴσως κάποτε τήν τέχνη του καί τῇ ζωῇ του, θά τόν ὡδηγοῦσε μαζί μέ τοὺς συναθρώπους του σέ σχέσεις καλύτερες καί πιό εὐκρινεῖς.

Ἡ ζωὴ θά κυλοῦσε τότε καί γι' αὐτόν πιό ἀρμονισμένη μέ τή μητέρα φύση, πού τῇ στιγμή τούτῃ χαρίζε στό κουφάρι του μιά ἀνακούφιση πού οἱ ἄνθρωποι δέ μπόρεσαν νά τοῦ δώσουν.

Α. Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον
Δραχμ. 30.000.000

Ἀποθεματ. Τακτ. καὶ Ἐκτακτὸν
Δρ. 120.496.030.25

Τηλ. Διεύθυνσις ΟΣΕΑΑ Ἀθῆνας
Πειραιᾷ

Ἔδρα ἐν Ἀθῆναις
Κοραῆ 1

Ἐμπορικὴ Διεύθυνσις καὶ Ἐργοστάσιον
ἐν Πειραιεὶ (Δραπετσῶνα)

ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΟΣΕΑ
(Θεικόν, Ὑδροχλωρικόν, Νιτρικόν, Θεικόν,
Βας, Ἀνυδρὸν).
ΘΕΓΓΙΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΣ
ΘΕΓΓΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΦΘΟΡΙΟΠΙΡΙΤΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΣΩΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΑΞ
ΓΑΡΓΑΛΟΣ

ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀπλά καὶ σύνθετα

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ἐντομοκτόνα καὶ Παράσιτοκτόνα.
(Θεικός Χαλκός, Περσπορίνη, Θειοχλω-
ρίνη, Μελιόρην, Δαυλίτην, Πετρελαίο-
σάπων, Θειοσβέστιον, Νικοτινικό, Ἀρσεν-
νικόσχη, Διθειοχλός Ἀνθράξ, Φθοριοπι-
ριτικό Νάτριον).

ΥΕΛΟΥΡΓΕΙΟΝ

Φάλοι παντός εἶδους.
Δαμίζαναι πλεκταί.

Γαλοπίνικες κοινὸι (Τζάμα).
Γαλοπίνικες Μάτ.
Γαλοπίνικες Διαμάντα.
Γαλικά οὐκιστῆς χρήσεως.
Διάφορα Καλλιτεχνικά.
Γάλατα εἰδη οἰκοδομῆς.
(Τοῦβλα, Κέρατοι, Φωταγωγοί).

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

ΣΙΔΗΡΟΠΙΡΙΤΑΙ Κασσάνδρας
Ἐρμιόνης
ΑΙΓΝΙΤΑΙ Ὁρωπὸς
Κορώνης

Ἀντιπρόσωποι καὶ Πράκτορες ἐν
πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Συνάλλαγμα Ἐπιταγὰι

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

—ΧΡ. ΕΥΕΛΠΙΔΗ, Ἀγροτική Οἰκονομία, τριμηνιαία ἔκδοσις γεωργικῆς οἰκονομικῆς καὶ ἀγροτικῆς πολιτικῆς, ἔκδοσις Φλάμμα, Ἀθῆναι 1935, σελίδες 132.

Ἡ μελέτη τῶν γεωργικῶν μας ζητημάτων, ἡ ὁποία παρουσιάζει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρὸς τοὺς ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, δέν ἔτυχεν ἀκόμη τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἀπὸ ἀποψευ-
ως οἰκονομικῆς δυνατότητος, δηλαδὴ πρακτι-
κῆς ἐφαρμογῆς τῶν συμπερασμάτων τῆς γεω-
πονικῆς ἐπιστήμης. Ἐπίσης ἡ ἐρευνα τῶν γεω-
πονογικῶν γεωργικῶν καὶ γεωρονομικῶν καὶ γεω-
πονογικῶν γεωργικῶν δέν ἀπασχόλησεν εἰσέτι
ἐπαρκῶς τοὺς μελετητὰς τῶν γεωργικῶν καὶ
κτηνοτροφικῶν μας ζητημάτων, ὥστε νά κα-
ταστή ἰκανὴ ἡ ἐπὶ σταθερῶν βάσεων χάρα-
ξις μιάς λελογισμένης ἐν τοῖς καθέκαστα γε-
ωργικῆς πολιτικῆς ἡ τοῦλάχιστον ἡ προσαρ-
μογῆς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς τῶν ἐξ ἀπομνημόσεως
ἔξωθεν συνήθως εἰσαγομένων μέτρων.

Τὰ κενὰ ταῦτα ἐπιδίδει νά πληρώσῃ τό ἐ-
σχάτως ἐκδοθὲν περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ἀγροτική Οἰκονομία», τό ὁποῖον ἀποβλέπει
εἰδικότερον εἰς τοὺς κάτωθι σκοπούς: Τήν
μελέτην τῶν ἀγροτικῶν ζητημάτων ἀπὸ τῆς
οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν πλευρᾶς. Τήν
λεπτομερεστέραν ἐρευναν τῶν ἐνδιαφερόντων
τῶν τόπων μας γεωρονομικῶν καὶ γεω-
ρονομικῶν ζητημάτων. Τήν ὑπόδειξιν τῶν
ἀπαιτήσεων πρὸς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς,
ἥτοι γεωργίας, κτηνοτροφίας, ἀμπελοποιίας,
καπνοπαραγωγῆς, δειροκομίας, κηπουρικῆς,
δασκομίας, γεωργικῆς βιοτεχνίας κλπ. Τήν
ὀργάνωσιν τῆς κατεργασίας καὶ διαθεσεως
τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Τήν συζήτησιν
καὶ κατεύθυνσιν τῆς ἰδιωτικῆς καὶ συνεταιρι-
κῆς οἰκονομίας πρὸς χάραξιν μιάς λελογισμέ-
νης καὶ σκοπιμῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τοῦ
κράτους καὶ τῶν δημοσίων πρὸς ἐξύψωσιν τῆς
συν. Τήν κατεύθυνσιν πρὸς ἐξύψωσιν τῆς
κοινωνικῆς ζωῆς τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως.
Καί, γενικότερον, τήν παρακολούθησιν τῆς
διεθνούς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ πολιτικῆς,
τῆς ὁποίας τὸν ἄμεσον ἀντικείμενον ὑφίστα-
μεθα.

Βεβαίως τό πρόγραμμα τοῦτο εἶναι εὐρύ
καί δύσκολον. Ἀλλὰ συγχρότως καὶ μεγάλως
διὰ τὸν τόπον μας χρησιμότητος. Ἀφοῦ ἡ γε-
ωργικὴ οἰκονομία ἀποτελεῖ τήν βάσιν τῆς γε-
ωργικῆς μας τοιαυτῆς.

Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τῆς «Ἀγροτικῆς Οἰ-
κονομίας» ὁ καθηγητὴς παρὰ τῇ Ἀνωτ. Γεω-
πονικῇ Σχολῇ καὶ γερονομιστῆς κ. Ἀρ. Σί-
δερης ἀρχίζει τήν δημοσίευσιν μελέτης αὐτοῦ
περὶ τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων, ἐξιστο-
ρῶν τήν γενέσασιν μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἰδίαν
Ἐπανάστασιν κίνησιν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν
ἐπαγγελματικῶν τάξεων. Ἐπόμεναι ἰδίαι εἰς
τὸ ὁποῖον ἐπιδίδει τὴν εἰσαγωγὴν παρ' ἡμῶν
τῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ εἰδικότερον
θεσμοῦ τῶν Γεωργικῶν τοιούτων. Ὁ κ. Ν. Ἀναγνο-
στόπουλος, τέως καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης, δημοσιεύει ἐκτενὴ μνημονο-
γράμματα τοῦ χωρίου Λιτόχωρον τῆς Μακεδονίας,
τὸ ὁποῖον ἐξετάζει ὡς τυπικὸν χωρίον ἐξορ-
μῆσεως, ἥτοι χωρίον τοῦ ὁποῖου οἱ κάτοικοι
δέν ζοῦν κυρίως ἀπὸ τῆς γεωργικῆς καὶ κτη-
νοτροφικῆς παραγωγῆς τῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐ-
ργασίας τῶν εἰς τὰς πόλεις ἰδίαι. Τοιαῦτα χω-
ρία ὑπάρχουν πλείστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, συν-
τηροῦμενα ὅχι ἀπὸ ἐξαγωγῆν προϊόντων, ἀλλ'
ἀπὸ ἐξαγωγῆν ἀνθρώπων.

Τέλος, ὁ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ κ. Χρ.
Εὐελπίδης, ὁλοτε γεν. γραμματεὺς τοῦ ὑ-
πουργείου Γεωργίας καὶ νῦν βουλευτῆς, ἀνα-
πτύσσει τὰς ἐξελίξεις τῆς παγκοσμίου γε-
ωργικῆς κρίσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀσχο-
λήσας ἐξελίξεις τῶν χωρητικῆς τῆς κρίσεως
αὐτῆς. Ἐξετάζει τὸν χαρακτήρα τῆς κρίσεως
καὶ τὰ προβλήματα τῆς διευθυνομένης οἰκονο-
μίας. Ἀπαριθμεῖ εἰς τὰ ληφθέντα εἰς τὰ δι-
άφορα κράτη μέτρα διὰ νά διαπιστώσῃ, δέν
ἐπ' ὧν ἔλαβεν ἡ ἀπαιτούμενα ἀποτελέσματα.
Καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ γε-
ωργικὴ κρίσις ἔλαβε χρόνιον χαρακτήρα, προ-
καλοῦσα οὐχὶ καταστροφὰς καὶ ἀνεργίαν, ὡς
ἡ βιομηχανικὴ καὶ χρηματιστικὴ τοιαυτή, ἀλλ'

ὑποβιβάζον τὸν βιωτικὸν ἐπιπέδον τῶν ἀ-
γροτῶν.

Εἰς ἐκτενὴ βιβλιοκρισίαν γίνεται εἰς τὴν ἰ-
στοῦσαν πρῶτον καὶ ἡ κριτικὴ κατόπιν τῶν
ἐκδοθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος βιβλίων
ἐν Ἑλλάδι, ἀσχολούμενων μὲ γεωρονομικὰ καὶ
ἀγροτικὰ, ὡς καὶ πολλῶν ἔξωθεν τοιούτων.
Ἀκολουθοῦν ἀποψευ-
ως οἰκονομικῆς δυνατότητος, δηλαδὴ πρακτι-
κῆς ἐφαρμογῆς τῶν συμπερασμάτων τῆς γεω-
πονικῆς ἐπιστήμης. Ἐπίσης ἡ ἐρευνα τῶν γεω-
πονογικῶν γεωργικῶν καὶ γεωρονομικῶν καὶ γεω-
πονογικῶν γεωργικῶν δέν ἀπασχόλησεν εἰσέτι
ἐπαρκῶς τοὺς μελετητὰς τῶν γεωργικῶν καὶ
κτηνοτροφικῶν μας ζητημάτων, ὥστε νά κα-
ταστή ἰκανὴ ἡ ἐπὶ σταθερῶν βάσεων χάρα-
ξις μιάς λελογισμένης ἐν τοῖς καθέκαστα γε-
ωργικῆς πολιτικῆς ἡ τοῦλάχιστον ἡ προσαρ-
μογῆς πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς τῶν ἐξ ἀπομνημόσεως
ἔξωθεν συνήθως εἰσαγομένων μέτρων.

Τὰ κενὰ ταῦτα ἐπιδίδει νά πληρώσῃ τό ἐ-
σχάτως ἐκδοθὲν περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ἀγροτική Οἰκονομία», τό ὁποῖον ἀποβλέπει
εἰδικότερον εἰς τοὺς κάτωθι σκοπούς: Τήν
μελέτην τῶν ἀγροτικῶν ζητημάτων ἀπὸ τῆς
οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν πλευρᾶς. Τήν
λεπτομερεστέραν ἐρευναν τῶν ἐνδιαφερόντων
τῶν τόπων μας γεωρονομικῶν καὶ γεω-
ρονομικῶν ζητημάτων. Τήν ὑπόδειξιν τῶν
ἀπαιτήσεων πρὸς ἀγροτικῆς μας παραγωγῆς,
ἥτοι γεωργίας, κτηνοτροφίας, ἀμπελοποιίας,
καπνοπαραγωγῆς, δειροκομίας, κηπουρικῆς,
δασκομίας, γεωργικῆς βιοτεχνίας κλπ. Τήν
ὀργάνωσιν τῆς κατεργασίας καὶ διαθεσεως
τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Τήν συζήτησιν
καὶ κατεύθυνσιν τῆς ἰδιωτικῆς καὶ συνεταιρι-
κῆς οἰκονομίας πρὸς χάραξιν μιάς λελογισμέ-
νης καὶ σκοπιμῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τοῦ
κράτους καὶ τῶν δημοσίων πρὸς ἐξύψωσιν τῆς
συν. Τήν κατεύθυνσιν πρὸς ἐξύψωσιν τῆς
κοινωνικῆς ζωῆς τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως.
Καί, γενικότερον, τήν παρακολούθησιν τῆς
διεθνούς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καὶ πολιτικῆς,
τῆς ὁποίας τὸν ἄμεσον ἀντικείμενον ὑφίστα-
μεθα.

—Γ. Α. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ κοινὸς νοῦς,
Κρίσεις καὶ Ἀκρίσιαι, σχ. 8ον, σελ. 177,
ἔκδ. «Ἐργασία» τύπου, Ἀθῆναι 1935.

Ὁ κ. Ροδόπουλος μετὰ σταδιοδρομίαν τρα-
πεζικὴν καὶ πολιτικὴν παρουσιάζεται ἀπὸ
τινὸν ἔτον ὡς οἰκονομικὸς συγγραφεὺς, ἐν-
θυμίζων ἐν προκειμένῳ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ
Ricardo, ὅστις μετὰ ὁμοίαν ἐξέλιξιν, ἀσχολή-
θεις μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, παρουσι-
άζει σοφιστικὰς ἐργασίας. Εἶναι ἀληθές, ὅτι,
ὅταν εἰς ἐπιστήμην εὐρίσκειται εἰς τὴν ἡλικί-
αν τοῦ συγγραφέως, ἔχει πλὴν τῆς μαθησεως
καὶ ἐν ἐξαιρετικῇ σημασίᾳ ἐρόδιον διὰ συγ-
γραφῆν ἔργων καὶ δι' οἰκονομικῶν, τὴν πεί-
ραν, καθότι κατὰ σοφὴν παρατήρησιν τοῦ Εὐ-

Βιβλία πρὸς ἀναγγελίαν
καὶ πρὸς κρίσιν ἀποστέλλουν
εἰς τὰς γραφεῖας τῆς «Ἐρ-
γασίας», ὁδὸς Βουλῆς 1.

ριπίδου, «τό γῆρας... τὸν νεότερον φρενῶν
—σοφότερον πέφκει ἀκαμψέστερον—ἐμπε-
ρὶ γὰρ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ».

Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βιβλίου του, ἐξετά-
ζων τὰ συμπτώματα τῆς κρίσεως, ὡς ἐπίσης
καὶ τὰ αἰτία αὐτῆς, εὐρίσκει ὅτι ὡς χαρ-
ακτηριστικὰ συμπτώματα παρουσιάζονται τοῦτο
μὲν ὑπερπαραγωγή, τοῦτο δὲ ὑποκατανάλωσις
καὶ ὅτι οὐδεὶς εἰς τὴν μηχανοκρατίαν. Καί-
τοι θά ἦδυναν νά διαφωνήσῃ τις πρὸς τὸν
ἐλλειπτικὸν συγγραφεῖα ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἰτία τῶν
κρίσεων, καθότι αἱ οἰκονομικαὶ κρίσεις δέν
ὀφείλονται τὸσόν εἰς τὴν μηχανοκρατίαν, ἀλ-
λὰ εἰς τὴν νεότεραν διαμόρφωσιν τοῦ οἰκονο-
μικοῦ ὁργανισμοῦ, οὐχ ἥτιον ὅπως ἐάν θεωρη-
σῃ τις τὴν μηχανοκρατίαν ὡς αἰτίαν τῆς νε-
ωτέρας ταύτης διαμορφώσεως τοῦ οἰκονομ-
ικοῦ ὁργανισμοῦ, βλέπει ὅτι ὁ συγγραφεὺς εὐ-
ρίσκειται ἐν τῇ ἀλήθειᾳ.

Ἐν ἐπομένῳ κεφαλαίῳ ὁ συγγραφεὺς ἐξε-
τάζει ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως τὴν ἐπαρμένην
τῆς μηχανοκρατικῆς παραγωγῆς καὶ διακρί-
σιν τὸ διατὶ δέν ἐκτίσταντο μηχανοκρατικῆς πα-
ραγωγῆς κατὰ τὰς παλαιότερας ἐποχάς. Τὸ μέ-
ρος αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τὸν παρουσιάζει πάλιν
ἀποδεικνύει δὲ τὸν συγγραφεῖα κάτοχον βαθύ-
τατον ἱστορικὸν γνῶσιν. Τὴν μὴ ἐφαρμένην
τῆς μηχανοκρατίας εἰς τοὺς πλείστους τῶν
ἐπὶ ἐκείναις ἐποχῶν ἐπὶ τῇ ἐξελίξει τῶν
ἀρχαιοτέρων λαῶν καὶ γενικῶς εἰς τὰς παλαιό-
τερας ἐποχάς ἀποδίδει εἰς τὸ ὅτι δέν προσδι-
σταν αὐτὴ πρὸς τὴν νοσηρίαν καὶ τὸν πρό-
σθεν τοῦ σκέπτεσθαι τὴν παλαιότεραν λαῶν.
Τὴν σκέψιν ταύτην θά ἦδυναν καλύτερον νά
ἐκαστον λαὸν καὶ εἰς ἐκαστὴν ἐποχὴν προσι-
διάζει καὶ ἰδίᾳ ἐκδηλοῦσιν πολιτισμοῦ.

Ἐν ἐπομένῳ κεφαλαίῳ ἐξετάζει τὴν ἐπι-
συνέστατον ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος τεραστίαν ἀ-

νάπτυξιν τῆς μεγάλης βιομηχανίας, εὐρίσκει
δὲ ὅτι αὐτὴ δέν ὀφείλεται μόνον εἰς τὰς νέ-
ας ἐφευρέσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν
συνθηκῶν, αἵτινες παρεσκευάσαν τὸ ἔδαφος
διὰ τὴν τοιαύτην ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανι-
κῆς παραγωγῆς.

Εἰς τὸ ἐπόμενον μέρος τῆς ἐργασίας του
ἐξετάζων τὰ καλὰ καὶ κακὰ τῆς μηχανοκρα-
τίας, εὐρίσκει ὅτι ἀναμφισβήτητος εὐρισκό-
μεθα ἐν μεγίστῃ πρὸς ὅσον ἀφορᾷ τὴν τε-
χνικὴν τελειοποίησιν ὅλων τῶν κλάδων, οὐχ
ἥτιον ὅμως αὐτὴ κατὰ πολλὰ ἐξουδετερουεῖται
ἐκ τῶν κακῶν συνεπειῶν τῆς μηχανοκρατίας,
αἵτινες παρουσιάζουν μίαν ἀνθρώπινην στε-
ρομένην ἥθικαν καὶ ἰδεολογικὴν βάσιν.

Ἐξετάζων τὴν σημερινὴν παρουσιασθεῖσαν
οἰκονομικὴν ἀρρυθμίαν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει
εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπέκτασιν τῆς μηχανο-
κρατίας, παρουσιάζει ταύτην μέ τὰ ὀρότερα
χρόματα, καταλήγει δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα
εἰς τὸ ὁποῖον κατέληξε καὶ ὁ βαθ

ἐκεῖ όπου ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μηχανημάτων παρουσιάζεται ἀντικονομικὴ ἢ ἀντικοινωνικὴ. «Ὑπὸ τὴν ἰδέαν, γράφει, ὁ περιορισμὸς τῆς ὑπερμεχανοποιήσεως τῆς παραγωγῆς ἀντὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς κατασκευῆς, εἰσαγωγῆς καὶ χρησιμοποιοῦσας μηχανημάτων... τοῦλάχιστον ὅπως διὰ τῆς δυσμενείας πρὸς τὰ ἀντικοινωνικὰ ἢ ἀντικονομικὰ ὄργανα παραγωγῆς εἴτε διὰ βαρείας φορολογίας αὐτῶν εἴτε διὰ τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῶν καὶ τῶν προϊόντων τῆς παραγωγῆς τὸν ἀπὸ τὰ πλεονεκτήματα τῆς φορολογικῆς προστασίας». Παρεμφερεῖς πρὸς τὰς ἀπόψεις ταύτας τοῦ συγγραφέως ἀπόψεις ἀπεστήριξε καὶ ὁ Ἰωσήφ Cail-laux, γράφας σειρὰν ἀρθρῶν ὑπὲρ τῆς ἐπανάδου εἰς ἀπλουστεράν οἰκονομίαν καὶ κοινωνικὴν ὁργάνωσιν καὶ περιστολὴν τῆς ὁσμῆς ἐπεκτεινομένης βιομηχανίας.

Ἐπίσης φρονεῖ ὅτι ἐνδείκνυται ἡ ἐπανάδου τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰς περὶ ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας, τῶν συναλλαγῶν, τῆς κινήσεως ἀρχῶν, ὅτι ἐνδείκνυται ἡ δικαιότερα διανεμητικὴ τῆς ἐσωτερικῆς φορολογίας διὰ τῆς ἐλαττώσεως καὶ ἐνίοτε ὁλοσχεροῦς καταργήσεως τῶν βαρυνουσῶν τὰς λαϊκὰς τάξεις φορολογιών, μετατιθεμένων τούτων ἐπὶ τῶν εὐπορωτέρων, ὅτι ἐνδείκνυται ἡ ἐγκαθίδρυσις ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς λαϊκῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς διὰ κρατικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως, καὶ τέλος ἐνδείκνυται καλλιέργεια συστηματικὴ τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν ἀνωτέρων ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς ἐξυγίανσιν ἰδίως τῶν ἀνεπτυγμένων καὶ διανοουμένων.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τὰς τόσον σοφὰς ὑποδείξεις τοῦ κ. Ροδοπούλου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρατηρήσῃ τις τι, εἰμὴ μόνον ὅτι αἱ ὑποδείξεις αὗται, γενόμεναι σήμερον ὅποτε παρατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς χώρας ἡ πλέον περιέργως πολιτικὴ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν δυσχερειῶν, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ παρῶν χωρὶς νὰ προξενήσῃ βαθυτάτην ἐντύπωσιν, ὡς θὰ εἴδῃ. Ὁ κ. Ροδοπούλος, κλεισμένος εἰς τὸ γραφεῖον του, ἀπ' όπου γράφει τὰς παρατηρήσεις καὶ ὑποδείξεις του αὐτὰς, δύναται νὰ παραλληλισθῇ πρὸς τὸν Γάλλον φιλόσοφον La Rochefoucauld, ὅστις βλέπων τὴν ἐξαιρετικὴν κατὰ τῶν ἐποχῶν του, ἀπεσύρθη καὶ ἔγραψε τὰ περίφημα Maximes του, ὅτινα τόσον ἐξετιμήθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων, ἀναμφιδόλως δὲ τὴν ἰδίαν ἐκτίμησιν δὲ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν ἀναγνωστικὸν κοινὸν καὶ ἡ ἐργασία τοῦ κ. Ροδοπούλου μετὰ τι χρονικὸν διάστημα, ὅποτε καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς περισσοτέραν οἰκονομικὴν ὁμολογίαν καὶ ἠθικὴν τάξιν.

Γενικῶς νομίζομεν, παρ' ὅλον ὅτι δύναται νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ κ. Ροδοπούλου παρουσιάζει ἑλλείψιν ἰσχυρᾶς συνοχῆς καὶ ὅτι παρουσιάζει ἑλλείψεις τινὰς ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξενεχθείσας προγενεστέρως γνώμας ἐπὶ τῶν ἐρευνουμένων ζητημάτων, τὰς ὁποίας θὰ εἶδει ὁ συγγραφεὺς νὰ ἀνέφερε, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀληθῶς ἐκλεκτὴ ἐργασία, δυναμένη νὰ συγκρατηθῇ μετὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων ἐργασιῶν τῆς ἄλλως τε τόσον πενιχρᾶς ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς φιλολογίας.

Κ—ς

—Γ. Β. ΠΑΜΠΟΥΚΑ: Ἡ γεωργικὴ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Σχ. 16ον, σελ. 37, ἔκδ. «Βραδυνῆς», Ἀθῆναι 1935.

Πρόκειται περὶ μικρᾶς ἀρίστης ἐργασίας, ἥτις ἐξετάζει τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας πρὸς προαγωγὴν καὶ ἐπὶ πλέον ἀξέλιξιν τοῦ τόσον κεφαλαιώδους σημασίας κλάδου τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας.

Ὁ συγγραφεὺς φαίνεται ἔχων σαφὴ ἀντίληψιν τοῦ τί δύναται νὰ ἀποδώσῃ καὶ πού δέον νὰ στραφῇ ἡ προσπάθεια τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἐν τῷ οἰκονομικῷ τούτῳ κλάδῳ, ἐξετάζει τὰς καταβληθείσας προσπάθειας καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν πρὸς βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς, πρὸς καλύτεραν διενέργειαν τῆς συγκέντρωσός σίτου, πρὸς βελτίωσιν τῆς καπνοκαλλιέργειας, βαμβακοκαλλιέργειας, ἀμπελοποιίας, ἐλαιοπαραγωγῆς, σποροτροφίας, μελισσοποιίας καὶ συντοπαγωγῆς. Ἐξετάζει τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν πρὸς ἐπέν-

τασιν τῆς δημιουργίας προτύπων κτημάτων καὶ πειραματικῶν ἀγρῶν, μεταδιδόντων σχολείων κλαδευτῶν καὶ ἐμβολιαστῶν, γεωργοκτηνοτροφικῶν ἐκδόσεων. Τὰς καταβληθείσας προσπάθειας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως δασῶν. Τὰς προσπάθειας πρὸς καταπολέμησιν τῶν νόσων καὶ ἐντόμων. Τὴν ἀκολουθηθεῖσαν λιπασματολογικὴν πολιτικὴν, τὴν συνεταιριστικὴν πολιτικὴν, τὴν πολιτικὴν ἀποκαταστάσεως ἀγροτῶν, καὶ τέλος τὰς ἐκτελέσεις ὑδραυλικῶν καὶ τοπογραφικῶν ἐργασιῶν.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ ἀναπτυσσομένη ὡς ἀκολουθοῦμεν γεωργικὴ πολιτικὴ παρουσιάζεται ἀπολύτως ὀρθὴ καὶ πραγματικὴ, συντείνουσα εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γεωργίας. Οὐχ ἥτιον ὅμως ἄς ἐπιτραπῇ νὰ διαφωνήσωμεν μετὰ τὸν ἐκλεκτὸν συγγραφεὰ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀναπτυσσομένην ὡς ἀκολουθηθεῖσαν καὶ ἀκολουθοῦμεν γεωργικὴν πολιτικὴν εἰς ὠρισμένα βασικά σημεῖα.

Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ τὴν σιτοκαλλιέργειαν. Ναι μὲν ἐνδείκνυται ἡ βελτίωσις τῆς σιτοκαλλιέργειας, οὐχ ἥτιον ὅμως ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ ἐν προκειμένῳ εἶδει νὰ μὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς σιτοκαλλιέργειας πρὸς ἐπίτευξιν τῆς αὐτοαρκείας, ἀλλὰ νὰ ἐθεώρει τὴν σιτοκαλλιέργειαν (δοθέντος ὅτι ἡ καλλιέργεια αὕτη εἶναι κατ' ἐξοχὴν παθητικὴ ἐν Ἑλλάδι) ὡς συμπληρωματικὴν καλλιέργειαν τῶν καλλιέργειῶν μετ' οἰκονομικὴν ἀπόδοσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν καλλιέργειαν εὐγενῶν προϊόντων, φρονούμεν ὅτι θὰ ἐνδείκνυτο ὅπως ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ ἐν προκειμένῳ εἶδει νὰ περισσοτέραν ἐπιμέλειαν πρὸς προαγωγὴν αὐτῆς, συνδυαζομένη μετὰ τὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν τὴν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν πόνωσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων τούτων.

Ἐπίσης νομίζομεν ὅτι θὰ ἐνδείκνυτο ὁ ἐπὶ πλέον αὐστηρὸς ἐλεγχος τῆς ἐξαγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων ὅσον ἀφορᾷ τὴν καλὴν ποιότητα καὶ συσκευασίαν αὐτῶν, ἐλεγχος φθάνων εἰς αὐστηρότητα τὸν ἐφαρμοσθέντα εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐλεγχον ἐπὶ

τῶν ἐξαγωγῶν ὑπὸ τοῦ Colbert.

Τέλος, καὶ τὸ σπουδαιότερον, τὸ ὅποιον δέον νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὴν ἀκολουθοῦμεν γεωργικὴν πολιτικὴν, εἶναι ὅτι ἡ ἀκολουθοῦμεν γεωργικὴ πολιτικὴ δὲν παρουσιάζει τὴν ἐνδεικνυομένην μέριμναν πρὸς οἰκονομικὴν τόνωσιν τῆς γεωργίας. Εἶναι προφανὲς καταβλητικὸν καὶ αὐτόχρημα ἀντικοινωνικὸν οἱ ἀγρόται μας νὰ καταβάλλουν τόσον ὑψηλὸν τόκον διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν δανειζόμενα κεφάλαια, νὰ καταβάλλουν 9 1/2 % ὅταν δανείζονται μεμονωμένοι καὶ 9 % ὅταν δανείζονται διὰ συνεταιρισμῶν.

Ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις ταύτας θεωροῦμεν καὶ τὴν ἀκολουθοῦμεν γεωργικὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς μελέτην τοῦ κ. Παμπούκα ὡς πραγματικὴν καὶ ἀκομμάτιστον συμβολὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς γεωργίας τῆς χώρας. Περαινόντες τὴν κριτικὴν ταύτην ἐπὶ τοῦ τόσον μικροῦ βιβλίου, ἀλλὰ καὶ τόσον περιεκτικοῦ εἰς πληροφορίας καὶ ιδέας, θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ τονίσωμεν τὴν βαθυτάτην πίστιν τοῦ συγγραφέως εἰς τὴν συντελουμένην προσπάθειαν πρὸς προαγωγὴν τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Θὰ ἦτο εὐτύχημα ἂν ὅλοι οἱ ἀσχολούμενοι μετὰ ζωτικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς χώρας ἐδείκνυνον ὅμοιαν πίστιν καὶ ἐνθουσιασμὸν οἷαν δεικνύει ὁ κ. Παμπούκας εἰς τὸ ἔργον του.

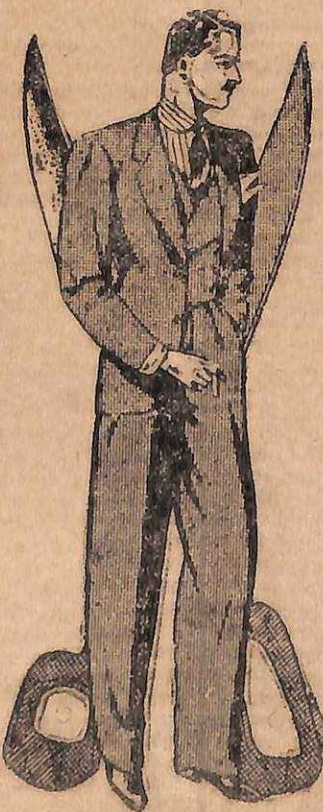
Κ—ς

ΣΤΟΜΑΧΙΚΑ — ΕΝΤΕΡΙΚΑ

Κ. ΣΗΜΑΝΤΗΡΗΣ

Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Μονάχου Τ. Βοηθὸς Muller καὶ Heldrich. Σπουδᾶς καὶ εἰδικευθεὶς ἐν Γερμανίᾳ. Δέχεται ἐδῶς Γερανίου 6, Ἀθῆναι. (Πάροδος Πειραιῶς) 10—12 π.μ. καὶ 4—7 μ.μ. Ἀριθμὸς τηλεφώνου 24408

ΟΧΙ ΕΙΣ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΝ

Ἀλλὰ θὰ καταδικασθῇτε ἀπὸ τὸ ἀλάνθαστον κριτήριον τῆς Κοινῆς Γνώμης ἂν ἐμφανισθῇτε μετὰ κορραμένα ρούχα. Ὁ μόνος συνήγορος πού θὰ ἐπιτύχῃ ἀσφαλῶς τὴν ἀθώωσίν σας, προμηθευόντάς σας καλλιτεχνικὰ κοστούμια ἀπὸ φινό ἀγγλικὸ ὕφασμα καὶ μετὰ μί-κρας δόσεις εἶναι ἡ

ΕΤΑΙΡΙΑΝ ΣΤΑΡΡ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ:

Στοὰ Ἀρσακείου 12

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ:

Ὁδὸς Φίλωνος 46—48

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Ὁδὸς Βενιζέλου 22

ΠΑΤΡΑΙ:

Ὁδὸς Μαϊζῶνος 109

ΒΟΛΟΣ:

Ὁδὸς Ἑρμοῦ 111

Οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐργασίας»

δικαιοῦνται νὰ λαμβάνουν

τὸν

“ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΝΕΟΝ ΚΟΣΜΟΝ.”

(Μηνιαῖον φιλολογικὸν περιοδικὸν ἐκ 250 σελίδων με-
ἀρίστην ὕλην.

εἰς τὴν τιμὴν

ΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ 6 ΚΑΤΑ ΤΕΥΧΟΣ

ΤΙΜΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ 29-4)4)35

(Εκ του επίσημου Δελτίου του Χρηματιστηρίου 'Αθηνών)

ΤΙΤΛΟΙ	Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	ΤΙΤΛΟΙ	Παρασκ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ							Πειρ. Έπιχειρ.	418,	413,	409	412,	408	403,
1. Έθν. Δαν.							Υφαντουργικής	1500,	—	—	—	—	—
α) εις χρυσόν							Αθηναίς	215,	—	—	—	216,	—
1881 120 εκατ.	3175	—	—	3160.	3075.	3050.	Ναθαναήλ	1080,	—	—	1080.	—	—
1884 170 εκατ.	3175	—	—	3160.	3075.	3050.	Χρυσάλλης	291,	291.	289,	287,	285,	278.
1887 Μονοπωλ.	2425	—	2400.	—	2370.	—	Οικοδεσμικά						
1889 Πάγιον	2400.	—	—	—	2325.	—	Έργοληπτική	51.	—	—	—	—	—
1890 Λαρίσης	3175.	—	—	—	3075.	—	Έργον	200.	—	—	—	—	—
1893 Κεφαλαίωσ	3175	—	—	—	3075.	—	«ΕΡ—ΘΑ»	670.	—	—	—	—	—
1898 Έγγυημέν.	84000.	—	—	—	—	—	Καφαμπέλης	14.	—	—	—	—	—
1902 Σιδηροδρ.	2450.	—	—	—	2350.	—	Κέκροφ	215.	—	—	—	—	—
1907 Αμύνης	690.	—	—	—	—	—	Πρώτη Θε)νίκης	220.	—	—	—	—	—
1910 110 εκατ.	2560.	2440.	2425.	—	2350.	—	«Τέκτων»	120.	—	117.	—	—	—
1914 500 εκατ.	3240.	3205.	—	3185.	3125.	3050.	«Ατλας»	34.	—	—	—	—	—
1924 Προσφ. £	4300.	—	—	—	—	—	«Ηρακλής»	1385.	—	1365.	1380.	1380.	1360.
1924 Προσφ. \$	23000.	—	—	—	—	—	«Κυκλωψ»	82.	—	—	—	—	—
1925 Υδρεύσεως	72400.	72500.	—	71500.	71000.	—	«Τιτάν»	4100.	—	—	—	—	—
1928 Σταθερ. £	3750.	—	—	3600.	—	—	Μεταλλευτ.						
1928 Σταθερ. \$	18500.	—	—	—	—	16800.	Αλιβερίου	6.	—	—	—	—	—
1928 Παραγωγ.	3875.	—	—	—	—	—	Έπιχ. κοιναί	44.	—	—	—	—	—
1893 Μοναστηρ.	9650.	3670.	3590.	3500.	3475.	3380.	» προνομ.	107.	—	—	—	—	—
1931 Παραγωγ.	5130.	—	5050.	5000.	4975.	4950.	Οινοποιητικά						
1893 Κων)πόλεω	500.	—	500.	—	—	—	«Ένωσις»	113.	110.	—	—	—	—
β) εις τραπεζ.							«Καμπά»	610.	585.	580.	570.	565.	540.
1898 Ένοποιήσ.	48.	—	—	—	—	—	Οίονοπνευματοπ.	245.	242.	261.	—	231.	223.
1900 Σιδ. Μελλ.	50.	—	—	—	—	—	Οίονο	1240.	1245.	1240.	—	1225.	1195
1906 Ναυτ. Χορ.	32.	—	—	—	—	—	Οίν. Θεσσαλική	205.	—	—	—	—	—
1917 Έπιτάξεως	52.	—	—	54.	—	—	Διάφορα						
1918 75 εκατομ.	53.50	—	—	—	—	—	Υπεγγ. Προσδδ.	5175.	—	—	—	—	—
Απαλλοτριώσ.	71.75	71.	70.50	70.50	70.25	69.25	«Έλλοδ»	61.	—	—	—	—	—
1926 Έντ.Γραμ.	75.	—	—	67.	64.50	—	«Σέκερης»	70.	—	—	—	—	—
1927 Έλλ. όπη.	344.50	344.	344.	328.50	326.50	323.	«Βασιλειάδης»	810.	—	—	—	—	—
Ανταλλαξ. 8 %	701.50	701.50	697.	697.50	696.	692.	«Έστία»	650.	—	—	—	—	—
» 6 %	700.	700.	697.	—	695.	690.	«Ευρύτατος»	150.	—	—	—	—	—
1923 Μεταναστ.	267.50	267.	266.	266.50	266.50	265.	Κυλινδρ. Αττικ.	220.	—	—	—	—	—
1929 Πολεμοπ.	54.	54.50	54.	52.	51.75	51.75	Ζύμαι Αρτοπ.	375.	—	—	370.	360.	—
1925 «Τέκτονο»	80.	—	—	—	—	—	Αλατος	8.	—	—	—	—	—
1931 Αγροτικής	535.	—	—	—	—	—	Κονσερβών	515.	—	—	—	—	—
γ) Λαχειοφ.							Βιομηχ. Καπνοϋ	103.	—	102.	—	101.	100.
1885 Πατριωτικ.	4.50	—	—	—	—	—	Αερίδωτος	10000.	—	—	—	—	—
1920 300 εκατ.	130.50	—	128.50	129.	—	128.	Ηλεκτρικής	245.	—	—	—	246.	—
1922 Αναγκαστ.	73.75	73.75	—	75.50	73.	72.75	» (Έπικαρκίας)	29.	—	—	—	—	—
1926 Αναγκαστ.	62.50	62.50	62.25	62.50	62.50	62.25	Παγ. Πατησίων	90	—	—	—	—	—
δ. Τραπεζ. Έτ.							Ψυγεία Θ)νίκης	260.	—	—	—	—	—
1925 £ 1.800.000	6920.	—	—	—	—	—	» Πειραιώς	160.	—	—	—	—	—
1904 Έθν. Τρ.	88.	—	—	—	—	—	«Ερμής»	375.	—	—	—	—	—
1912 »	87.	—	—	—	—	—	«Β.Ι.Ο.»	123.	122.50	121.	122.	119.	115.
1925 Κτημ.Πιστ.	328.	—	326	—	320.	—	Γεωργ. Βιομηχ.	200.	200.	—	—	—	—
1926 »	312.	313.50	314.	—	315.	—	Αύτοκ. «Αθηνά»	48.	—	—	—	—	—
1912 «ΣΠΑΠ»	3000.	—	—	—	—	—	Γενικ. άποθηκών	460.	—	—	—	—	—
1931 Λιπασμ.	8675.	—	—	—	—	—	«Ενιαίας»	700.	760.	765.	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ							» (Ιδρ. Τίτλοι)	20.	—	—	—	—	—
Τραπεζικά							«Προμηθεΰς»	510.	—	—	—	500.	—
Έλλάδος	7945.	7925.	7900.	7850.	7900.	7900							
Αθηνών	255.	257.	—	258.	—	252.							
Έθνικής	60200.	60200.	—	60300.	60600.	60400.							
Έμπ. Πιστεως	125	—	123.	—	—	—							
Έμπορ. Τραπεζ.	443.	440.	—	—	—	430.							
Χαραβασιλή	2150.	—	—	1715.	—	1710.							
Κτηματικής	1725.	1720.	—	—	—	—							
Λαϊκής	6500.	—	—	—	—	—							
Λακωνίας	79.	—	—	—	—	—							
Πειραιώς	250.	—	—	—	—	—							
Χίου	225.	—	—	—	—	—							
Σιδηροδρ.													
Ηλεκτρ. Σιδηρ.	559.	560.	556.	—	—	553.							
Θεσσαλίας	1065.	1050.	1045.	1050.	1035.	1025.							
«ΣΠΑΠ»	108.	—	—	—	—	—							
Ατμοπλοϊκά													
Έθν. Ατμοπλ.	328.	334.	326.	331.	334.	328.							
Διάδρ. Κορίνθου	250.	—	—	—	—	—							
«Κορινθόβειλος»	65.	—	—	—	—	—							
«Μιχαλινός»	340.	—	—	—	—	—							
Βιομηχανικά													
«ΑΒΕΑ»	208.	—	—	—	180.	—							
«Αιολος»	360.	—	—	—	—	—							
Λιπασμάτων	1545.	1540.	1525.	1530.	1520.	1500.							
Παλ. Αθηνά	540.	—	—	—	—	—							
Πυριτιδοποιείου	2265.	2250.	—	2230.	—	—							
Χημ. Βιομηχ.	271.	—	268.	272.	962.	955.							
Χρωματουργ.	969.	965.	—	960.	—	—							
«Βάμβα»	190.	—	—	—	—	—							
«Βέρμιον»	290.	—	—	288.	282.	274.							
Έλαιουργ. Λεβ.	220.	—	—	—	—	—							
«Εριώ»	15.	18	—	—	—	—							
Έριουργίας	346.	341.	339.	342.	335.	328.							

ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΙΜΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 29-4)4)35

	ΠΑΡ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡ	ΠΕΜΠ
Λονδίνον	513.	515.	513.	—	—	—
Νέα Υόρκη	106.50	—	—	—	—	—
Παρίσιοι	7.04	—	—	—	—	—
Ζυρίχη	84.55	—	—	—	—	—
Μιλάνον	8.80	8.85	8.83	8.80	8.82	—
Βαρσοβία	20.	—	—	—	—	—
Αμστελδόδαμον	72.10	72.05	—	—	72.	71.95
Στοκχόλμη	26.35	26.45	26.35	—	—	—
Βρυξέλλαι	4.45	4.	3.96	3.63	—	3.61
Βουκουρεστίνον	1.	—	—	—	—	—
Βερολίνον	40.50	—	—	—	—	—
Πράγα	4.42	—	—	—	—	—
Κων)πόλις	84.	—	84.60	—	—	—
Βελιγραδίου	2.89	—	2.44	—	—	—
Σόφια	1.15	—	—	—	—	—
ΤΙΜΑΙ ΚΑΗΡΙΚ						
Παρίσιοι	7.02	—	—	—	—	—
Βερολίνον	40.50	—	—	—	—	—
Πράγα	4.41	—	4.42	—	—	—
Ζυρίχη	84.50	—	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4.44	3.99	3.95	3.62	—	3.60

Επεξηγήσεις: Η κεφαλαία (—) δηλοῖ ότι οὐδεμία πράξις, οὐδὲ προσφορά ἢ ζήτησις ἐσημειώθη ἐπὶ τῆς ἀντιστοίχου ἀξίας.